

**Draagvlakonderzoek wijziging
winkeltijdenverordening Dordrecht
2023**

Opdrachtnummer: 3267
Dataverzameling: april 2023
Oplevering: juni 2023

Projectbegeleiding: Drs. J.P. Verwaaijen
Drs. M. Caspers

Strabo bv
Marktonderzoek en Vastgoedinformatie
Postbus 15710
1001 NE Amsterdam

Bezoekadres:
Herengracht 560
1017 CH Amsterdam
T: 020-6260817

info@strabo.nl
www.strabo.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	2
1.1 Wettelijk kader	3
1.2 Huidige verordening Dordrecht en omliggende regio	5
1.3 Draagvlakonderzoek wijziging winkeltijdenverordening Dordrecht	7
2. Hoofdpunten	8
3. Conclusies deelrapportages.....	12
3.1 Gebruik huidige zondagopening	12
3.1.1 Frequentie zondagopening door winkeliers.....	12
3.1.2 Gebruik koopzondag Dordrecht.....	13
3.1.3 Locatie zondagbezoek Dordrecht	14
3.1.4 Gebruik koopzondag elders.....	15
3.1.5 Branche zondagbezoek	16
3.1.6 Combinatiebezoek	17
3.1.7 Extra zondagbezoek of substitutie?.....	18
3.2 Gewenste open- en sluitingstijden en scenario's	19
3.2.1 Gewenste openingstijden.....	19
3.2.2 Gewenste sluitingstijden.....	20
3.2.3 Gewenste openings- en sluitingstijden	21
3.2.4 Scenario's.....	22
3.3 Gebruik verlenging openingstijden	24
3.3.1 Ondernemers	24
3.3.2 Werknemers.....	25
3.3.3 Bewoners Dordrecht en randgemeenten + dagjesmensen.....	26
3.4 Belang zondag als rustdag.....	27
4. Economische en milieu-effecten.....	28
4.1 Economische effecten	28
4.2 Milieu effecten	29

1. Inleiding

In opdracht van de gemeenteraad van de gemeente Dordrecht heeft Strabo bv een onderzoek uitgevoerd naar het draagvlak voor het aanpassen van de winkeltijdenverordening in de gemeente Dordrecht. Dit naar aanleiding van een motie van de gemeenteraad Dordrecht. Het 'dictum' van de motie vraagt om een draagvlakonderzoek onder in ieder geval consumenten en ondernemers naar verruiming van de zondagsopeningstijden.

De hoofdvraag van dit onderzoek betreft:

In hoeverre is er onder bezoekers en inwoners van Dordrecht en Dordtse ondernemers en werknemers in retail en horeca draagvlak voor aanpassingen aan de winkelenstelling op zondagen en in welke vorm en onder welke voorwaarden zou dit kunnen?

Het onderzoek bestaat, buiten deze Overallrapportage, uit zes delen:

- Een onderzoek onder Dordtse ondernemers in de detailhandel, detailhandel-ondersteunende horeca en de ambachten- en dienstensector (deel 1);
- Een onderzoek onder Dordtse werknemers in alle Dordtse winkelgebieden in de zojuist genoemde sectoren (deel 2);
- Een onderzoek onder inwoners van Dordrecht (deel 3);
- Een onderzoek onder inwoners van de Dordtse randgemeenten (deel 4);
- Een onderzoek onder dagjesmensen en verblijfstoeristen in de Dordtse binnenstad (deel 5);
- Een onderzoek naar het reeds in de binnenstad aanwezige potentieel (PerfectPlace (deel 6).

Voordat ingegaan wordt op de werkwijze en resultaten van deze onderzoeksdelen zal er eerst worden ingegaan om de achtergronden van dit onderzoek de winkeltijden, zondags en arbeidstijdenwet (1.1) en de huidige verordening in Dordrecht en de omgeving (1.2). In 1.3 zal worden ingegaan op de methodiek en respons van het draagvlakonderzoek.

1.1 Wettelijk kader

De gewijzigde Winkeltijdenwet is op 1 juli 2013 in werking getreden. Sindsdien kunnen gemeenten zelf bepalen of zij vrijstelling verlenen van het verbod om de winkels op zondagen, feestdagen en op werkdagen tussen 6:00 uur en 22:00 uur open te stellen.

De Winkeltijdenwet van vóór 1 juli 2013 voorzag gemeenten in de mogelijkheid om twaalf keer per jaar een vrijstelling te verlenen voor het verbod op winkelopstelling op zondagen en/of feestdagen. Daarnaast was het mogelijk voor gemeenten om vrijstelling te verlenen van het verbod op winkelopstelling ten behoeve van toeristische gebieden en grensregio's. In de gewijzigde Winkeltijdenwet zijn geen voorwaarden meer verbonden aan de mogelijkheid om vrijstelling of ontheffing te verlenen. Ten gevolge van de gewijzigde Winkeltijdenwet mogen gemeenten zelf bepalen of en in hoeverre vrijstelling of ontheffing wordt verleend van het verbod om winkels op zon-, feest- en op werkdagen vóór 6:00 uur en na 22:00 uur open te stellen.

Belangenafweging door gemeenten

In de vorige Winkeltijdenwet stond een aantal belangen expliciet genoemd die gemeenten in hun belangenafweging behoorden te betrekken indien zij gebruikmaakten van de toerismebepaling, zijnde:

- werkgelegenheid en economische bedrijvigheid;
- de zondagsrust;
- de leefbaarheid, de veiligheid en de openbare orde in de gemeente.

In de gewijzigde Winkeltijdenwet zijn deze belangen niet meer opgenomen. Echter, gemeenten dienen op grond van artikel 3:4 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) bij elk besluit de betrokken belangen mee te wegen. Onder deze belangen vallen in dit geval ook de bovengenoemde belangen. Daarbij gaat het ook om de belangen van winkeliers. De wijze waarop zij de belangen onderzoeken staat niet vast. Juridisch gezien volstaat het wanneer gemeenten na een zorgvuldig onderzoek van de feiten een belangenafweging maken.

De Zondagswet

De Zondagswet heeft tot doel het wegnemen van beletselen die de viering van de zondagsrust in de weg kunnen staan. Op grond van artikel 2 is het verboden om onnodig gerucht in de nabijheid van kerken te veroorzaken, waardoor de godsdienstuitoefening wordt gehinderd. Artikel 3 verbiedt het zonder strikte noodzaak veroorzaken van gerucht dat hoorbaar is op meer dan 200 meter van het punt van verwekking van het geluid, uitgezonderd vergaderingen en betogingen in de zin van de Wet openbare manifestaties. Op grond van artikel 4 zijn openbare vermakelijkheden voor 13.00 uur verboden. Op grond van artikel 5 is het op zondag verboden om optochten of bijeenkomsten op openbare plaatsen te houden, daartoe gelegenheid te geven of daaraan deel te nemen. Ingevolge

artikel 6 is het verboden om zonder genoegzame reden de openbare rust te verstoren door arbeid in beroep of bedrijf. Overtreding van deze verboden levert een strafbaar feit op (artikel 8). Burgemeesters hebben een aantal bevoegdheden op grond van de Zondagswet en gemeenteraden kunnen aanvullende bepalingen opnemen in gemeentelijke verordeningen.

De Arbeidstijdenwet

Werknemers zijn in principe niet verplicht om te werken op zondag (artikel 5:4 lid 1 van de Arbeidstijdenwet), tenzij de aard van het werk of de bedrijfsomstandigheden het werken op zondag noodzakelijk maken. Hierover dienen afspraken te worden gemaakt die worden vastgelegd in een CAO of met een Ondernemingsraad. In de CAO zijn tevens afspraken vastgelegd over een toeslag voor zondagswerk.

Of er sprake is van noodzaak om op zondag arbeid te verrichten vanwege de aard van de arbeid of vanwege bedrijfsomstandigheden laat de Arbeidstijdenwet over aan de beoordeeling van sociale partners. In de CAO voor de detailhandel is de toeslag op werken op zondag per januari 2022 verlaagd naar 50% en op feestdagen blijft deze 100%. Uitzondering zijn de medewerkers die nu op zondag werken (en dit blijven doen). Zij behouden hun toeslag nog drie jaar. Per 1 januari 2025 is de toeslag voor de hele sector gehalveerd.

Wanneer er op zondag wordt gewerkt dan geldt de norm dat werknemers recht hebben op tenminste dertien vrije zondagen per jaar. Van deze norm kan door een collectieve afspraak worden afgeweken. Echter, in dat geval heeft de individuele werknemer ten alle tijden het recht om te weigeren om meer dan 40 zondagen te werken.

1.2 Huidige verordening Dordrecht en omliggende regio

Winkels mogen in Dordrecht open zijn op:

- werkdagen en zaterdagen tussen 06.00 uur en 22.00 uur
- zondagen tussen 12.00 uur en 18.00 uur

Het college van burgemeester en wethouders van Dordrecht heeft besloten de winkeltijden in Dordrecht in 2023 te verruimen op Goede Vrijdag, Tweede Paasdag, Hemelvaartsdag, Tweede Pinksterdag en Tweede Kerstdag.

De toegestane openingstijden voor winkels tijdens de feestdagen sinds 2023 zijn:

- Goede Vrijdag 06.00 en 22.00 uur
- Tweede Paasdag 06.00 en 22.00 uur
- Dodenherdenking 06.00 en 19.00 uur
- Hemelvaartsdag 06.00 en 22.00 uur
- Tweede Pinksterdag 06.00 en 22.00 uur
- Tweede Kerstdag 06.00 en 22.00 uur

Op de volgende dagen zijn de winkels in Dordrecht gesloten:

- Eerste Pinksterdag
- Nieuwjaarsdag
- Eerste Paasdag
- Eerste Kerstdag

Dordrecht heeft hiermee een relatief ruime vrijstelling afgezet tegen de buurgemeenten. In het volgende overzicht zijn de winkeltijden in Dordrecht vergeleken met de omliggende gemeenten/plaatsen.

	huidige situatie Dordrecht	Zwijndrecht	Papendrecht	Hendrik-I-A	Sliedrecht	s Gravendeel	Barendrecht
Reguliere zondag	12.00 tot 18.00	13.00 tot 17.00	12.00 tot 16.00	gesloten	alleen winkels boven A15 open	gesloten	10.00 tot 18.00
Nieuwjaarsdag:	gesloten	gesloten	gesloten	12.00 tot 22.00	gesloten	gesloten	12.00 tot 18.00
Goede Vrijdag:	06.00 tot 22.00	06.00 tot 19.00	06.00 tot 19.00	06.00 tot 19.00	06.00 tot 19.00	06.00 tot 19.00	06.00 tot 19.00
1e Paasdag	gesloten	gesloten	gesloten	gesloten	gesloten	gesloten	gesloten
2e Paasdag:	6.00 tot 22.00	13.00 tot 17.00	12.00 tot 16.00	12.00 tot 22.00	alleen winkels boven A15 open	gesloten	12.00 tot 18.00
Hemelvaartsdag:	6.00 tot 22.00	13.00 tot 17.00	12.00 tot 16.00	12.00 tot 22.00	alleen winkels boven A15 open	gesloten	12.00 tot 18.00
1e Pinksterdag	gesloten	gesloten	gesloten	gesloten	gesloten	gesloten	gesloten
2e Pinksterdag	6.00 tot 22.00	13.00 tot 17.00	12.00 tot 16.00	12.00 tot 22.00	alleen winkels boven A15 open	gesloten	12.00 tot 18.00
24 december:	06.00 tot 19.00 (valt deze dag op een zondag? Dan geldt 12.00 tot 18.00)	06.00 tot 19.00	06.00 tot 19.00	06.00 tot 19.00	06.00 tot 19.00	gesloten	06.00 tot 19.00
1e Kerstdag	gesloten	gesloten	gesloten	gesloten	gesloten	gesloten	12.00 tot 18.00
2e Kerstdag	6.00 tot 22.00	13.00 tot 17.00	12.00 tot 16.00	12.00 tot 22.00	alleen winkels boven A15 open	gesloten	12.00 tot 18.00

Er bestaan veel verschillen tussen de gemeenten in deze regio:

- Barendrecht heeft een ruimer openingsbeleid. Winkels mogen al om 10.00 uur opengaan en ook op Nieuwjaarsdag mogen de winkels open. Het is met name de Ikea en andere woonwinkels die daar gebruik van maken, volledig gebruik van de mogelijkheden in het centrum (middenbaan) wordt maar beperkt gebruik gemaakt.
- Sliedrecht maakt een duidelijk onderscheid tussen de (woon)winkels boven de A15 met ruime winkeltijden en de rest van Sliedrecht (geen koopzondagen).
- In Papendrecht is het compromis bereikt dat wel alle winkels op zondag open mogen maar dat dat beperkt is tussen 12.00 en 16.00 uur.
- In Zwijndrecht is de zondagopening beperkt tot 13-17 uur.
- In Hendrik-Ido-Ambacht is geen zondagopening, maar op de feestdagen die niet op zondag vallen (inclusief Nieuwjaarsdag) is wel mogelijkheid om na 12.00 open te gaan.
- In 's Gravendeel zijn alle winkels op zon- en feestdagen gesloten.

plaats	inwoners	
Rotterdam	655.000	Alle zon- en feestdagen (ook die op zondag vallen) van 8.00 tot 22.00 uur
Breda	180.000	Alle zon- en feestdagen (ook die op zondag vallen) van 6.00 tot 23.00 uur
Delft	100.000	Alle zon- en feestdagen (ook die op zondag vallen) van 9.00 tot 22.00 uur
Gouda	73.000	openstelling tussen 6.00 en 22.00 uur, alle zondagen en feestdagen die niet op zondag vallen en 1e Kerstdag en Nieuwjaarsdag. Alleen op 1e Paasdag en 1e Pinksterdag zijn de winkels gesloten.

Bovenstaande tabel geeft inzicht het openingsbeleid in enkele andere toeristische steden in Zuid-Holland. Dordrecht kent in vergelijking met deze grote steden dus een beperktere openstelling op reguliere koopzondagen maar ook op de feestdagen wanneer de winkels in Dordrecht gesloten zijn.

1.3 Draagvlakonderzoek wijziging winkeltijdenverordening Dordrecht

Het onderzoek bestaat, buiten deze Overallrapportage, uit zes delen:

- Een onderzoek onder Dordtse ondernemers in de detailhandel, detailhandel-ondersteunende horeca en de ambachten- en dienstensector (deel 1);
- Een onderzoek onder Dordtse werknemers in alle Dordtse winkelgebieden in de zojuist genoemde sectoren (deel 2);
- Een onderzoek onder inwoners van Dordrecht (deel 3);
- Een onderzoek onder inwoners van de Dordtse randgemeenten (deel 4);
- Een onderzoek onder dagjesmensen en verblijfstoeristen in de Dordtse binnenstad (deel 5);
- Een onderzoek naar het reeds in de binnenstad aanwezige potentieel (PerfectPlace (deel 6).

In totaal zijn er voor dit onderzoek 2.401 enquêtes afgenomen. Onderstaande tabel geeft per onderdeel inzicht in de methodiek, het aantal afgenomen enquêtes en indien van toepassing de populatie en het responspercentage.

onderdeel	methodiek	populatie	Aantal en- quêtes	respons
Ondernemers (1)	Breng en haalmethode bij alle ondernemers Door middel van een aan de werkgever uit- gereikte QR-code die doorlinkte naar een on- line-enquête. Werkgever is verzocht deze te delen met de werknemers	717 ondernemers	463	65%
Werknemers (2)	Op doordeweekse dagen onder bezoekers Dordtse winkelconcentraties	717 ondernemingen	173	-
Bewoners Dordrecht (3)	Op centrale plekken en huis-aan-huis in 's Gravendeel, Hendrik-Ido-Ambacht, Papend- recht, Sliedrecht en Zwijndrecht		935	-
Bewoners randgemeenten (4)	Zondagse bezoekers binnenstad die niet woonachtig zijn in Dordrecht		521	-
Dagjesmensen (5)			309	-

Voorafgaand is een analyse gemaakt van 43 vergelijkbare onderzoeken uit andere Nederlandse gemeenten. Hierbij is onder andere gekeken naar een best practice wat betreft methodiek alsmede de gestelde vragen. Ieder deelonderzoek kent een eigen waarbij bepaalde vragen tussen de onderzoeken met elkaar overlappen.

Voor de methode van weging van de resultaten wordt verwezen naar de uitleg in de inleiding van deelrapportages.

De percentages in de figuren zijn de afgeronde percentages. In de achterliggende data bevatten de percentages ook decimalen. Het handmatig optellen van de afgeronde percentages in de figuren telt hierdoor niet altijd op tot 100%.

2. Hoofdpunten

Deelname koopzondag ondernemers

55% van de ondernemers maakt gebruik van de koopzondag. Dit varieert per winkelgebied (relatief hoog in de binnenstad en Sterrenburg, lager in de kleinere wijkcentra), branche (vrijwel alle supermarkten zijn iedere zondag open, van de modezaken geldt dit voor de helft) en bedrijfsomvang (42% van de eenmanszaken is iedere zondag open tegenover ruim 80% van bedrijven met 11 of meer werknemers). Omzetverhoging is duidelijk de belangrijkste reden van een eventuele zondagopening, al ziet een vijfde van de ondernemers die op zondag open is het ook als een service aan de klant. Het belang van de zondag als rustdag¹ wordt het meest genoemd als reden om niet op zondag open te zijn.

Gebruik koopzondag consumenten

Onder consumenten geldt dat niet alleen het gebruik van de koopzondag in Dordrecht hoog ligt (78% van de Dordtenaren doet dit en daarnaast een op de drie inwoners van de randgemeenten), ook de frequentie van dit gebruik ligt relatief hoog: één op de drie Dordtenaren maakt er iedere week gebruik van, de helft doet dit minimaal 2 keer per maand. Ook uit de cijfers van PerfectPlace met betrekking tot de Dordtse binnenstad blijkt het belang van de koopzondag in Dordrecht. De koopzondag in de Dordtse binnenstad wordt, afgezet tegen het druktebeeld gedurende de week, goed bezocht in vergelijking met Rotterdam Centrum en Breda Centrum.

Het zondagbezoek is overigens niet altijd om uitgebreid te winkelen in de binnenstad: de koopzondag wordt vaak gebruikt voor het bezoek aan winkels in de dagelijkse sector² en dan met name de supermarkten. Ook van buiten Dordrecht vindt er bezoek plaats aan de Dordtse supermarkten. In de niet-dagelijkse sector³ bezoekt men op zondag met name de modewinkels, hoewel blijkt dat een aanzienlijk deel van de modewinkels niet open is op zondag.

De huidige zondagopening betekent daarnaast vaak een moment om extra te winkelen. De zondagopening leidt daarmee dus tot meer winkelbezoek. 45% van alle Dordtenaren (of 58% van de Dordtse gebruikers van de koopzondag) en 16% (of 53%) van de inwoners van de randgemeenten gebruikt de zondagopening om een keer extra te winkelen. Dat maakt de huidige zondagopening, ondanks dat niet alle ondernemers en inwoners er gebruik van maken, van belang.

---

¹ Met een rustdag wordt hier gewoonweg een dag van rust bedoeld en deze heeft niet per definitie een religieuze betekenis.

² Tot de dagelijkse artikelen behoren levensmiddelen, drogisterij artikelen, alcoholische dranken, tabak en schoonmaakartikelen.

³ De niet-dagelijkse sector bestaat uit drie branchegroepen: mode en luxe (mode, huishoudelijke artikelen), vrije tijd (sport en spel, media en hobby) en in en om het huis (elektronica, doe-het-zelf artikelen, woninginrichting, tuinartikelen en planten).

Belang zondag als rustdag

Consumenten kijken iets anders naar het belang van de zondag als rustdag dan ondernemers. Voor beide groepen geldt dat een derde dit (zeer) belangrijk vindt, maar het verschil zit hem vooral in het aandeel dat het (zeer) onbelangrijk vindt. Bijna de helft van de consumenten vindt dit tegenover een derde van de ondernemers. Daarnaast geldt wederom dat er voor de ondernemers een duidelijk verschil zit in de grootte van de onderneming en het gebruik van de koopzondag. Hoe groter de onderneming, hoe hoger het gebruik van de koopzondag en hoe minder belangrijk men de zondag als rustdag vindt.

Gewenste open- en sluitingstijden

Als de zondagse winkelopeningstijden bepaald zouden kunnen worden door de ondernemers en consumenten zelf, dan lopen de meningen uiteen: 35% van de ondernemers, 35% van de Dordtenaren en 21% van de inwoners van de randgemeenten geeft de voorkeur aan uitbreiding van het aantal uren. Daarbij wordt eerder open het vaakst genoemd. Respectievelijk 41%, 43% en 35% geeft de voorkeur aan de huidige tijden en 25%, 14% en 24% is tegen de zondagopening. Daarbij geldt dat de ondernemers en consumenten die tegen de zondagopening zijn, er, vrijwel uitsluitend, zelf geen gebruik van maken.

Verder geldt dat een scenario met openingstijden op alle koopzondagen van 6.00 en 22.00 uur een meerderheid aan tegenstanders kent en dat een tweede scenario, met zondagopening tussen 10.00 en 18.00 uur een meerderheid van voorstanders kent. Dit geldt voor zowel de ondernemers als de consumenten. Jonge consumenten zijn daarbij duidelijk vaker voorstander van beide scenario's dan oudere consumenten. Zowel de vraag waarbij men zelf de open- en sluitingstijd kon bepalen als de beide scenario's laten zien dat er draagvlak bestaat onder zowel ondernemers als consumenten voor verlenging.

Gebruik verlenging openingstijden

Een ruime meerderheid van de ondernemers (81%) geeft aan zelf gebruik te maken van verlenging of er geen bezwaar tegen te hebben als anderen dat doen. Van alle ondernemers zegt 24% er gebruik van te zullen maken, waarbij geldt dat hoe meer personeel de onderneming kent, hoe groter de deelname hieraan zal zijn. Belangrijkste reden om er gebruik van te zullen maken is ook hier de kans op omzetverhoging. 70% geeft aan er geen gebruik van een verlenging te zullen maken waarbij men vaak het belang van de zondag als rustdag noemt.

Deelname aan een eventuele verlenging komt, bekeken naar branche, sterk overeen met de huidige deelname. Dat wil zeggen: hoog onder supermarkten en een stuk lager onder modezaken.

Verlenging van de openingstijden zal niet leiden tot een grotere deelname van ondernemers aan de koopzondag. Indien men er nu niet aan deelneemt zal dit bij verlenging ook zo zijn. Wel zal het bezoek van consumenten toenemen. Ruim één op drie Dordtenaren en een op de vijf inwoners van de randgemeenten geven aan gebruik te gaan maken van

verlenging in Dordrecht. En 3% van alle Dordtenaren, inwoners van de randgemeenten en dagjesmensen/verblijfstoeristen geeft aan dat eventuele ruimere openingstijden leidt tot meer bezoek aan winkels in Dordrecht ten koste van online winkelen of een winkelbezoek elders. Deze 3% is in principe de extra toegevoegde waarde die een verlenging in theorie kan opleveren. Het betreft dan waarschijnlijk vooral gemiddeld hogere bestedingen in de niet-dagelijkse sector die nu online of elders gedaan worden.

Economische en milieu-effecten

Hoewel het niet duidelijk is hoeveel vaker dit 'extra bezoek' zal zijn, zou één extra bezoek per jaar per huishouden, naar schatting reeds zorgen voor zo'n 5.000 extra bezoekers en extra omzet van tussen de € 100.000 en € 210.000⁴, verspreid over alle Dordtse winkellocaties. Dit bedrag geldt dus voor één extra bezoek per jaar, twee extra bezoeken zou vanzelfsprekend het dubbele opleveren, et cetera. Het KSO Randstad heeft de totale detailhandelsomzet in Dordrecht bepaald op 550 miljoen (excl. btw)⁵. Het effect van één of enkele extra bezoeken op de totale omzet is daarmee beperkt.

Extra bezoek zal ook leiden tot meer autobewegingen binnen Dordrecht. Bij één extra bezoek op jaarbasis zal dit, verdeeld over Dordrecht leiden tot zo'n 1.200 tot 2.400 extra autobewegingen op jaarbasis leiden.

Extra bezoek ontstaat niet alleen door een aanzuigende werking van verlenging van de openingstijden maar ook ten dele, zoals PerfectPlace laat zien, doordat er nu reeds potentieel voor ruimere winkelopening aanwezig is in de Dordtse binnenstad: In het tijdvak 10 tot 12 uur komt in Dordrecht 15% van het totale bezoek op zondag en in het tijdvak 18-21 uur komt 11% van het totale zondagbezoek. Er is dus meer potentieel in de ochtenduren (10-12 uur) dan na 18.00 uur.

Wat betekent dit voor de werkgelegenheid? 7% van de ondernemers geeft aan dat zij dan meer personeel nodig zullen hebben. 15% van de ondernemers geeft aan dat verlenging van de openingstijden betekent dat zichzelf of personeel meer uren zullen maken: bij eenmanszaken of kleinere ondernemingen zal de ondernemer zelf meer uren maken, bij grotere bedrijven (25 of meer personeelsleden) leidt dit tot meer uren voor het huidige personeel en het aantrekken van nieuw personeel. Om hoeveel fte's het uiteindelijk zal gaan is aan de hand van dit onderzoek niet exact vast te stellen. Het zal niet om grote aantallen gaan omdat het maar om een beperkt aantal uren zal gaan.

Overall conclusie

- Bij de open vraag naar gewenste openingstijden op zondag is er geen meerderheid die aangeeft dat het vervroegen naar 10.00 uur gewenst is, zowel bij ondernemers als bewoners.

---

⁴ Uitgaande van een gemiddelde besteding van € 35 en € 40, op basis van referentiegegevens Strabo

⁵ Bron: KSO Randstad 2021

- Wordt echter het scenario 'open op zondag van 10-18 uur' voorgelegd, dan is er een meerderheid voor dit scenario, zowel bij ondernemers als bewoners.
- En slechts één op de vijf ondernemers heeft er bezwaar tegen indien anderen vervroegd open gaan.
- Zowel bij de Dordtse bewoners, regiobezoekers en toeristische bezoekers is er belangstelling voor een vervroegde openstelling.
- De vervroegde openstelling zal leiden tot enige extra omzet die naar verwachting ten koste gaat van zowel online bestedingen als bezoek aan steden met een vervroegde zondagopenstelling.
- Voor het volledig vrijgeven van de openstelling op zondag is geen draagvlak.
- Bij het aanpassen van de openstelling op zondag lijkt het logisch om de openstelling op de feestdagen (nu van 6.00 tot 22.00 uur) hieraan aan te passen.

3. Conclusies deelrapportages

In het navolgende zullen bevindingen en conclusies uit de verschillende deelrapportages worden gebundeld.

3.1 Gebruik huidige zondagopening

3.1.1 Frequentie zondagopening door winkeliers

Tabel 1: Hoe vaak bent u open op zondag?

	Ondernemers	Werknemers
nooit open op koopzondag	45%	40%
wisselend open op koopzondag	10%	7%
elke koopzondag open	44%	53%
Totaal	100%	100%

- 55% van de ondernemers maakt gebruik van de koopzondag, al varieert dit per winkelgebied. In de binnenstad is 61% op zondag geopend en in Sterrenburg 53%. In de Crabbefhof ligt de deelname het laagst ten opzichte van andere wijkwinkelcentra (41%).
- Er bestaan grote verschillen naar branche. Van de supermarkten is 92% iedere zondag open. Ook drogisterijen/parfumerieën (88%) en horeca (77%) zijn vaak iedere zondag open. Voor de Dordtse modezaken ligt het gebruik lager: de helft van hen is iedere zondag.
- Daarnaast bestaat er een duidelijke samenhang tussen deelname aan de zondagopening en de omvang van het bedrijf. De deelname bij eenmansbedrijven ligt slechts op 42% tegen ruim 80% voor de groep met 11 of meer werknemers.
- Omzetverhoging is voor 47% van alle ondernemers die open gaan op zondag de belangrijkste drijfveer. Voor 18% is service voor de klant de belangrijkste beweegreden. Beleid vanuit de organisatie (10%) en angst voor verliezen van klanten aan concurrenten binnen of buiten de gemeente die wel open zijn (defensief) is voor 13% de belangrijkste reden.
- Voor diegenen die niet open zijn op zondag is het belang van de zondag als rustdag en persoonlijke reden het meest genoemd (in totaal 61%). Economische redenen zijn voor een vijfde deel van de ondernemers reden om niet op zondag open te gaan. Gebrek aan personeel speelt geen belangrijke rol.
- De doelgroepen die ondernemers met de zondagopening zeggen te bedienen is zeer breed. De klantenkring bestaat voor de meeste ondernemers uit de Dordtse bewoners al dan niet aangevuld met bewoners uit omliggende gemeenten, dagjesmensen en verblijfstoeristen.

3.1.2 Frequentie zondagopening werknemers

- 60% van de werknemers die mee hebben gewerkt aan het onderzoek zijn werkzaam bij een onderneming die op zondag geopend is.
- 50% van de respondenten geeft aan wel eens op zondag te werken en de andere helft werkt dus nooit op zondag, grotendeels doordat de winkel waar zij werken niet zondag open is.
- Jonge werknemers (<25 jaar, 60%) werken iets vaker op zondag dan oudere respondenten (45-plus, 39%).

3.1.3 Gebruik koopzondag Dordrecht

Tabel 2: Hoe vaak heeft u het afgelopen jaar op zondag een winkel bezocht in de gemeente Dordrecht? (één antwoord mogelijk)

	Bewoners Dordrecht	Bewoners Randgemeenten
wekelijks	32%	3%
2-3 keer per maand	20%	5%
Eén keer per maand	13%	10%
1-5 keer per half jaar	10%	11%
één keer per jaar	4%	3%
nooit	22%	69%
totaal	100%	100%

- Zowel in Dordrecht als in de randgemeenten is bewoners gevraagd hoe vaak zij in het afgelopen jaar een winkel hebben bezocht in Dordrecht. 78% van de Dordtenaren en 31% van de inwoners in de randgemeenten heeft dit gedaan.
- 32% van alle Dordtenaren en 41% van de koopzondagbezoekers uit Dordrecht bezoekt wekelijks minimaal een winkel op zondag.
- Daarnaast ligt het bezoek hoger onder jonge inwoners (<35 jaar) en neemt het af naarmate men ouder wordt. Dit geldt voor zowel Dordtenaren als inwoners van de randgemeenten.
- 22% van alle Dordtenaren en 69% van de inwoners van de randgemeenten bezoekt dus geen winkels in Dordrecht op zondag. Maar waarom doen zij dit niet?
- Voor Dordtenaren geldt dat 6% van allen (of 27% van de niet-koopzondaggebruikers) op zondag niks nodig heeft, 5% (of 22%) van de Dordtenaren noemt een principiële persoonlijke reden en eveneens 5% (of 22%) noemt de rust op zondag als reden om op zondag geen winkels te bezoeken.
- Voor de randgemeenten geldt dat de belangrijkste reden om nooit op zondag in Dordrecht te winkelen met name redenen van persoonlijke aard zijn. Allereerst een groep die geen behoefte heeft om op zondag te winkelen (21%). Vervolgens een groep die om persoonlijke redenen (geloofsovertuiging of principieel) niet op zondag winkelt

(18%) en in het verlengde daarvan een deel dat hecht aan het belang van zondag als rustdag (10%). De kwaliteit van Dordrecht als winkelstad wordt slechts door 2% aangevoerd als reden om Dordrecht niet te bezoeken.

- Ook aan de dagjesmensen en verblijfstoeristen is deze vraag gesteld, maar wel op het moment dat zij Dordrecht op zondag bezochten. Dat maakt de uitkomsten niet één op één vergelijkbaar. Hieruit kwam naar voren dat 30% dit nog nooit had gedaan (dus ook niet tijdens dat bezoek) en dat het voor 29% de eerste keer was.

3.1.4 Locatie zondagbezoek Dordrecht

Tabel 3: Waar (in welk winkelgebied) in de gemeente Dordrecht bezoekt u winkels op zondag? (meerdere antwoorden mogelijk)

	Bewoners		Bewoners	
	Dordrecht	Randgemeenten	Dordrecht	Randgemeenten
Binnenstad	47%	26%	60%	84%
Sterrenburg	24%	3%	31%	9%
Crabbehof	14%	1%	18%	2%
Admiraalsplein/Wielwijk	12%	1%	15%	2%
Oud/NW -Krispijn	11%	1%	14%	2%
Bieshof	10%	0%	13%	0%
Vogelbuurt (Adelaarstraat e.o.)	9%	0%	12%	0%
Damplein	7%	0%	9%	0%
Stadspolders/Pearl Buckerf	5%	0%	6%	0%
Maasplaza	5%	1%	6%	2%
Woonboulevard Dordt	3%	1%	4%	5%
elders	3%	2%	4%	3%
Winkel niet op zondag in Dordrecht	22%	69%	-	-

- De binnenstad en in mindere mate Sterrenburg worden door Dordtenaren op zondag het meest bezocht van de Dordtse winkellocaties. 47% van alle inwoners en 60% van de gebruikers van de zondagopening bezoekt winkels in de binnenstad, 24% of 31% bezoekt winkels in Sterrenburg.
- Indien men vanuit de randgemeenten Dordrecht op de koopzondag bezoekt, gaat men voornamelijk naar de binnenstad (26% van allen, 84% van de koopzondagbezoekers). Voor bewoners uit 's Gravendeel is Sterrenburg ook een relatief belangrijke locatie.

3.1.5 Gebruik koopzondag elders

Tabel 4: Winkelbezoek op koopzondagen?

	Bewoners	Bewoners
	Dordrecht	Randgemeenten
In de eigen gemeente en in andere plaatsen	27%	19%
In de eigen gemeente en niet in andere plaatsen	52%	14%
Niet in de eigen gemeente, wel in andere plaatsen	1%	26%
Niet in de eigen gemeente, niet in andere plaatsen	20%	41%
Totaal	100%	100%

- 80% van de Dordtenaren en 59% van de inwoners in de randgemeenten bezoekt wel eens winkels op zondag. Respectievelijk 20% en 41% doet dit dus niet.
- Daarnaast maakt 52% van alle Dordtenaren uitsluitend gebruik van de zondagopenstelling in de eigen gemeente. Voor de randgemeenten geldt dit voor gemiddeld 14%, als wordt dit gemiddelde gedrukt door het feit dat in enkele gemeenten de winkels op zondag gesloten zijn.
- Indien men buiten de eigen gemeenten winkels op zondag bezoekt is dit vooral in Rotterdam en Breda. Dordtenaren bezoeken winkels in andere plaatsen vanwege het completere winkelaanbod (17% van alle Dordtenaren of 65% van gebruikers) en omdat zij het er gezelliger vindt dan in Dordrecht (12% of 46%).
- Langere openingstijden buiten Dordrecht zijn voor 5% van de Dordtenaren een reden om naar bijvoorbeeld Rotterdam, Breda of elders te gaan.

3.1.6 Branche zondagbezoek

Tabel 5: Naar welke winkels gaat u vooral op zondag in Dordrecht? (meerdere antwoorden mogelijk)

	Bewoners		Bewoners	
	Dordrecht	Randgemeenten	Dordrecht	Randgemeenten
supermarkt	70%	11%	90%	35%
verswinkel	13%	2%	17%	5%
drogisterij	23%	7%	29%	22%
modewinkels	24%	25%	31%	80%
warenhuis	11%	6%	14%	20%
boekwinkel / kantoorvakhandel	9%	4%	12%	14%
bouwmarkt / tuincentrum	8%	3%	10%	9%
woonwinkel (meubels, keukens)	7%	3%	9%	10%
antiekwinkel / galleries	4%	3%	5%	10%
witgoed / elektronicawinkel	4%	4%	5%	14%
anders, namelijk:	3%	0%	4%	0%
Winkel niet op zondag/NVT	22%	69%	-	-

- In totaal bezoekt 70% van alle Dordtenaren (of 90% van de Dordtse zondagbezoekers) vooral winkels in de dagelijkse sector en bezoekt 33% (of 42%) winkels in de niet-dagelijkse sector.
- 70% van alle Dordtenaren en 90% van Dordtenaren die winkels bezoekt op zondag, bezoekt die dag vooral een supermarkt. Ook het bezoek aan een drogisterij of modewinkel wordt genoemd.
- Indien men vanuit de randgemeenten naar Dordrecht komt voor winkels is dit met name vanwege de modewinkels (80%) of vanwege een supermarkt (35%).
- Aan de dagjesmensen en verblijfstoeristen is de vraag gesteld of zij tijdens dat zondagbezoek ook winkels hadden bezocht. 56% had dit gedaan of was van plan dit te doen. Onder bezoek uit de omliggende gemeenten lag dat op die zondag op 82%. Men bezocht daarbij vooral mode en warenhuizen al bezocht 30% van het recreatieve bezoek uit de omliggende gemeenten die dag ook een supermarkt.

3.1.7 Combinatiebezoek

Tabel 6: Combineert u doorgaans het winkelen/ boodschappen doen op zondag met een andere activiteit? (meerdere antwoorden mogelijk)

	Bewoners Dordrecht	Bewoners Randgemeenten	Bewoners Dordrecht	Bewoners Randgemeenten
Nee	36%	8%	46%	25%
Ja, namelijk:	42%	23%	54%	75%
<i>ja, met horecabezoek</i>	30%	19%	38%	62%
<i>ja, met iets actiefs</i>	18%	6%	23%	21%
<i>ja, met bezoek familie/vrienden</i>	9%	3%	12%	9%
<i>ja, met een leisure activiteit</i>	5%	2%	6%	8%
<i>ja, anders</i>	1%	0%	1%	0%
Winkel niet op zondag/NVT	22%	69%	-	-

- 42% van alle Dordtenaren (en 54% van de zondagbezoekers uit Dordrecht) combineert het winkelbezoek doorgaans met een andere activiteit. 36% (of 46%) doet dit juist niet en gaat gericht winkelen/boodschappen doen.
- Onder de regiobewoners ligt het combinatiebezoek hoger. 75% van de zondagbezoekers uit de randgemeenten combineert het winkelbezoek doorgaans met een andere activiteit. 25% doet dit juist niet en gaat gericht winkelen/boodschappen doen.
- Het bezoek aan de koopzondag leidt ook tot meer horecaomzet. Respectievelijk 38% en 62% van de zondagbezoekers geeft aan het zondagse winkelen/boodschappen doen doorgaans te combineren met horecabezoek. Dit varieert overigens sterk met het doel van het bezoek (boodschappen of winkelen) en de bestemming (binnenstad of wijkcentra).
- Aan de dagjesmensen en verblijfstoeristen is exact dezelfde vraag gesteld maar dan wel tijdens hun zondagbezoek. Hier zitten ook respondenten tussen die op de die dag geen winkels bezoeken. Dit zorgt ervoor dat deze cijfers niet goed één op één vergeleken kunnen worden met het combinatiebezoek van de bewoners van Dordrecht en de randgemeenten. Wel blijkt dat de dagjesmensen die winkels bezoeken of boodschappen doen vaak aangeven dit te combineren met horecabezoek.

3.1.8 Extra zondagbezoek of substitutie?

Tabel 7: Wanneer u op zondag winkels in Gemeente Dordrecht bezoekt, gaat u dan een keer extra winkelen of doet u dit dan in plaats van winkelbezoek op een andere dag? (één antwoord mogelijk)

	Bewoners		Bewoners	
	Dordrecht	Randgemeenten	Dordrecht	Randgemeenten
keer extra winkelen	45%	16%	58%	53%
in plaats van doordeweekse dag	15%	7%	19%	21%
in plaats van zaterdag	7%	6%	9%	20%
in plaats van koopavond	2%	0%	3%	1%
weet niet	8%	2%	10%	6%
Winkel niet op zondag/NVT	22%	69%	-	-
totaal	100%	100%	100%	100%

- Zondagopening leidt tot meer winkelbezoek: 45% van alle Dordtenaren (of 58% van de Dordtse gebruikers) en 16% (of 53%) van de inwoners van de randgemeenten gebruikt de zondagopening om een keer extra te winkelen.
- 24% van alle Dordtenaren (of 31% van de gebruikers) geeft aan dat er sprake is van substitutie: zij bezoeken een winkel op zondag in plaats van op een ander moment.

3.2 Gewenste open- en sluitingstijden en scenario's

3.2.1 Gewenste openingstijden

Tabel 8: Op welk tijdstip vindt u dat de winkels op koopzondagen open mogen gaan?

	Ondernemers	Bewoners Dordrecht	Bewoners Randgemeenten	Dagjesmensen/ verblijfstoeristen
wil geen zondagopening	25%	14%	24%	4%
8 uur of vroeger	5%	7%	1%	7%
9 uur	7%	4%	4%	2%
10 uur	15%	14%	8%	19%
11 uur	4%	4%	5%	6%
12 uur	43%	46%	35%	37%
13 uur	2%	1%	2%	2%
Geen mening	0%	9%	21%	21%
Totaal	100%	100%	100%	100%
Vóór 12 uur open	31%	29%	18%	34%

- 31% van de ondernemers, 29% van de Dordtenaren en 18% van de inwoners van de randgemeenten verkiest een openingstijdstip dat ligt voor de huidige 12 uur, waarbij 10 uur het vaakst genoemd wordt.
- Respectievelijk 43%, 46% en 35% verkiest het huidige tijdstip.
- Het resultaat van de dagjesmensen/verblijfstoeristen betreft dat van zondagbezoekers. Zij zijn tenslotte op zondag geënuquêteerd. Hoewel zij niet uitsluitend in Dordrecht centrum waren vanwege de winkels en zij die ook niet allen hebben bezocht, blijft het niet één op één vergelijkbaar. Vervroeging wordt hier vaak genoemd (34%) en ook bij hen gaan in dat geval de voorkeur uit naar 10 uur. 37% verkiest overigens het huidige tijdstip.

3.2.2 Gewenste sluitingstijden

Tabel 9: Op welk tijdstip vindt u dat de winkels op koopzondagen uiterlijk moeten sluiten?

	Ondernemers	Bewoners Dordrecht	Bewoners Randgemeenten	Dagjesmensen/ verblijfstoeristen
wil geen zondagopening	25%	14%	24%	4%
16 uur	1%	1%	1%	2%
17 uur	37%	9%	13%	17%
18 uur	22%	47%	31%	34%
19 uur	2%	4%	1%	4%
20 uur	4%	9%	6%	10%
21 uur	3%	2%	3%	1%
22 uur	7%	6%	2%	5%
Geen mening	0%	9%	20%	21%
Totaal	100%	100%	100%	100%
Na 18 uur open	16%	20%	12%	20%

- 16% van de ondernemers, 20% van de Dordtenaren en 12% van de inwoners van de randgemeenten verkiest een openingstijdstip dat ligt na de huidige 18 uur
- Respectievelijk 59%, 56% en 44% verkiest het huidige tijdstip (17 of 18 uur).
- Ook hier geldt dat het resultaat van de dagjesmensen/verblijfstoeristen niet één op één vergelijkbaar is. 51% van hen verkiest het huidige tijdstip. Opening tot na 18 uur wordt door 20% genoemd.

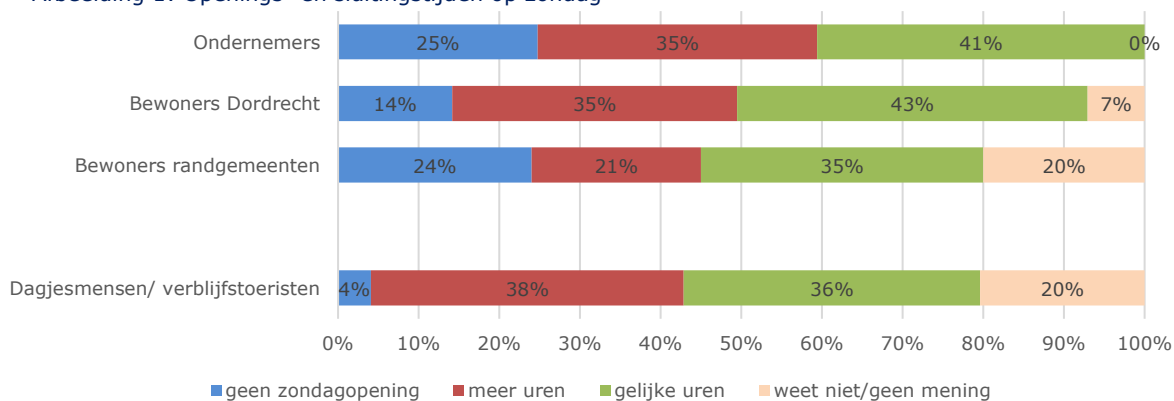
3.2.3 Gewenste openings- en sluitingstijden

Tabel 10: Openings- en sluitingstijden op zondag

	Ondernemers	Bewoners Dordrecht	Bewoners Randgemeenten	Dagjesmensen/ verblijfstoeristen
geen zondagopening	25%	14%	24%	4%
12-17 uur	29%	8%	7%	11%
12-18 uur	10%	35%	25%	23%
13-17/18 uur	2%	0%	3%	2%
eerder open	18%	14%	10%	16%
langer open	4%	6%	2%	4%
eerder en langer open	12%	15%	9%	16%
eerder open en vroeger dicht	1%	0%	0%	2%
Geen mening	0%	7%	20%	20%
Totaal	100%	100%	100%	100%

- 35% van de ondernemers, 35% van de Dordtenaren en 21% van de inwoners van de randgemeenten geeft de voorkeur aan uitbreiding van het aantal uren. Daarbij wordt eerder open en de combinatie van eerder open en later sluiten het vaakst genoemd.
- Respectievelijk 41%, 43% en 35% geeft de voorkeur aan de huidige tijden en 25%, 14% en 24% is tegen de zondagopening.
- Het antwoord 'geen zondagopening' is in alle onderzoeken met name gegeven door respondenten die zelf geen gebruik maken van de zondagopening.
- Van de dagjesmensen/verblijfstoeristen, waar de resultaten zoals gezegd niet één op één vergelijkbaar zijn, is 38% voor uitbreiding, 36% voor behoud van de huidige tijden en 4% tegen de zondagopening.

Afbeelding 1: Openings- en sluitingstijden op zondag

3.2.4 Scenario's

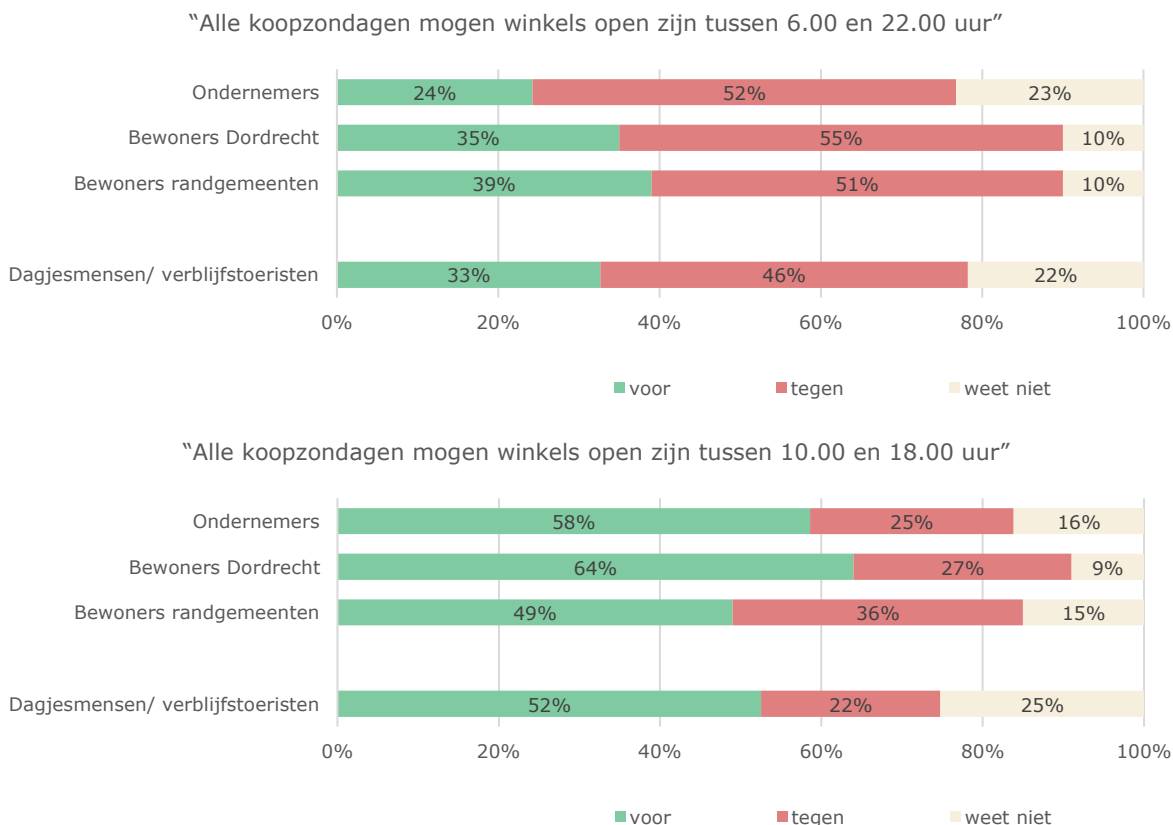
Respondenten is een tweetal scenario's voorgelegd:

- "Alle koopzondagen mogen winkels open zijn tussen 6.00 en 22.00 uur"
- "Alle koopzondagen mogen winkels open zijn tussen 10.00 en 18.00 uur"

Beide scenario's zijn apart gevraagd en voor beiden is aan respondenten gevraagd of zij voor of tegen zijn. Er is dus niet gevraagd naar een keuze tussen beide scenario's. Dit blijkt ook uit de resultaten. Voorstanders van het eerste scenario zijn dan ook vrijwel altijd, uitzonderingen daargelaten, ook voorstander van het tweede scenario.

- Inclusief de respondenten zonder uitgesproken mening is een kleine meerderheid tegen het volledig vrijlaten van de huidige zondagsopeningstijden (tussen 6.00 en 22.00 uur).
- Eveneens inclusief de respondenten zonder uitgesproken mening is een meerderheid vóór een vervroegde opening (10.00 uur in plaats van 12.00 uur).
- Indien de respondenten zonder uitgesproken mening buiten beschouwing wordt gelaten liggen (zie hiervoor tabel 11) ligt de verhouding voor opening tussen 6.00 en 22.00 op tussen de 32%/43% vóór en 57%/68% tegen. Vóór opening tussen 10.00 en 18.00 zijn dan tussen de 58%/70% vóór en 30%/42% tegen.

Afbeelding 2: Ik leg u twee scenario's voor. Kunt u aangeven of u er voor of tegen bent.

Tabel 11: scenario's (exclusief weet niet)

	Ondernemers	Bewoners Dordrecht	Bewoners Randgemeenten	Dagjesmensen/ verblijfstoeristen
"Alle koopzondagen mogen winkels open zijn tussen 6.00 en 22.00 uur"				
Voor	32%	39%	43%	42%
Tegen	68%	61%	57%	58%
Totaal	100%	100%	100%	100%
"Alle koopzondagen mogen winkels open zijn tussen 10.00 en 18.00 uur"				
Voor	70%	70%	58%	70%
Tegen	30%	30%	42%	30%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Opmerkelijk is dat de resultaten van de vraag waarbij men zelf de gewenste openings- en sluitingstijden kon bepalen, niet lijken overeen te komen met de resultaten van de scenario-vragen. Het verschil zit hem waarschijnlijk in het feit dat men bij de eerste vraag de specifieke persoonlijke voorkeur heeft aan kunnen geven en dat er bij de scenario's ook een bepaalde mate van 'geen bezwaar' meespeelt.

3.3 Gebruik verlenging openingstijden

Aan zowel de ondernemers, de werknemers, de inwoners van Dordrecht als de randgemeenten en de dagjesmensen/verblijfstoeristen is gevraagd of zij zelf gebruik zouden maken van een verlenging van de openingstijden.

3.3.1 Ondernemers

- Van de ondernemers zegt 25% gebruik van te maken (inclusief de 2% die reeds langer open is) van een eventuele verlenging van de openingstijden.
- 70% geeft expliciet aan er geen gebruik van te zullen maken: 55% van de ondernemers zegt zelf er geen bezwaar tegen te hebben als andere ondernemers hier gebruik van maken, maar geven zelf aan er geen gebruik van te maken en 15% gaat er geen gebruik van maken maar heeft er wel bezwaar tegen wanneer andere ondernemers wel open gaan.
- Minimaal 81% (22%+55%+2% die reeds langer open is) zou dus gebruik maken van de verlenging of er geen bezwaar tegen hebben.
- Hoe meer personeel een onderneming heeft, hoe groter de eventuele deelname.

- Omzetverhoging (10%) en service aan de klant (9%) worden het meest genoemd als reden om gebruik te zullen maken van een verlenging van de openingstijden. Ook vrees dat de klant elders gaat winkels wordt enkele keren als reden genoemd (5%).
- Het belang van een vaste rustdag voor zichzelf of het personeel (22%) en het feit dat het niet rendabel zal zijn (geen extra omzet of omzet weegt niet op tegen extra kosten; 19%) worden het meest genoemd als reden om zelf geen gebruik te maken van een eventuele verlenging. Ook de geloofsovertuiging (van zichzelf alsmede het personeel) (9%) of het lastig verkrijgen van personeel (6%) speelt bij een deel van de ondernemers een rol.

Tabel 12: Zou u zelf gebruik maken van een verlenging van de zondagopenstelling (eerder open en/of later dicht) (ONDERNEMERS)

	Ondernemers
ja, voor 12 uur open	15%
ja, tussen 18 en 22 uur open	2%
beiden	6%
zou er geen gebruik van maken, maar heb er geen bezwaar tegen als andere winkels open zijn	55%
ik zou er geen gebruik van maken, en heb er wel bezwaar tegen als andere winkels open zijn	15%
Wij zijn reeds langer open	2%
Anders	4%
totaal	100%

3.3.2 Werknemers

Tabel 13: Stel dat de winkels in Dordrecht op zondag langer open mogen. Denkt u dan dat dit bedrijf daar gebruik van gaat maken? (WERKNEMERS)

	Totaal werknemers
ja, ik verwacht van wel	26%
nee, ik verwacht van niet	58%
weet niet/geen mening	16%
Totaal	100%

- Een meerderheid (58%) van de werknemers verwacht niet dat hun werkgever gebruik zal maken van de ruimere zondagopeningstijden. 26% verwacht niet dat hun werkgever er gebruik van gaat maken. Dit cijfer wordt sterk beïnvloed door de bedrijven die nu nooit op zondag open zijn. Hiervan verwacht 91% van de werknemers dat dit niet zal veranderen en slechts 2% denkt dat dit wel het geval zal zijn. Onder werknemers van de bedrijven die nu wisselend of iedere zondag open zijn denkt echter 43% dat zij langer open zullen gaan.

3.3.3 Bewoners Dordrecht en randgemeenten + dagjesmensen

- De bewoners van Dordrecht en de randgemeenten en de dagjesmensen/verblijfs-toeristen is gevraagd of zij gebruik zouden maken van de verlenging en zo ja, wat het effect zal zijn op hun winkelgedrag. Respectievelijk 36%/21%/27% zegt hier dan gebruik van te zullen maken.
- 3% van alle Dordtenaren, inwoners van de randgemeenten en dagjesmensen/verblijfs-toeristen geeft aan dat eventuele ruimere openingstijden leiden tot meer bezoek aan winkels in Dordrecht ten koste van online winkelen of een winkelbezoek elders. Deze 3% is in principe de extra toegevoegde waarde die een verlenging in theorie kan opleveren. Het betreft dan waarschijnlijk vooral gemiddeld hogere bestedingen in de niet-dagelijkse sector die nu online of elders gedaan worden.

Tabel 14: Wanneer de winkels op zondag langer open mogen zijn, gaat u daar dan gebruik van maken?

Zo ja, wat is het effect dan op uw winkelgedrag? Naar gebruik koopzondag

	Bewoners Dordrecht	Bewoners Randgemeenten	Dagjesmensen/ verblijfstoeristen
nee , ga hier geen gebruik van maken	57%	74%	68%
Ja, ga hier wel gebruik van maken, nl:	36%	21%	27%
ja, geen effect op winkelgedrag	16%	6%	9%
ja, kom in plaats van een ander tijdstip	15%	9%	13%
ja, ten koste van andere dagen	4%	4%	1%
ja, ten koste van online-winkelen	2%	2%	1%
ja, ten koste van winkelgebieden buiten Dordrecht	1%	1%	2%
ja, ten koste van andere winkelgebieden in Dordrecht	1%	1%	1%
weet niet	7%	5%	5%

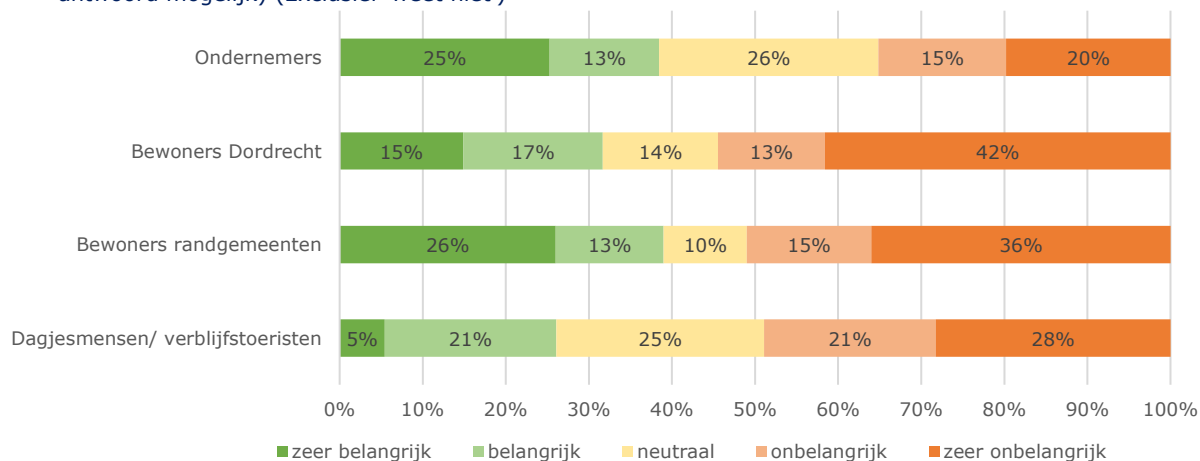
3.4 Belang zondag als rustdag

Tabel 15: In hoeverre vindt u het belangrijk om de zondag als rustdag te behouden? Is dit.....(één antwoord mogelijk)

	Ondernemers	Bewoners Dordrecht	Bewoners Randgemeenten	Dagjesmensen/ verblijfstoeristen
zeer belangrijk	23%	15%	26%	5%
belangrijk	12%	17%	13%	19%
neutraal	24%	14%	10%	23%
onbelangrijk	14%	13%	15%	19%
zeer onbelangrijk	18%	42%	36%	26%
weet niet	8%	0%	0%	8%
Totaal	100%	100%	100%	100%
(zeer) belangrijk	35%	32%	39%	24%
(zeer) onbelangrijk	32%	55%	51%	45%

- Voor respectievelijk 35% van de ondernemers is de zondag (zeer) belangrijk als rustdag. Een vergelijkbaar aandeel van 32% vindt dit (zeer) onbelangrijk.
- Onder consumenten (bewoners en dagjesmensen) ligt het aandeel dat dit (zeer) onbelangrijk vindt een stuk hoger (45%-55%).

Afbeelding 3: In hoeverre vindt u het belangrijk om de zondag als rustdag te behouden? Is dit.....(één antwoord mogelijk) (Exclusief 'weet niet')

- Hoewel de werknemers niet gevraagd is naar hun kijk op de zondag als rustdag, is hen wel gevraagd hoe zij staan tegenover werken op zondag. Circa de helft van alle werknemers zegt nooit te willen werken op zondag maar dit is inclusief de werknemers die nu niet werken op zondag. Dit is vaak doordat hun werkgever gesloten is op zondag. Als we specifiek kijken naar de groep die nu al (wel eens) op zondag werkzaam is, wil 20% hiervan vaker werken. 43% van hen wil niet vaker werken en opvallend genoeg is er ook een deel (16%) dat nu reeds op zondag werkt maar dit liever niet doet.

4. Economische en milieu-effecten

4.1 Economische effecten

- 36% van de Dordtenaren, 21% van de inwoners van de randgemeenten en 27% van de dagjesmensen/verblijfstoeristen geeft aan gebruik te zullen maken van een verlengde zondagopening.
- Opvallend genoeg geldt dat het aandeel dat aangeeft dat eventuele ruimere openingstijden leiden tot meer bezoek aan winkels in Dordrecht ten koste van online winkelen of een winkelbezoek elders voor alle drie de groepen op 3% ligt. Desalniettemin zal er hier gerekend worden met de bandbreedte 2%-4%.
- Het is niet duidelijk hoeveel vaker dit 'extra bezoek' zal zijn, bijvoorbeeld of dit van eens per maand nu, naar iedere zondag bij verlenging van de openingstijden is. Indien we rekenen met 1 extra bezoek per jaar, zouden tussen de 2.300 en 4.600 huishouden een extra bezoek brengen. Uitgaande van een gemiddelde besteding van € 35 en € 40⁶ resulteert dan in een extra omzet van tussen de € 80.000 en € 184.000, verspreid over alle winkellocaties in Dordrecht. Dit is exclusief de mogelijke extra omzet door extra dagjesmensen en verblijfstoeristen, waarvan 3% aangaf dat dit tot extra bezoek leidt, en exclusief extra horecabestedingen. 38% van de Dordtse zondagbezoekers en 62% zondagbezoekers uit de randgemeenten combineert het bezoek doorgaans met horecabezoek. Een extra omzet van tussen de € 100.000 en € 210.000, inclusief winkelomzet vanuit dagjesmensen en horecaomzet lijkt ons daarmee reëel.
- Dit bedrag geldt dus voor één extra bezoek per jaar, twee extra bezoeken zouden vanzelfsprekend het dubbele opleveren, et cetera.
- Het KSO Randstad heeft de totale detailhandelsomzet in Dordrecht bepaald op 550 miljoen (excl. btw)⁷. Het effect van één of enkele extra bezoeken op de totale omzet is daarmee beperkt.

Tabel 16: Economische effecten bij één extra bezoek op jaarbasis

	Aantal huishoudens	2%-4%	Extra omzet bij besteding €35-€40 (*€ 1.000)	Extra aantal bezoekers (*1,4 ⁸)
Dordrecht	55.000	1.100-2.200	€38-€88	1.500-3.100
Randgemeenten	61.000	1.200-2.400	€42-€96	1.700-3.300
Totaal ⁹	116.000	2.300-4.600	€80-€184	3.200-6.400

- Extra bezoek ontstaat niet alleen door een aanzuigende werking van verlenging van de openingstijden maar ook ten dele, zoals PerfectPlace laat zien, doordat er nu reeds potentieel voor ruimere winkelopening aanwezig is in de Dordtse binnenstad: In het tijdvak 10 tot 12 uur komt in Dordrecht 15% van het totale bezoek op zondag en in

⁶ Op basis van referentiegegevens Strabo

⁷ Bron: KSO Randstad 2021

⁸ Op basis van referentiegegevens Strabo

⁹ Exclusief dagjesmensen en horeca-omzet

het tijdvak 18-21 uur komt 11% van het totale zondagbezoek. Er is dus meer potentieel in de ochtenduren (10-12 uur) dan na 18.00 uur.

- Wat betekent dit voor de werkgelegenheid? 7% geeft aan dat zij dan meer personeel nodig zullen hebben. 15% van de ondernemers geeft aan dat verlenging van de openingstijden betekent dat zichzelf of personeel meer uren zullen maken: bij eenmanszaken of kleinere ondernemingen zal de ondernemer zelf meer uren maken, bij grotere bedrijven (25 of meer personeelsleden) leidt dit tot meer uren voor het huidige personeel en het aantrekken van nieuw personeel.

4.2 Milieu effecten

- Indien inwoners uit de randgemeenten Dordrecht op zondag bezoeken, maakt 65% van gebruik van de auto. Van alle dagjesmensen komt nu 45% met de auto naar Dordrecht. Voor de Dordtenaren is dit onbekend, maar op basis van referentiegegevens, is dit aandeel, voor alle winkellocaties samen, bepaald op 40% autogebruik.
- Dit zou respectievelijk kunnen leiden tot 440-880 meer Dordtse autobezoeke en 780 -1.560 meer vanuit de randgemeenten, samen dus tussen de 1.220 en 2.440 op jaarbasis bij één extra bezoek.
- Dit is exclusief de mogelijke extra vervoerbewegingen door extra dagjesmensen en verblijfstoeristen, waarvan het aantal niet goed te bepalen is.

Tabel 17: Economische effecten bij één extra bezoek op jaarbasis

	Extra bezoekenheden	% autogebruik	Aantal extra autobewegingen
Dordrecht	1.500-3.100	40%	440-880
Randgemeenten	1.700-3.400	65%	780 -1.560
totaal	3.200-6.500		1.220-2.440

- Naast extra vervoersbewegingen door consumenten zullen deze er mogelijk ook zijn door meer logistiek verkeer. Supermarkten worden reeds op zondag bevoorrad en de omvang van de extra afzet is te beperkt voor extra leveranties. Ook voor andere ondernemingen zal gelden dat het huidige aantal bevoorradingen gelijk zal blijven.

**Draagvlakonderzoek wijziging
winkeltijdenverordening Dordrecht
2023**

Opdrachtnummer: 3267
Dataverzameling: april 2023
Oplevering: juni 2023

Projectbegeleiding: Drs. J.P. Verwaaijen
Drs. M. Caspers

Strabo bv
Marktonderzoek en Vastgoedinformatie
Postbus 15710
1001 NE Amsterdam

Bezoekadres:
Herengracht 560
1017 CH Amsterdam
T: 020-6260817

info@strabo.nl
www.strabo.nl

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	2
2.	Ondernemersonderzoek.....	5
2.1	Frequentie zondagopening.....	5
2.2	Reden zondagopening.....	6
2.3	Doelgroepen zondagopening.....	7
2.4	Reden niet open op zondag?.....	8
2.5	Gewenste openings- en sluitingstijden zondag.....	9
2.5.1	Openingstijden.....	9
2.5.2	Sluitingstijden.....	11
2.5.3	Openings- en sluitingstijden.....	12
2.6	Belang zondag als rustdag.....	13
2.7	Scenario's.....	14
2.8	Gebruik verlenging zondagopenstelling.....	15
2.9	Effect verlenging zondagopenstelling.....	17
2.10	Toelichtingen – gebruik verlenging zondagopenstelling.....	18
2.11	Toelichtingen - geen gebruik, geen bezwaar.....	20
2.12	Toelichtingen - geen gebruik, wel bezwaar.....	23

1. Inleiding

In opdracht van de gemeente Dordrecht heeft Strabo bv een draagvlakonderzoek inzake de wijziging van de winkeltijdenverordening uitgevoerd onder ondernemers in de gemeente Dordrecht. Dit betreft een deelonderzoek (deel 1) en bestaat verder nog uit een onderzoek onder Dordtse werknemers (deel 2) in alle winkelgebieden, een onderzoek onder inwoners van Dordrecht (deel 3) en van de randgemeenten van de gemeente Dordrecht (deel 4) en een onderzoek onder dagjesmensen en verblijfstoeristen (deel 5).

Methode en response

In totaal zijn er in weken 16 t/m 19 van 2023 463 succesvolle enquêtes afgenomen onder ondernemers in Dordrecht.

In het onderzoek zijn de volgende branches meegenomen:

- detailhandel;
- daghoreca (lunchrooms, fastfood en overige daghoreca);
- ambachten en diensten (schoenherstel, kapper, nagelstudio, tattoo-studio etc.).

Op basis van het door opdrachtgever aan ons verstrekte Locatus verkenner-bestand is aan de hand van bovenstaande selectie een basisbestand gemaakt. Dit bestand leverde in totaal 876 adressen op.

Tijdens het veldwerk is het bestand opgeschoond en zijn er in totaal 151 adressen verdwenen als gevolg van onder andere:

- horeca bleek afhaalhoreca of avond/nachthoreca;
- bedrijf verdwenen/opgeheven;
- bedrijf niet publiek toegankelijk;
- bedrijven dubbel opgenomen in lijst;
- inpandige slijterij in supermarkt.

In totaal bestaat het opgeschoonde bestand uit 725 adressen. Hiervan waren er 7 niet geopend (tijdelijk of permanent) en 1 in verbouwing. Dat betekent dat de populatie uit 717 bedrijven bestaat.

De deelname lag op 463 geslaagde enquêtes, een respons van 64,6%. Dit is een zeer goed resultaat. Het resultaat is behaald door middel van de breng- en haalmethode: de enquête werd persoonlijk uitgereikt aan de zelfstandig ondernemer, franchisenemer of (in geval van een filiaalbedrijf) de bedrijfsleider. Op een afgesproken moment een week later werd de enquête opgehaald. De respondent kreeg de mogelijkheid om de enquête óf schriftelijk in te vullen op de uitgereikte papieren versie óf deze online in te vullen. In totaal is 63% schriftelijk en 37% online ingevuld.

Reden non-response

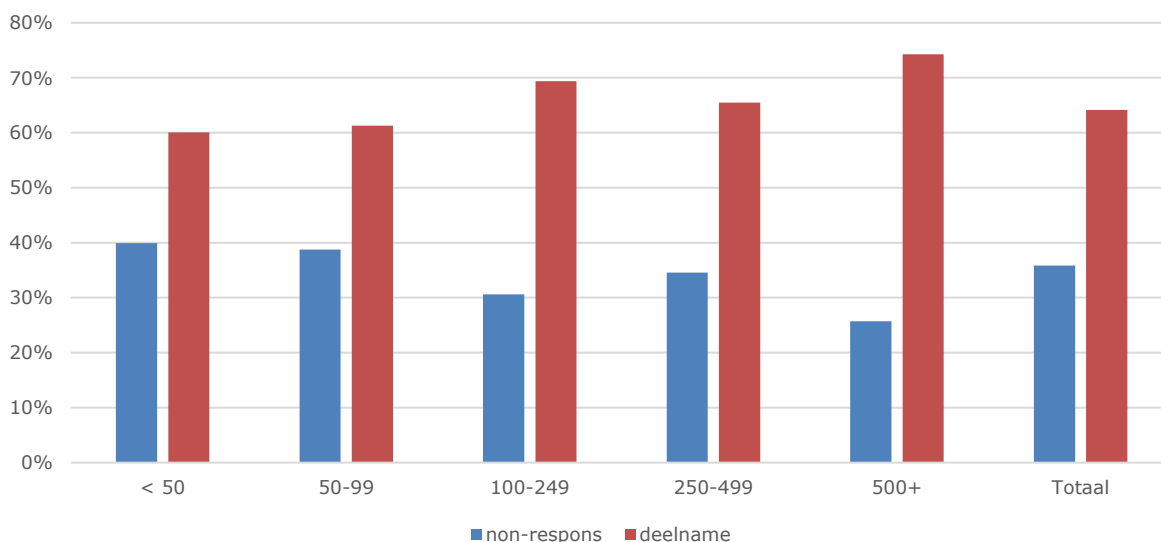
Op 30 adressen was op drie momenten dat wij langs geweest zijn niemand aanwezig. Indien mogelijk is een schriftelijke enquête met antwoordenvelop achtergelaten. Bij 5 adressen was dit niet mogelijk bij gebrek aan een brievenbus. Andere redenen voor het niet-deelnemen waren persoonlijke omstandigheden zoals ziekte of vakantie. Vijftien ondernemers gaven aan de enquête online in te gaan vullen, maar hebben dat vervolgens niet gedaan.

In totaal hebben wij 27 expliciete weigeringen geregistreerd (4% van de populatie) om deel te nemen aan het onderzoek. Geen tijd/te druk (6x), geen belangstelling (3x) en wantrouwen jegens de gemeente (2x) waren de motivaties.

representativiteit van de respons

De respons lag bij de formules (78%) hoger dan bij zelfstandige ondernemers (59%). De respons varieerde in de detailhandelsector tussen de 73% in de dagelijkse sector en 64% in de overige detailhandel. Uitschieters in positieve zin zijn juwelier/optiek-branche (91%) en persoonlijke verzorging (84%). Antiek & Kunst (22%) gaf de laagste deelname te zien. Bij de horeca (55%) en ambachten/diensten (53%) lag deze iets lager maar nog altijd boven de 50%.

Afbeelding 1: Deelname naar WVO

De enquêtes zijn gewogen naar branche en winkelgebied. Dit is gebeurd door een ophoging van ondervertegenwoordigde branches per winkelgebied. Als 2 van de 4 supermarkten in een winkelgebied meewerkten kregen zij ieder een gewicht van 2, wanneer alle winkeliers binnen een branche in een winkelgebied meededen kregen zij een factor van 1. Daarmee is er voor zowel de branchering als de omvang van de winkelgebieden gecorrigeerd. Er is geen extra weging uitgevoerd voor kleine of grote bedrijven, het one man one vote principe is in dit geval toegepast.

De percentages in de figuren zijn de afgeronde percentages. In de achterliggende data bevatten de percentages ook decimalen. Het handmatig optellen van de afgeronde percentages in de figuren telt hierdoor niet altijd op tot 100%.

2. Ondernemersonderzoek

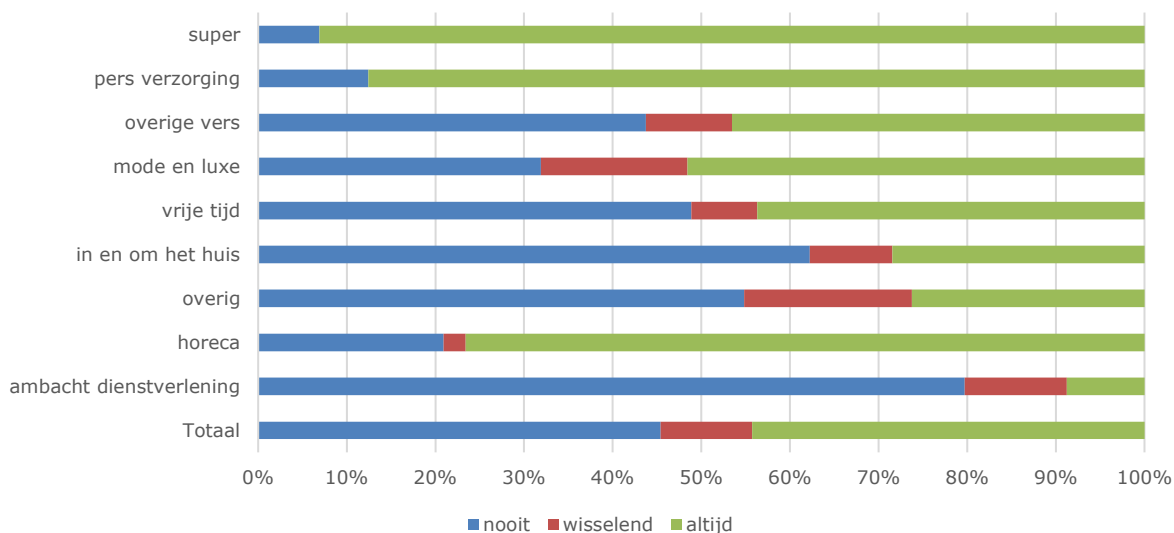
2.1 Frequentie zondagopening

Tabel 1: Hoe vaak bent u open op zondag?

	2023
nooit open op koopzondag	45%
wisselend open op koopzondag	10%
elke koopzondag open	44%
Totaal	100%

- De mate waarin gebruik gemaakt wordt van de zondagopening verschilt sterk. 55% maakt er (soms) gebruik van, 44% nooit.
- De zondagopening verschilt per branche, zoals onderstaande grafiek laat zien.

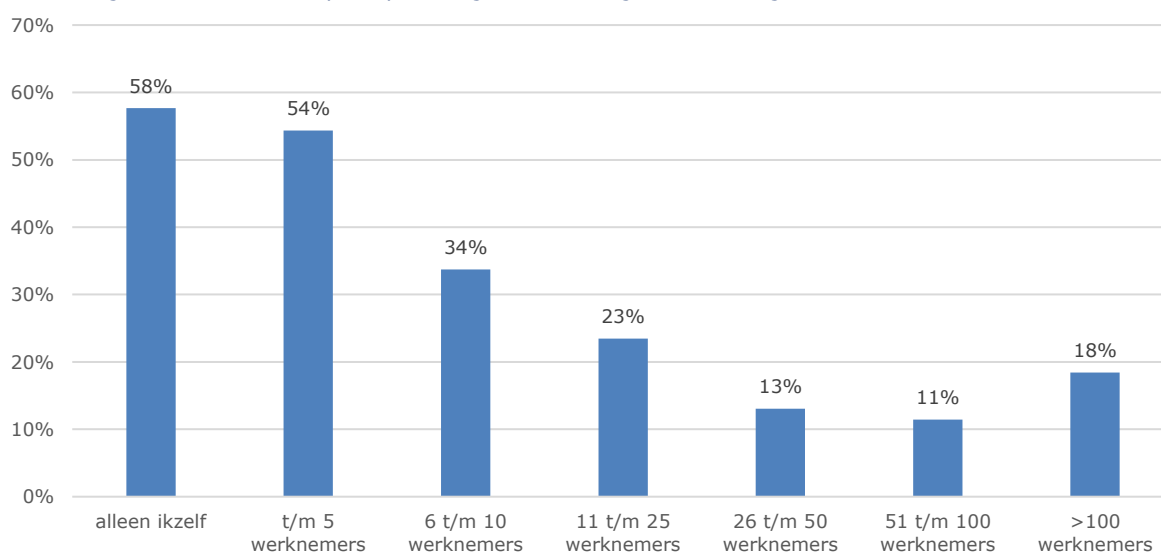
Afbeelding 2: Openstelling zondag naar branche

- Er bestaan ook verschillen per winkelgebied. Afgaande op de respons is in Wielwijk (75%), op de Woonboulevard Dordt (87%), de Bieshof (58%) een meerderheid op zondag open (altijd of wisselend). In de binnenstad is dat 61% en in Sterrenburg 53%. In de Crabbehof ligt de deelname het laagst ten opzichte van andere wijkwinkelcentra (41%).
- In de niet planmatig ontwikkelde winkelgebieden ligt dat aandeel doorgaans lager (Damplein 16%, Vogelbuurt 19% en Krispijn 35%). Voor de planmatig ontwikkelde winkelcentra geldt dat zondagopening niet verplicht is. De deelname aan de zondagopening is dus een individuele keuze van de ondernemer.

- Er bestaat een duidelijke samenhang tussen deelname aan de zondagopening en de omvang van het bedrijf. De deelname bij eenmansbedrijven ligt slechts op 42% tegen ruim 80% voor de groep met 11 of meer werknemers.

Afbeelding 3: Aandeel nooit open op zondag naar omvang onderneming

2.2 Reden zondagopening

Tabel 2: Wat is de belangrijkste reden dat u (wel eens) op zondag open bent? (één antwoord mogelijk)
(55% van alle ondernemers)

	2023
omzetverhoging	21%
klanten gaan anders naar concurrenten binnen de gemeente die wel open zijn	4%
klanten gaan anders naar andere gemeenten waar de winkels wel open zijn	3%
service voor de klant	10%
(landelijk) beleid vanuit hoofdorganisatie	6%
bijdrage leveren aan verbetering imago van mijn winkelgebied	3%
nvt/niet open op zondag	45%

- Omzetverhoging is voor 47% van alle ondernemers die open gaan op zondag de belangrijkste drijfveer. Voor 18% is service voor de klant de belangrijkste beweegreden. Beleid vanuit de organisatie (10%) en angst voor verliezen van klanten aan concurrenten binnen of buiten de gemeente die wel open zijn (defensief) is voor 13% de belangrijkste reden.
- Omzetverhoging is voor alle branches de belangrijkste drijfveer met uitzondering voor de ambacht/dienstverlening waar service voor de klant (63%) verreweg het belangrijkste is. Ook voor de persoonlijke verzorgingsbranche (31%) is dat een belangrijke reden. Beleid vanuit de organisatie is alleen relevant voor ketenbedrijven. Dit aspect speelt geen rol bij versspciaalzaken en ambacht/dienstverlening.

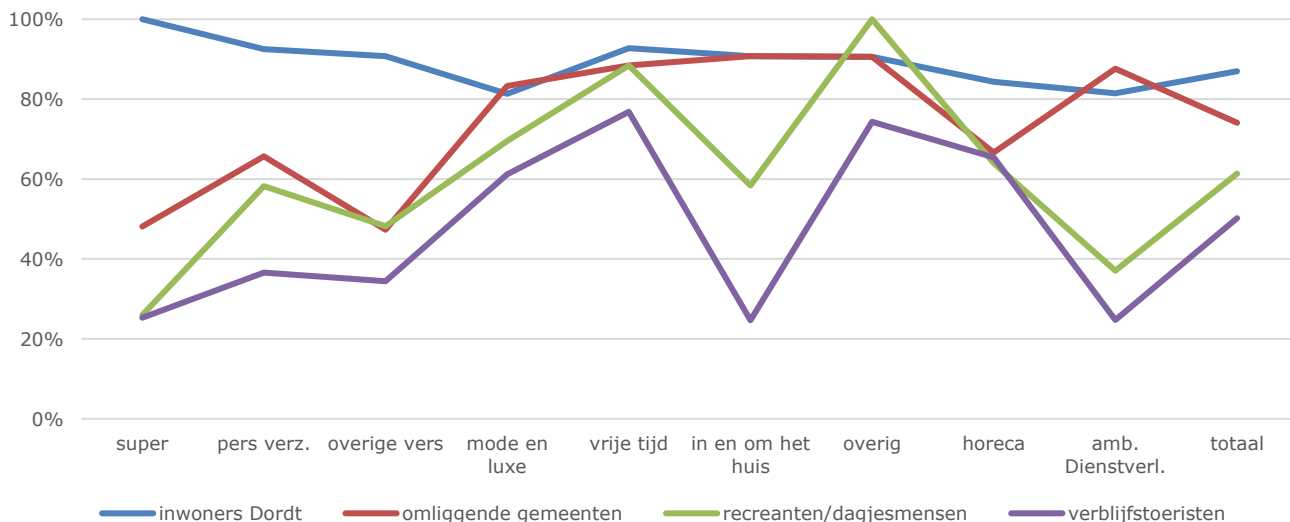
2.3 Doelgroepen zondagopening

Tabel 3: Welke doelgroep(en) word(en)t er bediend met het op zondag open zijn van winkels in Dordrecht? (Meerdere antwoorden mogelijk)

	2023
inwoners Dordt	87%
omliggende gemeenten	74%
recreanten/dagjesmensen	61%
verblijfstoeristen	50%

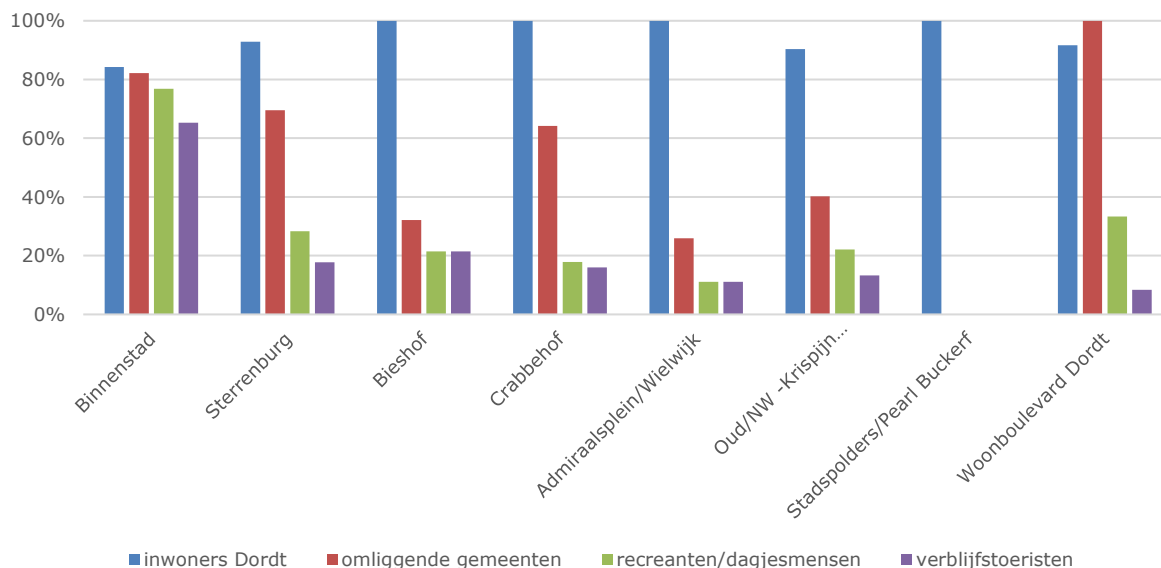
- De doelgroepen die ondernemers met de zondagopening zeggen te bedienen is zeer breed. De klantenkring bestaat voor de meeste ondernemers uit de Dordtse bewoners al dan niet aangevuld met bewoners uit omliggende gemeenten, dagjesmensen en verblijfstoeristen.
- Naar branche zijn er grote verschillen. De dagelijkse retail is vooral gericht op de inwoners van Dordrecht. De oriëntatie op andere doelgroepen varieert per subgroep: supermarkten bedienen ook consumenten uit omliggende gemeenten, winkels in de persoonlijke verzorging consumenten uit omliggende gemeenten en ook dagrecreanten.
- De niet-dagelijkse detailhandel en horeca is gericht op alle doelgroepen, alleen de sector in- en om het huis trekt voornamelijk consumenten uit Dordrecht en omliggende gemeenten.

Afbeelding 4: Bereik naar branche

- Uiteraard is het bereik qua doelgroepen op zondag afhankelijk van de functie en ligging van het winkelgebied waar men zich bevindt, zoals onderstaande afbeelding laat zien.

Afbeelding 5: Bediende doelgroepen op zondag

2.4 Reden niet open op zondag?

Tabel 4: Wat is de belangrijkste reden dat u niet op zondag open bent? (één antwoord mogelijk) (45% van alle ondernemers)

	2023
persoonlijke redenen: geloofsovertuiging/principieel	17%
economische redenen: geen extra omzet, omzet weegt niet op tegen extra kosten	20%
gebrek aan personeel	5%
belang van zondag als vaste rustdag	44%
(landelijk) beleid vanuit hoofdorganisatie	2%
overige redenen	13%

- Voor diegenen die niet open zijn op zondag is het belang van de zondag als rustdag en persoonlijke reden het meest genoemd (in totaal 61%). Economische redenen zijn voor een vijfde deel van de ondernemers reden om niet op zondag open te gaan. Gebrek aan personeel speelt geen belangrijke rol.
- Overige redenen die genoemd zijn, zijn o.a. "ik heb geen zin om 7 dagen te werken", "ben net begonnen en kijk het nog aan" of een combinatie van thuissituatie en gebrek aan personeel. Zoals al gezegd zijn de eenmanszaken en zaken met weinig personeel sterk oververtegenwoordigd bij diegenen die niet op zondag open gaan.

2.5 Gewenste openings- en sluitingstijden zondag

2.5.1 Openingstijden

Tabel 5: Op welk tijdstip vindt u dat de winkels op koopzondagen open mogen gaan?

	nooit open op koopzondag	wisselend open op koopzondag	elke koopzondag open	Totaal
wil geen zondagopening	50%	4%	4%	25%
8 uur of vroeger	6%	13%	3%	5%
9 uur	5%	7%	9%	7%
10 uur	12%	15%	18%	15%
11 uur	3%	5%	5%	4%
12 uur	25%	54%	58%	43%
13 uur	1%	2%	4%	2%
Totaal	100%	100%	100%	100%
Vóór 12 uur open	26%	40%	35%	31%

- In totaal geeft een kwart van de ondernemers (25%) aan dat zij helemaal geen zondagopening willen. 75% wilt dit dus wel.
- 43% vindt dat winkels op de huidige openingstijd om 12 uur en 2% zelfs om 13.00 uur open mogen gaan.
- 31% vindt dat winkels eerder open mogen dan 12 uur, waarbij 10 uur de meest aangewezen tijd lijkt.
- Per branche zijn er duidelijk verschillen zoals onderstaande tabel laat zien.

Tabel 6: Op welk tijdstip vindt u dat de winkels op koopzondagen open mogen gaan?

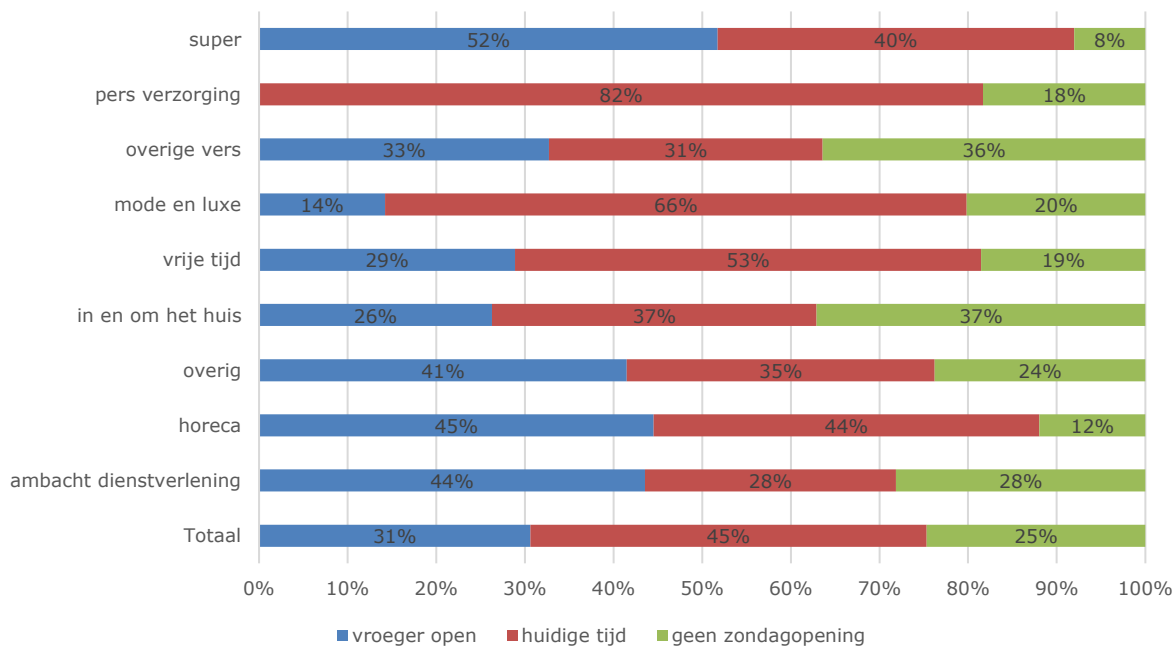
	Super.	Pers. verz.	overige vers	mode en luce	vrije tijd	in en om het huis	overig	horeca	ambacht diensten	Totaal
wil geen zondagopening	8%	18%	36%	20%	19%	37%	24%	12%	28%	25%
8 uur of vroeger	16%	0%	8%	1%	4%	4%	12%	2%	9%	5%
9 uur	19%	0%	7%	1%	2%	6%	8%	13%	12%	7%
10 uur	17%	0%	17%	9%	23%	14%	15%	19%	17%	15%
11 uur	0%	0%	0%	3%	0%	2%	7%	10%	6%	4%
12 uur	37%	76%	28%	60%	53%	35%	35%	44%	28%	43%
13 uur	3%	6%	3%	5%	0%	1%	0%	0%	0%	2%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Vóór 12 uur open	52%	0%	33%	14%	29%	26%	41%	45%	44%	31%

- 52% van de supermarktondernemers vindt dat winkels voor 12 uur open mogen gaan. 16% zelfs al om 8 uur.
- Andere branches die naar verhouding positief staan tegenover vervroegde zondagopening zijn horeca en ambacht/dienstverlening.

- Opvallend is dat winkels in de branche persoonlijke verzorging een sterke voorkeur voor de huidige openingstijd hebben.

Afbeelding 6: Gewenste openingstijden op zondag

2.5.2 Sluitingstijden

Tabel 7: Op welk tijdstip vindt u dat de winkels op koopzondagen uiterlijk moeten sluiten?

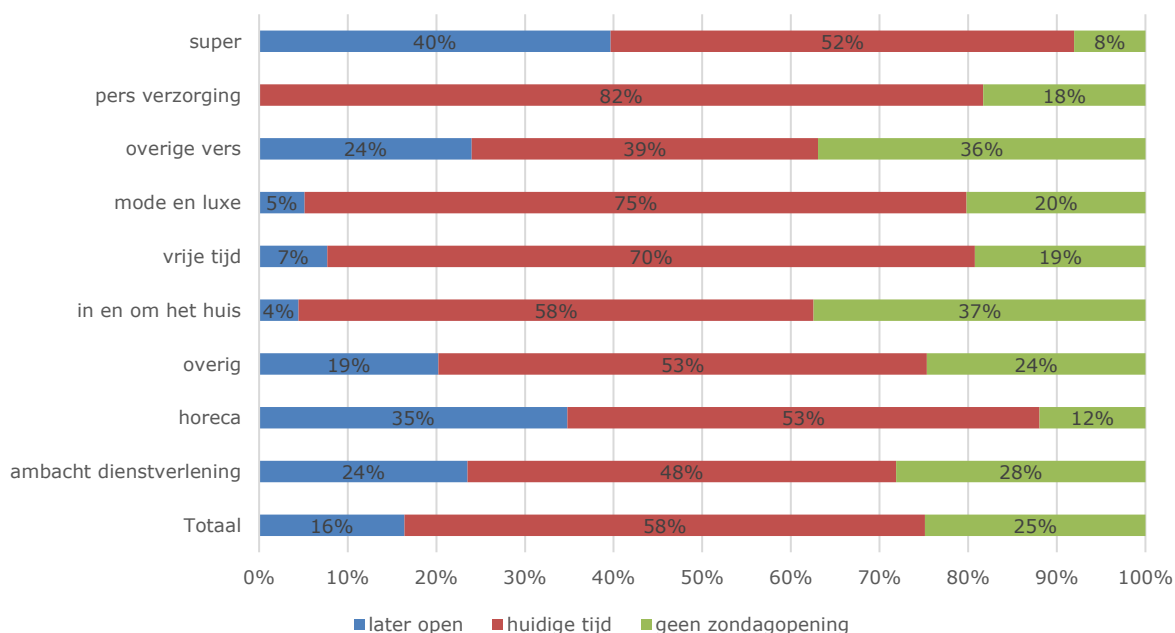
	nooit open op koopzondag	wisselend open op koopzondag	elke koopzondag open	Totaal
wil geen zondagopening	50%	4%	4%	25%
16 uur	1%	0%	0%	1%
17 uur	23%	50%	47%	37%
18 uur	16%	25%	27%	22%
19 uur	1%	2%	3%	2%
20 uur	2%	6%	7%	4%
21 uur	2%	2%	4%	3%
22 uur	6%	11%	8%	7%
Totaal	100%	100%	100%	100%
Na 18 uur open	11%	21%	22%	16%

- Voor een verlenging van de koopzondag die officieel een sluitingstijd van 18.00 uur kent, is minder belangstelling dan voor een vervoegde opening.
- In totaal gaf een kwart van de ondernemers (25%) aan dat zij helemaal geen zondagopening willen.
- 16% vindt dat winkels langer open mogen. Onder de ondernemers die nu (wisselend) op koopzondag open zijn ligt dit op 21-22%.
- 37% vindt dat winkels tot 17 uur (onofficiële koopzondagtijd) en 22% op de maximaal toegestane tijd van 18.00 uur open mogen zijn.
- Per branche zijn er ook hier weer duidelijk verschillen zoals onderstaande tabel laat zien die sterk overeenkomen met de mening over de openingstijden.

Tabel 8: Op welk tijdstip vindt u dat de winkels op koopzondagen uiterlijk moeten sluiten?

	Super.	Pers. verz.	overige vers	mode en luke	vrije tijd	in en om het huis	overig	horeca	ambacht diensten	Totaal
wil geen zondagopening	8%	18%	36%	20%	19%	37%	24%	12%	28%	25%
16 uur	0%	0%	1%	0%	4%	1%	4%	0%	0%	1%
17 uur	3%	76%	25%	60%	51%	35%	34%	21%	22%	37%
18 uur	49%	6%	13%	15%	19%	22%	19%	32%	27%	22%
19 uur	9%	0%	3%	0%	0%	0%	0%	5%	4%	2%
20 uur	16%	0%	3%	2%	0%	0%	8%	14%	5%	4%
21 uur	8%	0%	5%	1%	4%	0%	4%	3%	5%	3%
22 uur	7%	0%	13%	3%	4%	4%	8%	14%	10%	7%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Na 18 uur open	40%	0%	24%	5%	7%	4%	19%	35%	24%	16%

Afbeelding 7: Gewenste sluitingstijden op zondag

2.5.3 Openings- en sluitingstijden

Tabel 9: Openings- en sluitingstijden op zondag naar branche

	super	pers verz.	overig vers	mode en luxe	vrije tijd	in en om het huis	overig	horeca	amb. diensten	Totaal
geen zondagopening	8%	18%	36%	20%	19%	37%	24%	12%	28%	25%
12-17 uur	3%	70%	19%	51%	45%	26%	30%	7%	16%	29%
12-18 uur	30%	6%	8%	8%	4%	10%	4%	17%	12%	10%
13-17/18 uur	3%	6%	1%	5%	0%	0%	0%	0%	0%	2%
eerder open	16%	0%	11%	11%	21%	22%	18%	29%	21%	18%
langer open	3%	0%	3%	2%	4%	1%	0%	19%	1%	4%
eerder en langer open	36%	0%	21%	3%	4%	3%	19%	16%	22%	12%
eerder open en vroeger dicht	0%	0%	1%	0%	4%	1%	4%	0%	0%	1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

- 25% wil helemaal geen zondagopening, 40% wil de huidige tijden blijven hanteren. De overige 35% wil een verruiming; 31% vindt dat winkels op zondag eerder open gaan en 16% dat winkels op zondag langer open.
- Er bestaan er grote verschillen naar branche, waarbij 92% van de supermarkten open wil zijn op zondag, tegenover 64% van de versspecialzaken.
- Het antwoord 'geen zondagopening' is vrijwel uitsluitend gegeven door respondenten die zelf geen gebruik maken van de zondagopening.

2.6 Belang zondag als rustdag

Tabel 10: In hoeverre vindt u het belangrijk om de zondag als rustdag te behouden? Is dit.....(één antwoord mogelijk)

	nooit open op	wisselend open op		totaal
	koopzondag	koopzondag	elke koopzondag open	
zeer belangrijk	43%	7%	7%	23%
belangrijk	18%	4%	8%	12%
neutraal	23%	36%	22%	24%
onbelangrijk	6%	22%	22%	14%
zeer onbelangrijk	6%	26%	30%	18%
weet niet	5%	6%	12%	8%
Totaal	100%	100%	100%	100%

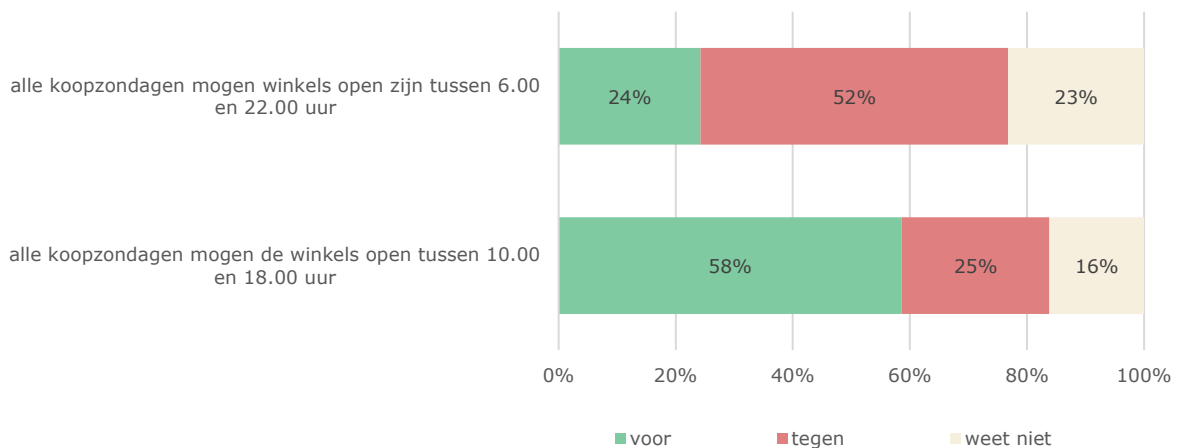
- In totaal vindt 35% van de ondernemer het belangrijk of zeer belangrijk om de zondag als rustdag te behouden. Hier staat een in omvang vrijwel vergelijkbare groep tegenover van 33% van de ondernemers het onbelangrijk of zeer onbelangrijk vinden om de zondag als rustdag te behouden.
- De overige 32% staat hier neutraal tegenover of heeft hier geen mening over (8%).
- Het was te verwachten dat de groep die hecht aan zondagsrust het grootst is onder de ondernemers die nooit op zondag open is (61% (zeer) belangrijk) tegen slechts 15% van de ondernemers die elke zondag open is.

2.7 Scenario's

Respondenten is een tweetal scenario's voorgelegd:

- "Alle koopzondagen mogen winkels open zijn tussen 6.00 en 22.00 uur"
  - "Alle koopzondagen mogen winkels open zijn tussen 10.00 en 18.00 uur"
- Inclusief de respondenten zonder uitgesproken mening is een meerderheid tegen het volledig vrijlaten van de huidige zondagsopeningstijden is (24% voor en 52% tegen).
  - Eveneens inclusief de respondenten zonder uitgesproken mening is een meerderheid voor een vervroegde opening (10.00 uur in plaats van 12.00 uur) (58% voor en 25% tegen).
  - Indien de 23% of 16% zonder uitgesproken mening buiten beschouwing wordt gelaten liggen de verdelingen op respectievelijk 32%/68% en 70%/30%.
  - In hoeverre men bezwaar heeft tegen de mogelijkheid van verruiming komt in de volgende paragraaf aan bod.

Afbeelding 8: Ik leg u twee scenario's voor. Kunt u aangeven of u er voor of tegen bent.

2.8 Gebruik verlenging zondagopenstelling

Tabel 11: Zou u zelf gebruik maken van een verlenging van de zondagopenstelling (eerder open en/of later dicht)

	alle koopzondagen mogen winkels open zijn tussen 6.00 en 22.00 uur			Totaal
	voor	tegen	weet niet	
ja, voor 12 uur open	21%	11%	19%	15%
ja, tussen 18 en 22 uur open	5%	1%	0%	2%
beiden	17%	2%	5%	6%
ik zou er geen gebruik van maken, maar heb er geen bezwaar tegen als andere winkels open zijn	44%	57%	63%	55%
ik zou er geen gebruik van maken, en heb er wel bezwaar tegen als andere winkels open zijn	0%	25%	7%	15%
Wij zijn reeds langer open	5%	1%	2%	2%
Anders	8%	3%	3%	4%
totaal	100%	100%	100%	100%

- 25% van de ondernemers geeft aan gebruik te willen maken van een verruimde zondagopenstelling (inclusief de 2% die reeds langer open is). 20% wil dan (ook) vroeger open, 8% (ook) later open blijven.
- 70% geeft expliciet aan er geen gebruik van te zullen maken: 55% van de ondernemers zegt zelf er geen bezwaar tegen te hebben als andere ondernemers hier gebruik van maken, maar geven zelf aan er geen gebruik van te maken en 15% gaat er geen gebruik van maken maar heeft er wel bezwaar tegen wanneer andere ondernemers wel open gaan.
- 4% heeft gekozen voor de categorie 'anders'. Als toelichting geven zij vaak aan dat het hoofdkantoor hier over bepaald en zij geen inzicht hebben of zal worden gekozen voor deelname.
- Minimaal 81% (22%+55%+2% die reeds langer open is) zou dus gebruik maken van de verlenging of er geen bezwaar tegen hebben.
- Hoe meer personeel een onderneming kent, hoe groter de eventuele deelname. Ter illustratie: van de éénmanszaken zal 17% er gebruik van maken, van de onderneming met maximaal 10 personeelsleden 22% en van de onderneming met meer dan 10 personeelsleden zou 33% er gebruik van maken.

Tabel 12: Wat is voor u de belangrijkste reden om daar gebruik van te maken? (één antwoord mogelijk)

	totaal
omzetverhoging	10%
service voor de klant	9%
klanten gaan anders naar concurrenten binnen de gemeente die wel open zijn	3%
klanten gaan anders naar andere gemeenten waar de winkels wel eerder/later open zijn	2%
(landelijk) beleid vanuit hoofdorganisatie	1%
bijdrage leveren aan verbetering imago van mijn winkelgebied	1%
overige redenen	4%
n.v.t., maakt er geen gebruik van	70%

- Omzetverhoging en een service aan de klant worden het meest genoemd als reden om gebruik te zullen maken van een verlening van de openingstijden. Ook vrees dat de klant elders gaat winkels (3%+2%) wordt als reden genoemd.
- Overige redenen zijn onder andere dat ze al langer open zijn (horeca) maar ook een combinatie van bovenstaande redenen "klantenstroom, omzet verhoging, maar ook groei in populariteit voor Dordrecht.
- Eenmanszaken wijken ook hier in hun antwoord iets af van de ondernemingen met meer personeel: 32% noemt het belang van de rustdag en 18% een economische reden.

Zie de bijlage voor een overzicht van alle toelichtingen.

Tabel 13: Wat is voor u de belangrijkste reden om daar geen gebruik van te maken? (één antwoord mogelijk)

	totaal
belang van zondag als vaste rustdag	22%
economische redenen: geen extra omzet, omzet weegt niet op tegen extra kosten	19%
persoonlijke redenen: geloofsovertuiging/principieel	9%
gebrek aan personeel	6%
(landelijk) beleid vanuit hoofdorganisatie	2%
ik wil wel open, maar naburige winkels hebben afgesproken niet op zondag open te gaan	1%
overige redenen	10%
n.v.t., maakt er wel gebruik van	30%

- Het belang van een vaste rustdag voor zichzelf of het personeel (22%) en het feit dat het niet rendabel zal zijn (geen extra omzet of omzet weegt niet op tegen extra kosten, 19%) worden het meest genoemd als reden om zelf geen gebruik te maken van een eventuele verlening. Ook de geloofsovertuiging (van zichzelf alsmede het personeel) of het lastig verkrijgen van personeel speelt bij een deel van de ondernemers een rol.
- Indien men heeft gekozen voor overige redenen en het antwoord heeft toegelicht blijkt dat het vaak niet opgaat voor de desbetreffende onderneming (is al langer open (horeca) of werkt op afspraak).

- Eenmanszaken wijken ook hier in hun antwoord iets af van de ondernemingen met meer personeel: 32% noemt het belang van de rustdag en 18% een economische reden.

Zie de bijlage voor een overzicht van alle toelichtingen.

2.9 Effect verlenging zondagopenstelling

Wat zijn de gevolgen van een verlenging van de zondagopenstelling voor het personeel of de ondernemer?

Tabel 14: Heeft een verlenging van de zondagopenstelling gevolgen voor u of uw personeel? (meerdere antwoorden mogelijk)

	Totaal
ja, meer personeel nodig	7%
ja, huidig personeel meer uren	7%
ja, zelf meer uren	8%
nee	11%
weet niet	3%
n.v.t., maakt geen gebruik van	70%

- Van de 15% van de bedrijven die aangeven dat het gevolgen heeft betekent dit voor de eenmanszaken en kleinere zaken dat de ondernemer of manager zelf meer uren moet gaan draaien. Bij grotere bedrijven (25 of meer personeelsleden) leidt dit tot meer uren voor het huidig personeel en het aantrekken van nieuw personeel
- Er is dus sprake van enerzijds verzwaring van de werkdruk voor kleine ondernemers, anderzijds het creëren van nieuwe arbeidsplaatsen bij grotere bedrijven naast het bieden van meer (goedbetaalde) uren op zondag.

Tabel 15: Verwacht u dat uw personeel er bezwaren tegen heeft om op zondag (meer) te werken? (één antwoord mogelijk)

	2023
ik heb geen personeel	5%
geen bezwaar tegen werken op zondag	19%
matig bezwaar tegen werken op zondag	4%
veel bezwaar tegen werken op zondag	2%
n.v.t.	70%

- Slechts 1 op de 5 bedrijven die gebruik willen maken van verlenging van de zondagopenstelling verwacht matig tot veel bezwaar tegen (meer) werken op zondag. De meerderheid verwacht geen problemen.

2.10 Toelichtingen – gebruik verlenging zondagopenstelling

Respondenten is gevraagd of zij zelf gebruik gaan maken van een verlenging van de zondagopenstelling. Indien zij aangaven dit te zullen doen, is gevraagd om een toelichting. Hieronder vindt u in willekeurige volgorde de gegeven toelichtingen:

- Als je gesloten bent kun je geen omzet maken.
- Als niet iedereen meedoet is het voor de winkelende klanten ongezellig om door de stad te lopen.
- Als winkels om ons heen eerder openen, openen wij mogelijk ook eerder.
- Ben graag vrij en flexibel als ondernemer bovendien is mijn bedrijf erg rustig heeft niemand last van als ik open ben.
- Bezoekers komen niet terug als ze merken dat er veel dicht is.
- De CAO voor bakkers is op zondag 100% extra loon.
- De keuze voor de klant is groot.
- De markt is om 10.00 uur al open.
- De zondag is tegenwoordig een winkel dag geworden en momenteel ervaren wij veel drukte tussen 12 en 5. Door dit over de dag verspreiden willen wij een betere doorstroming van klanten hebben waardoor de omzet ook kan stijgen.
- De zondagen zijn dagen waarin men vrij is. Onze dienstverlenende producten kunnen wij goed inzetten voor hen die dat graag willen.
- Door de koopzondag af te schaffen werpen we ons terug in een economisch en maatschappelijk steentijdperk ten opzichte van andere steden om ons heen. Dordt hoort open op zondag, de leegstand gaat niet verbeteren door verkoopmomenten te verminderen.
- Doordeweeks te lage omzet.
- Het beleid moet voor alle klanten duidelijk en gelijk zijn.
- Hoe meer we open zijn hoe beter. Vooral in onze productcategorie zijn er op elk tijdstip wel klanten, vooral omdat volgend jaar supermarkten stoppen met de verkoop van rookwaren.
- horeca traditioneel open op zondag, anders loop ik klanten mis.
- Ik ben al maandag dicht vanwege te weinig klandizie, zondag is een goede dag om een goede omzet te draaien.
- Ik denk dat we inmiddels zover zijn dat we met respect voor andere geloofsuiting en prima langer open kunnen op de zondagen en alle andere feestdagen behalve 1e kerstdag en dodenherdenking gewoon tot 19:00.
- Ik heb meerdere horecabedrijven, en ben 7 dagen open va 10.00u. Beschikbaarheid trekt publiek.
- ik vind dat je elke dag overal terecht moet kunnen.
- Ik werk zelf flexibel qua tijden en bemerk dat steeds meer mensen dat doen. Ik hoef het met mijn Haarstudio het natuurlijk ook niet van de loop te hebben. Heb een groot klantenbestand en werk alleen op afspraak.
- Klanten gaan meestal naar Rotterdam.
- Klanten geven aan er behoefte aan te hebben.
- Klanten klagen dat we te kort open zijn op zondag en bij opening staat er al een hele lange rij.
- Klantendagen op zondag.

- Langere openingstijden betekent een meer gespreid aantal klanten over de dag. Wat ertoe leidt dat de winkelervaring aangenamer is.
- Makkelijk.
- meer klandizie, hogere omzet, betere service.
- meer omzet betekent grotere kans op overleven/voortbestaan.
- Meer omzet want klanten gaan anders naar andere gemeenten.
- mensen die doordeweeks werken komen vaker zaterdag/zondag.
- Mijn klanten werken tot laat in de avond en hebben geen gelegenheid om tot 22.00 levensmiddelen te kopen, graag latere sluiting dan 22:00 uur.
- Naar Barendrecht of Rotterdam
- Om 12 uur is het heel druk in de winkel, dit blijft zo heel de dag.
- Omzet verdwijnt nu via speedbezorgers.
- omzetverhoging is één drijfveer, maar gaat ook om levendigheid in de straat.
- Onze werkzaamheden kunnen dan uitgevoerd worden buiten werktijd van de klant.
- Openingstijden worden bepaald door het hoofdkantoor.
- Paar uurtjes eerder omdat mensen voor 12 uur op de stoep staan voor ontbijt en warm vers brood.
- Toto spel begint eerder.
- Veel klanten willen eerder dan 12.00 naar de winkel komen.
- veel toeristen.
- Verdere spreiding geeft geen extra omzet en is dus zinloos.
- we hebben naast een winkelfunctie ook een horecafunctie.
- Wij draaien de zondagen erg goed, dus er zal behoefte aan zijn.
- wij moeten overleven en concurreren met andere steden.
- Wij zien dat onze klanten korter op het consumeermoment boodschappen gaan doen. Dit is een landelijke trend. Dus ook meer vraag van klanten naar langere openingstijden op zondag.
- Wij zijn een horeca onderneming en voor ons is het gehele weekend belangrijk dus ook de zondag en de koopavonden.
- zondag zijn mensen vaak later buiten.

2.11 Toelichtingen - geen gebruik, geen bezwaar

Respondenten is gevraagd of zij zelf gebruik gaan maken van een verlenging van de zondagopenstelling. Indien zij aangaven dit niet te zullen doen maar er geen bezwaar tegen te hebben dat anderen dit wel doen, is gevraagd om een toelichting. Hieronder vindt u in willekeurige volgorde de gegeven toelichtingen:

- Zondagen zijn mensen geneigd om langer uit te slapen en de rest van de dag rustig aan te doen.
- Zondag wordt doorgebracht met gezin/kinderen.
- Zondag open betekent omzetverschuiving, geen verhoging.
- Zondag is voor mij een rustdag/kerk.
- Zondag is voor mij een rustdag, ik heb dan de hele week gewerkt. Ook de zaterdag al. Ik hecht waarde aan één weekenddag.
- Zondag is onze vrije dag, los van geloof o.i.d.
- Zondag is in verhouding tot de rest van de week (en vergeleken met andere steden) in Dordrecht geen drukke winkeldag. Maar dat kan natuurlijk ook komen doordat niet alles open is.
- zondag is een dure dag qua kosten personeel, verlichting etc.
- Zoals eerder gemeld, sinds dit jaar gesloten en geen op en of aanmerkingen.
- Zie boven daarom ga ik open wanneer ik ah werk ben of wanneer er iets bijzonders is in de stad.
- winkeltje is hobby.
- Winkelen moet een luxe zijn, beperkte tijden is dan beter.
- Wij zijn vooral in de lunch.
- wij zijn voldoende dagen open.
- Wij zijn van di t/m za geopend. Zondag en maandag is het voor ons weekend.
- Wij zijn open met speciale dagen om Dordrecht, anders draaien wij geen omzet.
- Wij zijn elke dag open.
- Wij zijn een kleine, zelfstandige speciaalzaak. Er is meer dan alleen werken, prive, gezin, is belangrijker dan het eventuele economisch belang.
- Wij zijn een groothandel en hebben geen koopavond of koopzondag.
- Wij zijn een christelijk bedrijf, dus gaan (voolopig) nog niet open op zondag.
- Wij willen graag weekend vieren op zondag.
- Wij vinden de huidige situatie prima.
- weinig bezoekers.
- Heb dan weekend.
- Weegt niet af tegen personeelskosten, en energiekosten
- We zijn ruim open, twee avonden. Ik vind dat voldoende.
- We willen het graag gelijk houden als centrum
- we werken de rest van de week al
- We vinden tijd met gezin (en kerk) belangrijk op deze dag, om rust te houden.
- We leven in een 24/7 samenleving. Één dag niet naar de winkel hoeven is geen ramp.
- We kunnen straks wel 24 uur open. Één dag niks is niet teveel gevraagd.
- We hebben in het verleden geprobeerd langer open te gaan, maar had geen zin, kwamen niet meer klanten.

- We hebben het een periode geprobeerd maar het had voor ons niet voldoende effect. + wij vinden dat je altijd wel open kunt zijn, niet nodig.
- We hebben doordeweeks veel werkzaamheden, die ons erg uitputten, waardoor we genoodzaakt zijn om de zondag te rusten.
- Wat mij betreft bepaalt iedere ondernemer zelf zijn/haar openingstijden, uiteraard met inachtneming van wet en regelgeving omtrent overlast etc.
- waarschijnlijk verplaats je dan de omzet naar ander tijdstip.
- Vrije tijd is voor ons belangrijk, vandaar PS. We gaan open als we er zin in hebben.
- vrije dag op zondag.
- Vooralnog is het onbekend of het omzetverhogend werkt aangezien het nog niet van toepassing is. Mochten ondernemers in de straat eerder open gaan, zou ik hier wel in meegaan als probeersel.
- Voor mij moet er een vast punt zijn in de week.
- Verwacht geen klanten op zondagavond.
- Vanwege geloofsovertuiging gaat Kippie landelijk niet open op zondag.
- Vanaf 13.00-17.00 is al lang weg, tussen 16.00 en 17.00 rustig en voor 13.00 stil.
- Vanaf 12:00 is prima, voor die tijd is de stad vaak leeg.
- tijd voor gezin gaat boven meer geld verdienen.
- Tijd met gezin is als zo weinig in deze maatschappij.
- Thuisituatie heeft wel een geloofsovertuiging m.b.t. zondagsrust.
- Spreekt voor zich.
- Personeel ziet dit als een rustdag en ons personeel kost 200%
- personeel verdient meer rust.
- op zondag werken wordt extra belast, dus meer kosten.
- Op zondag is het voor bijna iedereen rustig opstarten, om 12.00 uur is het altijd nog rustig in de stad.
- Op zondag is het familiedag.
- op dit moment geen toegevoegde waarde om extra open te zijn, in toekomst misschien wel.
- Omdat alles open gaat om 12.00u, daarvoor nog erg rustig.
- Niet open op zondag.
- niet alles hoeft altijd open.
- Naast extra omzet, ook bezetting lastig.
- mijn reden is mijn gezin met kleine kinderen, op zondag werk ik gewoon niet.
- Maar één dag vrij per week.
- Loonkosten stijgen, klanten komen op ander moment niet vaker.
- langer open is niet rendabel.
- Kleine winkel en ben al ongeveer 6 dagen per week aan t werk, en er zijn weinig/geen winkels open rondom mijn winkel.
- Klein winkeltje, 1 parttimer in dienst, ik werk zelf al fulltime.
- Klandizie op zondag neemt erg af.
- is bij ons al zo lang ik hier werk.
- Ik wil niet 7 dagen per week open zijn.
- ik werk alleen en zondag is voor mijn gezin.
- Ik sta al 6 dagen per week in de winkel, zondag is mijn enige vrije dag.

- Ik heb een gezin en vind het erg prettig als we ook een dag als gezin vrij hebben.
- Ik denk niet dat het veel zin heeft voor de omzet. Géén personeel.
- Ik ben nooit buiten deze tijden open.
- Iedereen start rustig op op zondag, tussen 12 en 13 uur vaak nog erg rustig.
- Hoofkantoor bepaald hoe laat we open gaan i.o.m. Gemeente.
- Het open zijn op zondag is slechts het uitsmeren van de verkoop(of eerder aankoopmomenten). Men gaat niet meer kopen op deze extra dag , enkel op een ander moment. Een moment waar de winkelier opdraait voor de extra kosten aan energie en personeel.
- Het liefst ben ik elke dag open. Helaas kan ik zelf dat niet doen.
- Het is in de ochtend te rustig.
- Het is doodstil op zondag.
- Helaas moet ik naast de winkel er al bij werken voor inkomsten. Hierdoor werk ik al heel vaak op zondag. Dus op zondag open zijn is niet meer mogelijk.
- Hanggroepen voor de deur naast café.
- Geloofsovertuiging.
- Geen zin om 7 dagen in de week te werken.
- Geen echt winstoogmerk.
- Er zijn voldoende werkdagen en maar één rustdag.
- En wij hebben zelf ook een dag rust nodig.
- Eenmanszaak, zondag rustdag.
- Eenmanszaak, onmogelijk alle dagen open te zijn.
- Dit is mijn enige vrije dag in de week.
- Deze tijden brengen geen extra omzet.
- Denk niet dat dat veel extra omzet oplevert.
- De boog kan niet eindelijk gespannen staan.
- Buiten de standaard uren maken we niet genoeg omzet en beleid hoofdorganisatie.
- Ben 6 dagen open, zondag vrij.
- Bakker, supermarkt, (dag)horeca, etc. Moet open kunnen op momenten dat consument daar voldoende gebruik van maakt dus dat betekend voor deze ondernemingen mogelijk ook op zondagochtend. Rustdagen zijn heel belangrijk maar het is aan de ondernemer om te bepalen welke dag daarvoor geschikt is.
- Als zelfstandige op zondag vrije tijd hebben is wel prettig.
- Als er geen eenheid komt, gaat het niet slagen. Allemaal gewoon dezelfde tijden open
- Algemene bezinning tot een rustdag.
- 6 dagen per week open is voldoende.
- 10 uur open vroeg genoeg op zondag. Wij gaan 12 uur open, ervaring is dat ervoor weinig klanten komen.

2.12 Toelichtingen - geen gebruik, wel bezwaar

Respondenten is gevraagd of zij zelf gebruik gaan maken van een verlenging van de zondagopenstelling. Indien zij aangaven dit niet te zullen doen en er tevens bezwaar tegen te hebben dat anderen er gebruik van maken, is gevraagd om een toelichting. Hieronder vindt u in willekeurige volgorde de gegeven toelichtingen:

- Zwaar op tegen.
- Zondag is rustdag en we gaan naar de kerk.
- Wil zondag rustdag maar is financieel niet mogelijk.
- Wij merken dat de zondag laat op gang komt en vroeg stopt.
- Te weinig personeel, deel personeel gaat ook naar de kerk.
- Rust is nodig!
- Ruimere openingstijden heeft verdere spreiding van kopers tot gevolg meer stille uren, meer kosten en klant koopt er niet meer door.
- Personeelstekort en 1 dag rust zou goed zijn. Klanten die weten dat de winkels op zondag dicht zijn komen op zaterdag.
- Open op zondagmiddag is al een aanslag op je privéleven, laat staan de hele dag.
- Op zondagmorgen blijven de consumenten nog weg (uitslapen, uitgebreid ontbijten).
- Op zondag weinig tot geen publiek, dus heeft het ook geen zin om langer open te zijn.
- Of iedereen open of iedereen dicht.
- Moet er meer personeel aangenomen worden.
- Mensen komen niet eerder dan 12.00 uur.
- Levert geen extra omzet op.
- Je zal wel moeten aangezien het personeel niet voor het oprapen ligt.
- Je gaat er niet meer door verkopen, 6 dagen zult gij arbeiden.
- Ik wil wel open maar niet elke week werken.
- Ik vind het van belang dat er meer rust in de stad komt.
- Ik hecht aan mijn vrije zondag als vaste dag.
- Het is voor de hele maatschappij heilzaam één rustdag per week te hebben.
- Het is heel belastend voor mensen om op zondag te werken.
- Geprobeerd. Omzet weegt niet op tegen de kosten. Personeel wil liever niet werken op zondag, en je kan ze niet verplichten. Je bent dus echt afhankelijk van bereidheid personeel.
- Geloofsovertuiging spreekt voor zich, daarbij is een dag van complete rust zeer goed om je weer op te laden voor een nieuwe werkweek.
- Geen zin om open te gaan. Het is mijn rustdag.
- Een dag hebben we nodig vanwege het belang van het gezin en uitrusten.
- Door een vaste rustdag uit het zeven dagen systeem te halen, zijn bedrijven constant bezig, personeel dus ook. Als de 1 werkt is de ander vrij. Het is verwarrend voor de consument, slecht voor het milieu en de omzet is ronduit slecht op zondag. Waar doen we het dan wel voor?
- De zondagsopenstelling ontwricht het gezinsleven doordat in veel gevallen één van de ouders moet werken.
- De kosten zijn hoger dan de omzet.

- Belang van het gezin en een dag om uit te rusten.
- Als kleine onderneming wordt er al meer dan 55 uur gewerkt.
- Alleen al personeelskosten zijn hoger dan omzet, zeker gezien de toeslagen op zondag.
- Veel mensen kampen met psychische problemen en overbelasting. Een 24 uurs economie draagt daar zeker aan bij. Een rustdag is zo belangrijk voor de mensen en vooral ook voor kinderen. De zondag lekker de natuur ingaan of sociale contacten onderhouden; een heel belangrijk aspect voor ons welzijn. Bovendien komen klanten wel op een nadere dag als ze weten dat je zondags niet open bent.

**Draagvlakonderzoek wijziging
winkeltijdenverordening Dordrecht
2023**

Opdrachtnummer: 3267
Dataverzameling: april 2023
Oplevering: juni 2023

Projectbegeleiding: Drs. J.P. Verwaaijen
Drs. M. Caspers

Strabo bv
Marktonderzoek en Vastgoedinformatie
Postbus 15710
1001 NE Amsterdam

Bezoekadres:
Herengracht 560
1017 CH Amsterdam
T: 020-6260817

info@strabo.nl
www.strabo.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Werknemersonderzoek	3
2.1 Zondagsopening werkgever	3
2.2 Werken op zondag	3
2.3 Gebruik langere zondagopening door werkgever	4
2.4 Stellingen	5
2.5 Effect langere zondagopening	6
2.6 Reden niet (vaker) werken op zondag	6
2.7 Reden wel werken op zondag	7
2.8 Toelichtingen	7
2.9 Steekproef	10

1. Inleiding

In opdracht van de gemeente Dordrecht heeft Strabo bv een draagvlakonderzoek inzake de wijziging van de winkeltijdenverordening uitgevoerd onder inwoners van de gemeente Dordrecht. Dit betreft een deelonderzoek (deel 2) en bestaat verder nog uit een onderzoek onder Dordtse ondernemers (deel 1) in alle winkelgebieden, een onderzoek onder inwoners van Dordrecht (deel 3) en de randgemeenten van de gemeente Dordrecht (deel 4) en een onderzoek onder dagjesmensen en verblijfstoeristen (deel 5).

Methode en response

In totaal zijn er in weken 16 tot en met 18 van 2023 173 succesvolle enquêtes afgenomen onder werknemers in Dordrecht. Daarmee liep het werknemersonderzoek parallel met het ondernemersonderzoek, waarbij ondernemingen in de detailhandel, daghoreca en ambachten en diensten zijn benaderd. Alle 717 bedrijven die bij het ondernemersonderzoek zijn benaderd zijn, indien zij personeel hebben, tevens gevraagd mee te werken aan het werknemersonderzoek. Werknemers van deze bedrijven zijn hierbij, in overleg met de werkgever, met behulp van een QR-code die doorlinkte naar een online enquête, benaderd. Deze QR-code kon uitgedeeld worden aan het personeel of opgehangen worden in de personeelsruimte. Dit heeft in totaal 173 volledige enquêtes opgeleverd.

De enquêtes zijn gewogen naar het totaal aantal werknemers per branche.¹

De percentages in de figuren zijn de afgeronde percentages. In de achterliggende data bevatten de percentages ook decimalen. Het handmatig optellen van de afgeronde percentages in de figuren telt hierdoor niet altijd op tot 100%.

---

¹ Op basis van het door de ondernemers opgegeven aantal werknemers per branche is een totaal aantal werknemers per branche bepaald en dus het aandeel in de werkgelegenheid per branche. Het aandeel afgenomen enquêtes per branche is hier tegenover gezet. Door middel van een weegfactor is een over- of ondervertegenwoordiging per branche gecompenseerd.

2. Werknemersonderzoek

2.1 Zondagsopening werkgever

Tabel 1: Is het bedrijf waar u werkt op zondag open?

	2023
nooit open op zondag	40%
wisselend open op zondag	7%
elke zondag open	53%
Totaal	100%

- 60% van werknemers geeft aan dat hun werkgever op zondag open is waarbij bij 53% van alle werknemers het bedrijf zelfs iedere zondag geopend is. ook in de ondernemersenquête bleek dat bedrijven met (veel) personeel vaker op zondag open zijn dan eenmanszaken.
- Dit aandeel varieert sterk naar type winkelgebied, branche en grootte van de onderneming (aantal werknemers). In de binnenstad, in de dagelijkse sector maar vooral in de sector 'in en om het huis' en horeca en bij ondernemingen met relatief veel personeel ligt het aandeel dat elke zondag open is aanzienlijk hoger dan in de wijkcentra, mode-sector en kleine ondernemingen (maximaal 5 personeelsleden).

2.2 Werken op zondag

Tabel 2: 'Werkt u zelf wel eens in het bedrijf op zondag?' (Eén antwoord mogelijk) en 'Hoe vaak werkt u op zondag' (Eén antwoord mogelijk)

	2023
Nee, nooit	50%
Winkel gesloten	40%
Winkel open	9%
Ja, namelijk:	50%
elke zondag	13%
2/3 keer per maand	18%
1 keer per maand	14%
1 keer per kwartaal	2%
minder dan 1 keer per kwartaal	3%
totaal	100%

- 50% van de respondenten geeft aan wel eens op zondag te werken en de andere helft werkt dus nooit op zondag, grotendeels doordat de winkel waar zij werken niet zondag open is.
- Jonge werknemers (<25 jaar, 60%) werken iets vaker op zondag dan oudere respondenten (45-plus, 39%).

2.3 Gebruik langere zondagopening door werkgever

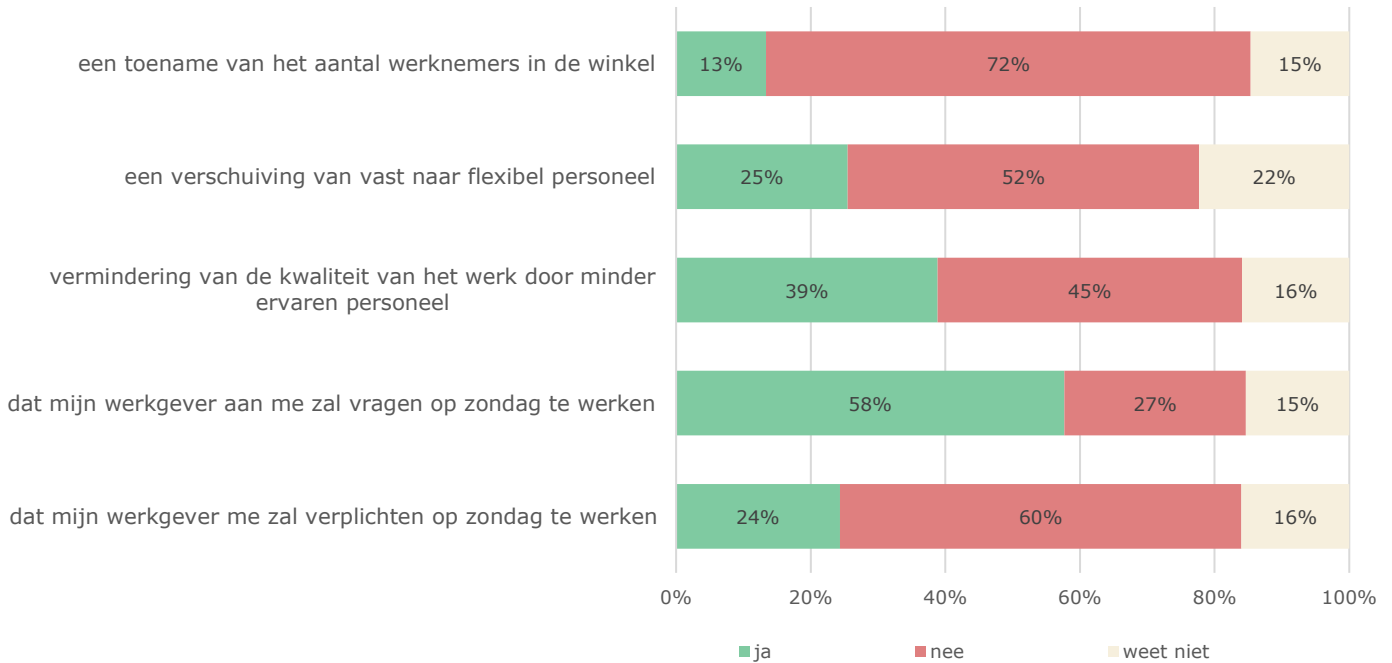
Tabel 3: Stel dat de winkels in Dordrecht op zondag langer open mogen. Denkt u dan dat dit bedrijf daar gebruik van gaat maken?

	Nu <u>nooit</u> op zondag open	Nu reeds op zondag open	2023
ja, ik verwacht van wel	2%	43%	26%
nee, ik verwacht van niet	91%	35%	58%
weet niet/geen mening	8%	22%	16%
Totaal	100%	100%	100%

- Een meerderheid (58%) van de werknemers verwacht niet dat hun werkgever gebruik zal maken van de ruimere zondagopeningstijden. 26% verwacht niet dat hun werkgever er gebruik van gaat maken. Dit cijfer wordt sterk beïnvloed door de bedrijven die nu nooit op zondag open zijn waarvan 91% van de werknemers niet verwacht dat dat zal veranderen en slechts 2% denkt dat dit wel het geval zal zijn. Onder werknemers van de bedrijven die nu wisselend of iedere zondag open zijn denkt echter 43% dat zij langer open zullen gaan.
- Vooral in de dagelijkse sector (26%) en 'in en om het huis' (56%) verwachten werknemers dat hun werkgever gebruik zal maken van een ruimere zondagopening. Daar tegenover staan werknemers in de mode, horeca en dienstensector die juist bovengemiddeld vaak verwachten dat de openingstijden niet zullen veranderen (respectievelijk 74%, 56% en 81%).

2.4 Stellingen

Afbeelding 4: Stel dat de winkel waar u werkt wel langer open gaat op zondag, verwacht u dan:

- Per saldo verwachten de Dordtse werknemers dat hun werkgever hen zal vragen op zondag te werken. 58% verwacht dit tegenover 27% die dit niet verwacht. Echter verwacht een naar verhouding beperkt deel dat zij hiertoe verplicht zullen worden. Dit betreft met 24% overigens nog steeds een substantiële groep. Met uitzondering van de horeca kan personeel niet formeel verplicht worden te werken op zondag.
- Per saldo verwachten de werknemers echter niet dat langere zondagopening leidt tot een toename van het aantal werknemers of een verschuiving van vast naar flexibel personeel. Vooral bij de ondernemingen met relatief veel personeel denken werknemers dat er meer op flexibel personeel zal worden ingezet.

2.5 Effect langere zondagopening

Tabel 5: Als de winkel waar ik werk langer op koopzondag open gaat, wil ik .....

	Werkt nu <u>nooit</u> op zondag	Werkt nu <u>wel</u> op zondag	2023
vaker werken op koopzondag	1%	20%	10%
niet vaker werken op koopzondag	9%	43%	26%
nooit werken op koopzondag	80%	16%	48%
weet niet/geen mening	6%	16%	11%
Niet van toepassing / niet open op zondag	4%	6%	5%
totaal	100%	100%	100%

- Circa de helft van alle werknemers zegt nooit te willen werken op zondag maar dit is inclusief de werknemers die nu niet werken op zondag, vaak doordat hun werkgever gesloten is op zondag.
- Als we specifiek kijken naar de groep die nu al (wel eens) op zondag werkzaam is, wil 20% hiervan vaker werken. 43% van hen wil niet vaker werken en opvallend genoeg is er ook een deel (16%) dat nu reeds op zondag werkt maar dit liever niet doet.
- Het animo om vaker te gaan werken op zondag is het grootste onder jonge werknemers (<25 jaar, 18%) en neemt af naarmate de werknemer ouder wordt. Van de 55-plussers zou 6% vaker willen werken en wil 50% liever nooit op zondag werken.

2.6 Reden niet (vaker) werken op zondag

Tabel 6: Wat zijn de belangrijkste redenen dat u niet (vaker) wilt werken op koopzondagen? (Maximaal 2 antwoorden mogelijk)

	2023
ik wil sociale dingen doen met familie/vrienden op zondag	45%
ik wil zondag als vaste vrije dag	28%
geloofsovertuiging principieel	12%
de winkel open op zondag is niet rendabel	10%
ik wil sporten of hobby uitoefenen op zondag	6%
ik heb geen opvang voor mijn kinderen	2%

- Sociale activiteiten op zondag (45%) worden het vaakst genoemd, samen met de zondag als vaste vrije dag (28%): "Als iemand die grotendeels in het weekend werkt is het al vervelend om dingen te spontaan te plannen met familie en vrienden. Met om 12 uur beginnen op de zondag kan ik op zaterdagavond iets meer doen, maar als ik op zondag eerder zou moeten beginnen valt iets plannen op zaterdagavond ook weg". Andere werknemers merken op: "Ik wil iets meer rust voor mezelf zodat je niet altijd 'aan' staat" en "1 uurtje eerder zal niet tot meer verkoop leiden. En elke zondag open is het verschuiven van verkoop doordeweeks".

2.7 Reden wel werken op zondag

Tabel 7: Wat zijn de belangrijkste redenen dat u (wisselend) wilt werken tijdens een koopzondag?
(Maximaal 2 antwoorden mogelijk) (20% van de werknemers)

	2023
ik verdien meer op zondag	6%
het hoort nu eenmaal bij het werk	4%
zondag is een fijne dag om te werken	3%
ik kan zo de omzet helpen verhogen	2%
ik kan zo meer uren werken	2%
het maakt me niet uit op welke dagen ik werk	2%
ik wil de klanten ter wille zijn	1%

- De betere verdiensten op zondag worden het vaakst genoemd (6%) al betreft het een betrekkelijk kleinere groep. De betere verdiensten worden met name door jonge werknemers (< 35 jaar) genoemd.

2.8 Toelichtingen

Respondenten is de mogelijkheid geboden om afsluitend een opmerking te maken over de koopzondag. Hier is veel van gebruik gemaakt. Hieronder een overzicht (in willekeurige volgorde) van deze toelichtingen:

- Zonde dat op zondag alle winkels open zijn, en op maandag en dinsdag bijna alle winkels dicht.
- Zo snel mogelijk de uren ruimer maken, we lopen een beetje achter bij andere steden.
- Wij zijn op zondag geopend van 12:00 tot 18:00, mijn ervaring is dat het vanaf 16:00 al een stuk rustiger is qua aanloop, nog ruimere openingstijden op zondag lijkt mij niet zinvol.
- We moeten ophouden het 24 uur model te willen. Er is al veel personeelstekort. De druk moet niet omwille dagjesmensen die zich vervelen maar niets gericht kopen verhoogd worden. En daarbij, als we altijd open moeten zijn: wanneer mag de detailhandel dan inkopen doen en uitrusten?
- Waarom niet 1x koopzondag in een maand in Dordrecht. Zoals vroeger.
- Voor horeca maakt die zondag geen verschil, wij zijn toch al open en werknemers verdienen niets extra.
- Verruimde openingstijden op zondag levert omzet op. Dus langer open op zondag en feestdagen.
- Van 9.00 tot 17.00 of 18.00 zou ook prima zijn.
- Prima dat winkels open zijn op zondag, maar langere openingstijden vind ik belachelijk.
- Niet rendabel, geen personeel voor, winkelmedewerkers zijn ook graag in het weekend vrij!
- Mijn mening is dat we op zondag gesloten moeten zijn. Zowel vanuit principieel opzicht, maar ook om nog een normaal privé leven te kunnen hebben.
- Liever niet. Het is altijd al een zwaar onderbezette dag. En het spontaan activiteiten plannen in het weekend is al lastig op zaterdagavond en met eerder beginnen wordt dat nog lastiger.
- Lekker afschaffen ... er is overal personeelstekort. Vind je het gek in deze 24-7 cultuur.

- Langer open is niet nodig, 12 tot 5 en voor supermarkten tot 6 is lang genoeg
- Koopzondag niet langer maken, wij zijn elke dag toch open
- Ik wil ook nog privé dingen kunnen doen naast mijn werk, zondag een dag vrij is daar een belangrijk onderdeel van.
- Ik wil niet werken op een zondag! Ik wil andere belangrijke dingen doen op mijn vrije zondag.
- Ik vind dat het fijner en overzichtelijker zou zijn als alle winkeliers in de binnenstad dezelfde openingstijden hanteren.
- Ik snap niet dat Dordrecht m.b.t. de koopzondag maar ook tot de winkeltijden tijdens feestdagen zo een verschillend beleid hanteert in vergelijking met aangrenzende gemeenten. Slecht voor de concurrentiepositie van Dordtse ondernemers en het helpt niet in het groter maken van de stad.
- Ik hoop dat het in onze branche niet doorzet, i.v.m. al een tekort aan personeel in onze sector. Dat zou het ook iets minder aantrekkelijk maken voor een nieuwe garde aan potentiële opticiens of contactlensspecialisten.
- Het zou ten goede komen voor gezinnen en de ouderen als de winkels dicht zouden zijn. Zodat er een vaste dag in de week is waar iedereen vrij is en elkaar kan ontmoeten.
- Het veroorzaakt een verwatering van de klandizie op reguliere openingstijden en een versnippering van openingstijden door bijvoorbeeld personeelstekort met kwalitatief minder aantrekkelijk winkel-aanbod tot gevolg.
- Het lijkt mij niet verstandig om langer open te zijn op zondag. Veel mensen zien zondag al als een vrije dag, dus denk ik niet dat er meer klanten afkomen op de winkels op zondag. Oftewel minder omzet, terwijl er wel meer personeel wordt ingezet. Niet rendabel dus.
- Het is nu al lastig personeel te vinden. Laat staan op zondag.
- Het is niet rendabel voor winkels zoals ons. Zelf ga ik ook nooit op zondag naar de winkels.
- Het is handig, maar onnodig naar mijn mening. Wellicht dat het handig is dat supermarkten open zijn maar minder essentiële winkels mogen naar mijn mening dicht.
- Gewoon van 12 tot 17 is lang genoeg. We hebben ook nog een sociaal leven.
- Geef mensen een vaste vrije dag en geniet dan met elkaar en niet werken.
- Er is genoeg open. Zelfs tegenwoordig op feestdagen. Het is wel een keer klaar zo.
- Er is geen animo voor onder we werknemers.
- Dit zal de kwaliteit van het personeel verminderen door lange werkdagen, zowel door de week als in het weekend, het personeel houdt hier door minder tijd over om leuke dingen te doen.
- Dichtgooien.
- Deze mag afgeschaft worden van ons personeel i.v.m. geloofsovertuiging.
- Denk dat koopzondag buiten het centrum niet relevant is.
- De vragen betreffende de langere openingstijden hebben geen betrekking op het restaurant waar ik werk. Deze is al tot 's avonds laat open.
- De huidige uren werken prima. Uit cijfers van andere vestigingen die vanaf 9, 10 of 11 uur open zijn zie je geen hogere omzet. Het is momenteel al zo lastig om collega's te vinden en dat wordt alleen maar moeilijker bij verlenging van de openingstijden waardoor er weer meer druk op de huidige medewerkers komt.
- Als ze de winkels in de binnenstad op zondag langer open willen kunnen ze beter zorgen dat er minder leegstand is. En iedereen open of niemand.
- Alleen de laatste of eerste zondag van de maand koopzondag.

- Al vaker geprobeerd open te zijn maar dat is niet rendabel.
- Afschaffen! Personeelsgebrek is groot in detailhandel en horeca. Kosten zijn te hoog. Omzet totaal niet hoger door ruimere openingstijden.
- 12-17 is prima

2.9 Steekproef

Tabel 8: In welke branche werkt u?

	2023
supermarkt	10%
drogisterij/parfumerie	9%
verswinkel	14%
Modewinkels (kleding + schoenen)	7%
warenhuis	2%
boekwinkel/ kantoorvakhandel	1%
woonwinkel (meubels, keukens, vloeren, sanitair etc.)	14%
bouwmarkt/tuincentrum	12%
horeca	5%
ambacht/dienstverlening	16%
juwelier/optiek	5%
overig	6%
Totaal	100%

Tabel 9: In welk winkelgebied is het bedrijf gevestigd?

	2023
Binnenstad	26%
Sterrenburg	15%
Damplein	5%
Bieshof	9%
Crabbehof	2%
Maasplaza	1%
Admiraalsplein/Wielwijk	2%
Oud/NW -Krispijn	3%
Vogelbuurt	4%
Stadspolders/Pearl Buckerf	5%
Woonboulevard Dordt	14%
elders	14%
Totaal	100%

- De respons is allereerst reeds goed verdeeld over de verschillende branches maar deze is vervolgens nog, op basis van het aantal werkzame personen per branche, gewogen. Daarnaast zijn de 173 volledige werknemersenquêtees goed verspreid over de diverse winkelgebieden binnen Dordrecht, waarbij 26% van de respondenten werkzaam is in de binnenstad, 15% in Sterrenburg, 31% is andere wijkverzorgende centra en 14% op de woonboulevard Dordt.

**Draagvlakonderzoek wijziging
winkeltijdenverordening Dordrecht
2023**

Opdrachtnummer: 3267
Dataverzameling: april 2023
Oplevering: juni 2023

Projectbegeleiding: Drs. J.P. Verwaaijen
Drs. M. Caspers

Strabo bv
Marktonderzoek en Vastgoedinformatie
Postbus 15710
1001 NE Amsterdam

Bezoekadres:
Herengracht 560
1017 CH Amsterdam
T: 020-6260817

info@strabo.nl
www.strabo.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Onderzoeksresultaten	3
2.1 Frequentie zondagbezoek Dordrecht.....	3
2.2 Locatie zondagbezoek Dordrecht.....	4
2.3 Reden zondagbezoek	5
2.4 Extra zondagbezoek of substitutie?	5
2.5 Branche zondagbezoek.....	6
2.6 Combinatiebezoek	7
2.7 Gebruik koopzondagen buiten Dordrecht.....	7
2.8 Gewenste openingstijden zondag	9
2.9 Belang zondag als rustdag	11
2.10 Scenario's	12
2.11 Effect langere zondagopening op winkelgedrag	13
2.12 Overlast woonomgeving door zondagopening	14

1. Inleiding

In opdracht van de gemeente Dordrecht heeft Strabo bv een draagvlakonderzoek inzake de wijziging van de winkeltijdenverordening uitgevoerd onder inwoners van de gemeente Dordrecht. Dit betreft een deelonderzoek (deel 3) en bestaat verder nog uit een onderzoek onder Dordtse ondernemers (deel 1) en Dordtse werknemers (deel 2) in alle winkelgebieden, een onderzoek onder inwoners van de randgemeenten van de gemeente Dordrecht (deel 4) en een onderzoek onder dagjesmensen en verblijfstoeristen (deel 5).

Methode en response

In totaal zijn er in weken 19, 20 en 21 van 2023 935 succesvolle enquêtes afgenomen onder inwoners van Dordrecht.

Enquêtes zijn op doordeweekse dagen afgenomen onder bezoekers van alle winkelconcentraties in Dordrecht.

De enquêtes zijn gewogen naar leeftijd van hoofden van huishoudens en postcode. Zodoende wordt een representatief beeld verkregen.

De percentages in de figuren zijn de afgeronde percentages. In de achterliggende data bevatten de percentages ook decimalen. Het handmatig optellen van de afgeronde percentages in de figuren telt hierdoor niet altijd op tot 100%.

2. Onderzoeksresultaten

2.1 Frequentie zondagbezoek Dordrecht

Tabel 1: Hoe vaak heeft u het afgelopen jaar op zondag een winkel bezocht in de gemeente Dordrecht? (één antwoord mogelijk)

	2023
wekelijks	32%
2-3 keer per maand	20%
Eén keer per maand	13%
1-5 keer per half jaar	10%
één keer per jaar	4%
nooit	22%
totaal	100%

- 78% van de Dordtenaren heeft in het afgelopen jaar op zondag wel eens een winkel bezocht in de eigen gemeente. 22% heeft dit niet gedaan.
- 32% van alle inwoners en 41% van de koopzondagbezoekers bezoekt wekelijks minimaal een winkel op zondag.
- Naar leeftijd bestaan er grote verschillen in het gebruik en de frequentie hiervan. Zo heeft 90% van de 35-minners winkels bezocht op zondag tegenover 66% van de 55-plussers. Daarnaast ligt de frequentie van het bezoek ook aanmerkelijk hoger onder de jonge dan onder oudere inwoners: van de 35-minners bezoekt 49% wekelijks winkels op zondag tegenover slechts 22% van de 55-plussers.

Tabel 2: Wat is de belangrijkste reden dat u nooit winkelt op zondag in Dordrecht? (één antwoord mogelijk)

	2023
geen winkelbehoefte: niks nodig op zondag	6%
persoonlijke redenen: geloofsovertuiging/principieel	5%
belang van zondagsrust	5%
geen tijd op zondag	2%
ik gun winkeliers een vrije dag	1%
anders, namelijk:	2%
Winkel wel op zondag/NVT	78%
totaal	100%

- 22% van alle Dordtenaren bezoekt dus geen winkels op zondag. Maar waarom doen zij dit niet? 6% van allen (of 27% van de niet-koopzondaggebruikers) heeft op zondag niks nodig, 5% (of 22%) noemt een principiële persoonlijke reden en eveneens 5% (of 22%) noemt de rust op zondag als reden om op zondag geen winkels te bezoeken.

2.2 Locatie zondagbezoek Dordrecht

Tabel 3: Waar (in welk winkelgebied) in de gemeente Dordrecht bezoekt u winkels op zondag? (meerdere antwoorden mogelijk)

	2023
Binnenstad	47%
Sterrenburg	24%
Crabbehof	14%
Admiraalsplein/Wielwijk	12%
Oud/NW -Krispijn (Krispijnseweg/Brouwersdijk e.o.)	11%
Bieshof	10%
Vogelbuurt (Adelaarstraat e.o.)	9%
Damplein	7%
Stadspolders/Pearl Buckerf	5%
Maasplaza	5%
Woonboulevard Dordt	3%
elders	3%
Winkel niet op zondag/NVT	22%

- De binnenstad en in mindere mate Sterrenburg worden op zondag het meest bezocht van de Dordtse winkellocaties. 47% van alle inwoners en 60% van de gebruikers van de zondagopening bezoekt winkels in de binnenstad, 24% of 31% bezoekt winkels in Sterrenburg.
- Indien uitsluitend wordt gekeken naar gebruikers van de zondagopening, zijn de verschillen naar leeftijd niet significant: jongeren (<35 jaar) bezoeken de Binnenstad, Sterrenburg of andere centra in dezelfde mate als oudere inwoners (55-plus).

2.3 Reden zondagbezoek

Tabel 4: Wat is de belangrijkste reden dat u (wel eens) op zondag winkelt of boodschappen doet? (één antwoord mogelijk)

	2023
winkelbehoefte: heb vaak iets nodig op zondag	38%
geen tijd op andere dagen	16%
gezelligheid / recreatief winkelen	14%
minder druk dan op andere dagen	3%
gemakzucht	1%
anders	6%
Winkel niet op zondag/NVT	22%
totaal	100%

- 38% van alle inwoners (of 48% van de gebruikers) noemt het feit dat men op zondag iets nodig heeft als reden op winkels op die dag te bezoeken en dit is daarmee de meest genoemde reden.
- 16% van alle inwoners (of 20% van de gebruikers) geeft aan op andere dagen geen tijd te hebben voor boodschappen of om te winkelen.
- Naar leeftijd bestaan er onder de gebruikers van de zondagopening grote verschillen per genoemde reden. 55-plussers noemen relatief vaak winkelbehoefte of de gezelligheid, 55-minners noemen naar verhouding vaak het tijdgebrek op andere dagen.

2.4 Extra zondagbezoek of substitutie?

Tabel 5: Wanneer u op zondag winkels in Gemeente Dordrecht bezoekt, gaat u dan een keer extra winkelen of doet u dit dan in plaats van winkelbezoek op een andere dag? (één antwoord mogelijk)

	2023
keer extra winkelen	45%
in plaats van doordeweekse dag	15%
in plaats van zaterdag	7%
in plaats van koopavond	2%
weet niet	8%
Winkel niet op zondag/NVT	22%
totaal	100%

- Zondagopening leidt tot meer winkelbezoek. 45% van alle Dordtenaren (of 58% van de gebruikers) gebruikt de zondagopening om een keer extra te winkelen.
- 24% van alle Dordtenaren (of 31% van de gebruikers) geeft aan dat er sprake is van substitutie: zij bezoeken een winkel op zondag in plaats van op een ander moment.
- Vooral 55-plussers geven aan dat het zondagbezoek een extra winkelmoment is. Onder de 55 jaar komt het bezoek vooral in plaats van een doordeweekse winkelbezoek.

Dit sluit aan bij reden van het zondagbezoek (§ 2.3), waarbij zij relatief vaak aangaven op andere dagen (dan de zondag) geen tijd te hebben voor winkelbezoek.

2.5 Branche zondagbezoek

Tabel 6: Naar welke winkels gaat u vooral op zondag? (meerdere antwoorden mogelijk)

	2023
supermarkt	70%
verswinkel	13%
drogisterij	23%
modewinkels	24%
warenhuis	11%
boekwinkel / kantoorvakhandel	9%
bouwmarkt / tuincentrum	8%
woonwinkel (meubels, keukens)	7%
antiekwinkel / galleries	4%
witgoed / electronicawinkel	4%
anders, namelijk:	3%
Winkel niet op zondag/NVT	22%

- Respondenten is gevraagd welke soort winkels zij vooral op zondag bezoeken. In totaal bezoekt 70% van alle inwoners (of 90% van de zondagbezoekers) winkels in de dagelijkse sector en bezoekt 33% (of 42%) winkels in de niet-dagelijkse sector.
- 70% (of 90%) bezoekt op zondag vooral een supermarkt. Naar leeftijdsklasse bestaan er daarbij geen significante verschillen.
- Mode wordt door 24% van alle inwoners (of 31%) genoemd. Onder zondagbezoekers onder de 55 jaar ligt dit op 35%, boven de 55 jaar op 26%.

2.6 Combinatiebezoek

Tabel 7: Combineert u doorgaans het winkelen/ boodschappen doen op zondag met een andere activiteit? (meerdere antwoorden mogelijk)

	2023
nee	36%
ja, met horecabezoek	30%
ja, met iets actiefs (wandelen, fietsen)	18%
ja, met bezoek van/aan familie of vrienden	9%
ja, met een leisure activiteit	5%
ja, anders	1%
Winkel niet op zondag/NVT	22%

- 42% van alle inwoners (en 54% van de zondagbezoekers) combineert het winkelbezoek doorgaans met een andere activiteit. 36% (of 46%) doet dit juist niet en gaat gericht winkelen/boodschappen doen.
- Het bezoek aan de koopzondag leidt ook tot meer horecaomzet. 38% van de zondagbezoekers combineert het winkelen/boodschappen doen op de koopzondag doorgaans met horecabezoek, al varieert dit sterk met het doel van het bezoek (boodschappen of winkelen) en de bestemming (binnenstad of wijkcentra).

2.7 Gebruik koopzondagen buiten Dordrecht

Tabel 8: Bezoekt u ook koopzondagen in andere plaatsen? In welke andere plaatsen bezoekt u wel eens koopzondag? (meerdere antwoorden mogelijk)

	2023
Nee	74%
Ja, namelijk in:	26%
Rotterdam	17%
Breda	5%
Zwijndrecht	4%
Papendrecht	1%
Den Haag	1%
Barendrecht	1%
Amsterdam	1%
Utrecht	0%
anders, namelijk:	3%

- 74% zegt geen koopzondagen in andere plaatsen te bezoeken.
- Net als bij het gebruik van de Dordtse koopzondag zijn er duidelijke verschillen naar leeftijd. Onder de 35 jaar bezoekt 37% wel eens in andere plaatsen de koopzondag, in de klasse tussen de 35 en 55 jaar ligt dit op 33% en boven de 55 jaar ligt dit op 16%.

- Rotterdam is duidelijk favoriet; 65% van de bewoners die elders de koopzondag bezoeken gaan naar Rotterdam. Breda en Zwijndrecht zijn de enige andere concurrenten voor het Dordtse koopzondagbezoek.
- Van de groep die gebruik maakt van de koopzondag in Dordrecht, maakt 35% (27%/78%) ook wel (eens) gebruik van koopzondagen elders. Van de groep die geen gebruik maakt van de Dordtse koopzondag, maakt slechts 4% wel gebruik van de koopzondag elders.

Tabel 9: Bezoek koopzondag Dordrecht versus koopzondag elders

	Bezoek koopzondag elders	Geen bezoek koopzondag elders	totaal
Bezoek koopzondag Dordrecht	27%	52%	78%
Geen bezoek koopzondag Dordrecht	1%	20%	22%
Totaal	28%	72%	100%

Tabel 10: Waarom kiest u er voor om hier te winkelen op zondag? (meerdere antwoorden mogelijk)

	2023
completer aanbod van winkels	17%
gezelliger	12%
winkels zijn daar langer open op zondag	4%
dicht(er)bij	3%
winkels zijn daar eerder open op zondag	3%
combinatie met bezoek familie/vrienden	2%
weet niet	2%
anders, namelijk:	3%
Bezoek geen koopzondagen in andere plaatsen/NVT	74%

- Maar waarom kiest men er voor om in andere plaatsen te winkelen? Dit is met name vanwege het completere winkelaanbod (17% van alle Dordtenaren of 65% van gebruikers) en het feit dat men het er gezelliger vindt dan in Dordrecht (12% of 46%).
- Langere openingstijden elders zijn voor 5% een reden om naar Rotterdam, Breda of elders te gaan.
- Voor Zwijndrecht geldt dat het voor sommige bewoners, naar hun mening, dichterbij is.

2.8 Gewenste openingstijden zondag

Tabel 11: Op welk tijdstip vindt u dat de winkels op koopzondagen open mogen gaan?

	Gebruik	Geen gebruik	Totaal
	Koopzondag (78%)	koopzondag (22%)	
wil geen zondagopening	3%	58%	14%
8 uur of vroeger	8%	3%	7%
9 uur	5%	1%	4%
10 uur	18%	1%	14%
11 uur	4%	1%	4%
12 uur	53%	18%	46%
13 uur	1%	0%	1%
Geen mening	7%	17%	9%
Totaal	100%	100%	100%

- 29% geeft aan dat winkels voor 12 uur open mogen gaan, exclusief de categorie geen mening ligt het aandeel op 32%.
- 47% geeft aan dat winkels om 12 uur of 13 uur open mogen gaan, exclusief de categorie geen mening ligt het aandeel op 52%.
- 14% wil helemaal geen zondagsopening.
- 9% heeft geen mening. De groep weet/niet geen mening bestaat voor 40% uit mensen die nu geen gebruik maakt van de koopzondag in Dordrecht.

Tabel 12: Op welk tijdstip vindt u dat de winkels op koopzondagen uiterlijk moeten sluiten?

	Gebruik	Geen gebruik	Totaal
	Koopzondag (78%)	koopzondag (22%)	
wil geen zondagopening	3%	58%	14%
16 uur	1%	1%	1%
17 uur	11%	2%	9%
18 uur	54%	19%	47%
19 uur	5%	0%	4%
20 uur	12%	0%	9%
21 uur	2%	1%	2%
22 uur	7%	3%	6%
Geen mening	7%	17%	9%
Totaal	100%	100%	100%

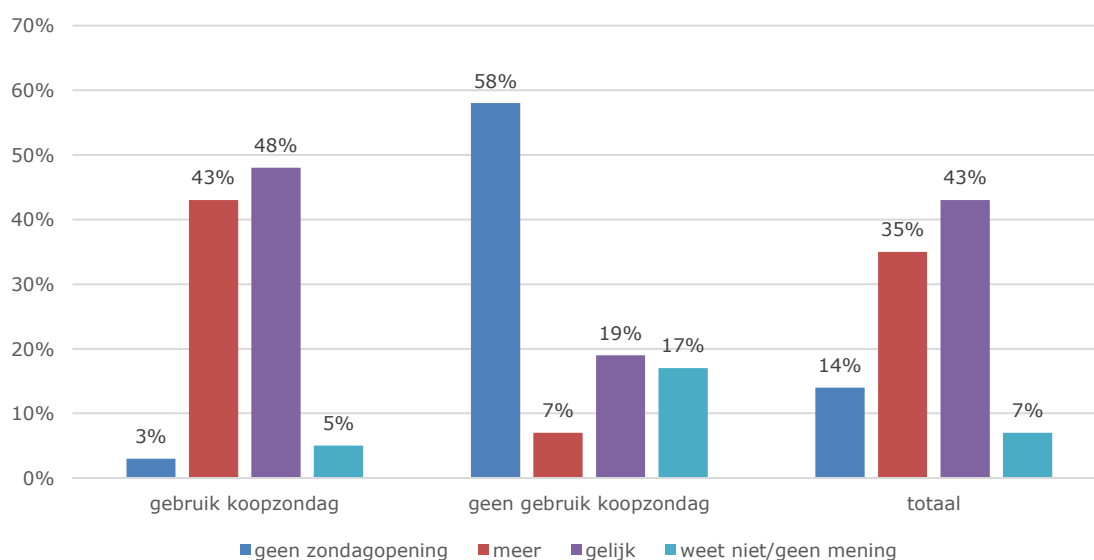
- 56% geeft aan dat winkels tot 17 uur of 18 uur open mogen zijn, exclusief de categorie geen mening ligt het aandeel op 62%.
- 20% zou een latere sluitingstijd wensen. In de navolgende tabel zal dit nogmaals behandeld worden.

Tabel 13: Op welk tijdstip vindt u dat de winkels in Dordrecht op zondag open mogen gaan? En op welk tijdstip vindt u dat de winkels op zondag dicht moeten gaan?

	Gebruik Koopzondag (78%)	Geen gebruik koopzondag (22%)	Totaal
geen zondagopening	3%	58%	14%
12-17 uur	9%	2%	8%
12-18 uur	39%	17%	35%
eerder open	18%	3%	14%
later open	7%	0%	6%
eerder en later open	18%	4%	15%
Weet niet/geen mening	5%	17%	7%
totaal	100%	100%	100%

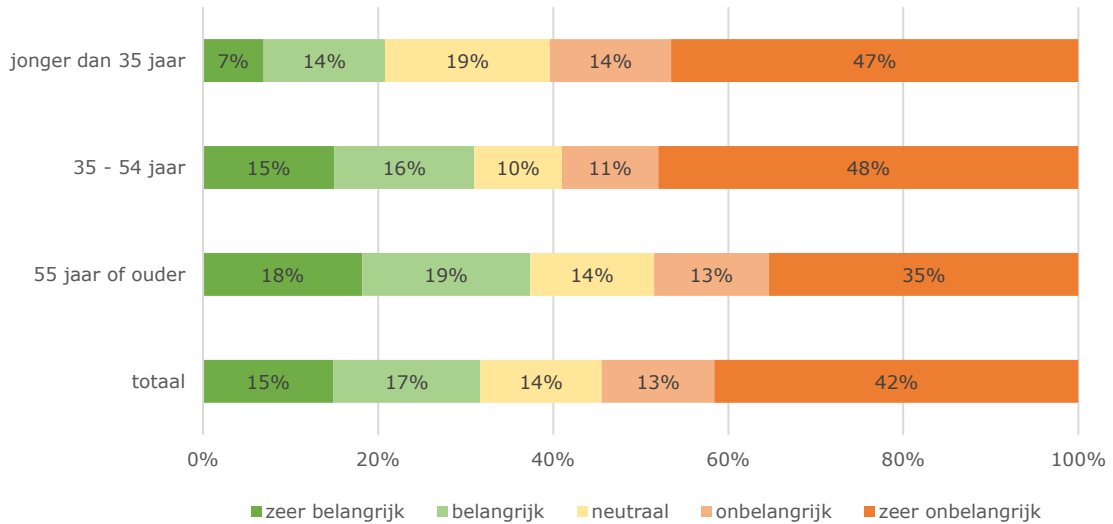
- 43% vindt dat de winkels op de huidige tijden (van 12:00 tot 17/18:00) open mogen gaan. 14% wil geen zondagopening in Dordrecht. 7% heeft hierover geen uitgesproken mening. De overige 35% vindt dat de winkels langer open mogen gaan op zondag.
- 29% zou graag zien dat de winkels eerder opengaan op zondag (15%+14%), 20% geeft de voorkeur aan een latere sluitingstijd (6%+14%).
- Het antwoord 'geen zondagopening' is vrijwel uitsluitend gegeven door respondenten die zelf geen gebruik maken van de zondagopening. Onder gebruikers ligt dit namelijk op 3%, onder de niet-gebruikers op 58%.

Afbeelding 1: gewenste openingstijden op zondag

2.9 Belang zondag als rustdag

Afbeelding 2: In hoeverre vindt u het belangrijk om de zondag als rustdag te behouden? Is dit.....(één antwoord mogelijk)

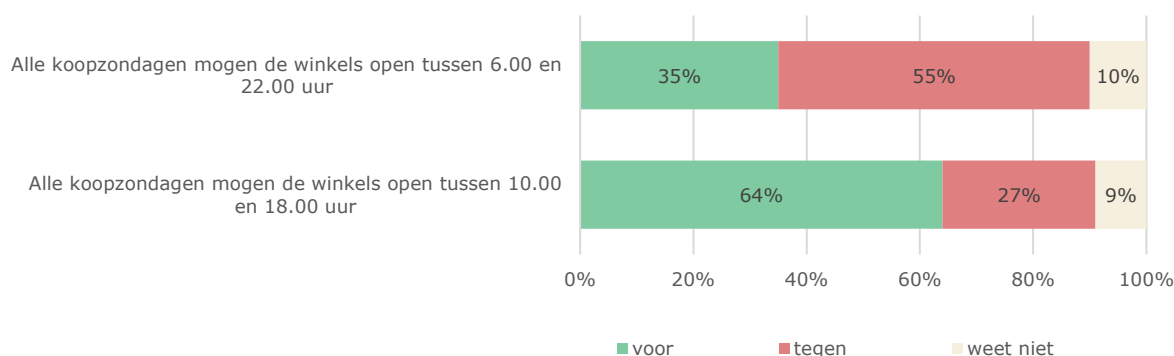
- Een meerderheid van 55% vindt het (zeer) onbelangrijk om de zondag als rustdag te behouden. 32% vindt dit wél van (groot) belang.
- Naar leeftijdsklasse bestaan er de nodige verschillen (jongeren hechten minder belang aan de zondagsrust dan ouderen) al geldt voor alle leeftijdsklassen dat er per saldo meer inwoners zijn die het (zeer) onbelangrijk vinden dan die het (zeer) belangrijk vinden.

2.10 Scenario's

Respondenten is een tweetal scenario's voorgelegd:

- "Alle koopzondagen mogen winkels open zijn tussen 6.00 en 22.00 uur"
- "Alle koopzondagen mogen winkels open zijn tussen 10.00 en 18.00 uur"

Afbeelding 3: Ik leg u twee scenario's voor. Kunt u aangeven of u er voor of tegen bent.

- Per saldo is men in meerderheid tegenstander van een koopzondag waarbij winkels open mogen zijn van 6:00 tot 22:00 uur, maar voorstander van openingstijden tussen 10.00 en 18.00 uur. Indien de 10% of 9% zonder uitgesproken mening buiten beschouwing wordt gelaten liggen de verdelingen op respectievelijk 39%/61% en 70%/30%.
- Alleen onder de leeftijdsgroep tot 35 jaar lijkt er een kleine meerderheid (57%) voor opening tussen 6.00 en 22.00. Daartegenover staat dat 75% van de 55-plussers hierop tegen is.

Tabel 14: Ik leg u twee scenario's voor. Kunt u aangeven of u er voor of tegen bent.

		Alle koopzondagen mogen de winkels open tussen 10.00 en 18.00 uur			
		voor	tegen	weet niet	Totaal
Alle koopzondagen mogen de winkels open tussen 6.00 en 22.00 uur	voor	31%	4%	1%	35%
	tegen	30%	24%	1%	55%
	weet niet	3%	0%	6%	10%
Totaal		64%	27%	9%	100%

2.11 Effect langere zondagopening op winkelgedrag

Tabel 15: Wanneer de winkels op zondag langer open mogen zijn, gaat u daar dan gebruik van maken? Zo ja, wat is het effect dan op uw winkelgedrag? Naar gebruik koopzondag

	Gebruik Koopzondag (78%)	Geen gebruik koopzondag (22%)	Totaal
nee , ga hier geen gebruik van maken	48%	90%	57%
Ja, ga hier wel gebruik van maken, nl:	44%	7%	36%
ja, geen effect op winkelgedrag	19%	4%	16%
ja, kom in plaats van een ander tijdstip	18%	2%	15%
ja, ten koste van andere dagen	5%	1%	4%
ja, ten koste van online-winkelen	2%	1%	2%
ja, ten koste van winkelgebieden buiten Dordrecht	2%	0%	1%
ja, ten koste van andere winkelgebieden in Dordrecht	1%	0%	1%
weet niet	8%	3%	7%

- 57% van de Dordtenaren geeft aan geen gebruik te maken van langere openingstijden. 36% zal hier wel gebruik van maken. Deze cijfers zijn inclusief de inwoners die nu geen gebruik maken van de koopzondag. Van de huidige koopzondag-gebruikers zegt 44% gebruik te gaan maken van de ruimere openingstijden en 48% zegt dit niet te gaan doen.
- 16% geeft aan gebruik te gaan maken van de ruimere openingstijden maar dat dit verder geen effect heeft op hun winkelgedrag, oftewel dus bijna de helft van deze deelpopulatie (16%/36%). Een vergelijkbaar aandeel geeft aan gebruik te maken van de ruimere openingstijden en dat dit ten koste gaat van een ander tijdstip op de zondag.
- 3% van alle bewoners geeft aan dat eventuele ruimere openingstijden leiden tot meer bezoek aan winkels in Dordrecht ten koste van online winkelen of een winkelbezoek elders. Deze 3% is in principe de extra toegevoegde waarde die een verlenging in theorie kan opleveren. Het betreft dan waarschijnlijk vooral gemiddeld hogere bestedingen in de niet-dagelijkse sector die nu online of elders gedaan worden.

2.12 Overlast woonomgeving door zondagopening

Tabel 16: Ervaart u op dit moment overlast in uw woonomgeving door de openstelling van winkels op zondag? (meerdere antwoorden mogelijk)

	2023
nee, ervaar geen overlast	90%
Ja, ervaar overlast, namelijk:	9%
ja, parkeerproblemen	5%
ja, verkeersdrukke	4%
ja, geluidsoverlast	3%
ja, overlast laden/lossen	2%
ja, onveiligheidsgevoel / sociale overlast	2%
ja, een andere vorm van overlast namelijk:	1%
weet niet	1%

- 90% van alle Dordtenaren ervaart geen overlast in de woonomgeving door de openstelling van winkels op zondag? 9% ervaart wel overlast, met name parkeerproblematiek en verkeersdrukke.
- Er bestaan geen significante verschillen naar woonlocatie: binnenstadbewoners ervaren dus niet meer overlast dan bewoners van andere wijken van Dordrecht. Ook naar leeftijd zijn de verschillen niet significant.

**Draagvlakonderzoek wijziging
winkeltijdenverordening Dordrecht
2023**

Opdrachtnummer: 3267
Dataverzameling: april 2023
Oplevering: juni 2023

Projectbegeleiding: Drs. J.P. Verwaaijen
Drs. M. Caspers

Strabo bv
Marktonderzoek en Vastgoedinformatie
Postbus 15710
1001 NE Amsterdam

Bezoekadres:
Herengracht 560
1017 CH Amsterdam
T: 020-6260817

info@strabo.nl
www.strabo.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Onderzoeksresultaten	4
2.1 Winkelbezoek op koopzondagen	4
2.2 Frequentie zondagbezoek Dordrecht.....	6
2.3 Locatie zondagbezoek Dordrecht.....	8
2.4 Vervoermiddel zondagbezoek Dordrecht	9
2.5 Extra zondagbezoek of substitutie.....	10
2.6 Branche zondagbezoek Dordrecht	11
2.7 Combinatiebezoek	12
2.8 Gewenste openingstijden zondag	13
2.9 Belang zondag als rustdag	15
2.10 Scenario's	16
2.11 Effect langere zondagopening op winkelgedrag	17
2.12 Winkelopening niet-zondagse feestdagen	18

1. Inleiding

In opdracht van de gemeente Dordrecht heeft Strabo bv een draagvlakonderzoek inzake de wijziging van de winkeltijdenverordening uitgevoerd onder inwoners van de randgemeenten van de gemeente Dordrecht. Dit betreft een deelonderzoek (deel 4) en bestaat verder nog uit een onderzoek onder Dordtse ondernemers (deel 1) en Dordtse werknemers (deel 2) in alle winkelgebieden, een onderzoek onder inwoners van de gemeente Dordrecht (deel 3) en een onderzoek onder dagjesmensen en verblijfstoeristen (deel 5).

Methoden en response

In totaal zijn er op doordeweekse dagen in week 21 van 2023 521 succesvolle enquêtes afgenomen onder inwoners van de randgemeenten van Dordrecht:

- 100 enquêtes in 's Gravendeel;
- 113 enquêtes in Hendrik-Ido-Ambacht;
- 108 enquêtes in Papendrecht;
- 100 enquêtes in Sliedrecht;
- 100 enquêtes in Zwijndrecht.

Afbeelding 1: Onderzoeksgebied

De enquêtes zijn deels huis-aan-huis en deels op centrale plekken in deze gemeenten (winkelgebieden) afgenomen.

De enquêtes zijn gewogen naar leeftijd en aantal inwoners per gemeente of plaats. Zodoende wordt een representatief beeld verkregen.

De percentages in de figuren zijn de afgeronde percentages. In de achterliggende data bevatten de percentages ook decimalen. Het handmatig optellen van de afgeronde percentages in de figuren telt hierdoor niet altijd op tot 100%.

Zondagopenstelling in de onderzochte plaatsen:

- 's Gravendeel en Hendrik-Ido-Ambacht hebben beiden geen koopzondag.
- In Papendrecht mogen Levensmiddelenzaken en bouwmarkten op zondagen geopend zijn tussen 12.00 en 16.00 uur. Voor de overige winkels zijn er 2 koopzondagen per maand;
- Sliedrecht heeft een permanente zondagopenstelling voor de (woon)winkels ten zuiden van de A15, in het Noordkwadrant is de mogelijkheid voor 12 koopzondagen, waarvan slechts door een beperkt deel van de ondernemers gebruik gemaakt wordt.
- Zwijndrecht zijn de winkels op alle zondagen van 13.00 tot 17.00 uur geopend.

2. Onderzoeksresultaten

2.1 Winkelbezoek op koopzondagen

Tabel 1: Winkelbezoek op koopzondagen?

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
In de eigen gemeente en in andere plaatsen	0%	0%	32%	0%	36%	19%
In de eigen gemeente en niet in andere plaatsen	0%	0%	25%	0%	27%	14%
Niet in de eigen gemeente, wel in andere plaatsen	52%	47%	10%	44%	8%	26%
Niet in de eigen gemeente, niet in andere plaatsen	48%	53%	33%	56%	29%	41%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

- 41% bezoekt nooit winkels op koopzondagen, variërend van 56% in Sliedrecht tot 36% in Papendrecht.
- In de plaatsen zonder reguliere koopzondag maakt men 4 tot 5 keer meer gebruik van koopzondagen in andere plaatsen, dan in de plaatsen met een reguliere koopzondag (Papendrecht en Zwijndrecht). Hier ligt het koopzondag bezoek ook hoger (circa 70%) dan in plaatsen zonder koopzondag (ruim 50%).
- Er is een duidelijk verschil naar leeftijd. De leeftijdscategorie tot 35 jaar bezoekt veel vaker een koopzondag in andere plaatsen (58%) dan de categorie 55-plussers (31%).

Tabel 2: Wat is de belangrijkste reden dat u (wel eens) op zondag winkelt of boodschappen doet? (één antwoord mogelijk) in eigen gemeente.

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
anders, namelijk:	-	-	2%	-	14%	9%
geen tijd op andere dagen	-	-	21%	-	26%	24%
winkelbehoefte: heb vaak iets nodig op zondag	-	-	56%	-	44%	49%
gezelligheid / recreatief winkelen	-	-	14%	-	11%	12%
minder druk dan op andere dagen	-	-	7%	-	5%	6%
totaal	-	-	100%	-	100%	100%

- Het gebruikmaken van de koopzondag in de eigen gemeente (Papendrecht of Zwijndrecht) is vooral functioneel. 'Ik heb iets nodig op zondag' of 'Ik heb geen tijd op ander dagen' zijn de belangrijkste redenen. Gezelligheid speelt minder een rol voor gebruik van de koopzondag in de eigen gemeente.

Tabel 3: In welke andere plaatsen bezoekt u wel eens winkels op zondag? (meerdere antwoorden mogelijk)

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
Dordrecht	43%	24%	29%	35%	32%	31%
Rotterdam	29%	20%	25%	16%	27%	23%
Breda	9%	1%	3%	6%	9%	5%
Zwijndrecht	0%	19%	0%	1%	1%	5%
Papendrecht	5%	1%	0%	6%	2%	2%
Barendrecht	5%	4%	0%	1%	1%	2%
anders	7%	1%	1%	7%	7%	4%
% Dordrecht door 'elders koopzondagbezoekers'	83%	51%	43%	80%	45%	53%
Bezoekt nergens winkels op zondag	48%	53%	33%	56%	29%	41%

- Wanneer men elders een koopzondag bezoekt is Dordrecht de meest genoemde locatie (31%) met Rotterdam op de tweede plek (23%). Andere plaatsen volgen op de nodige afstand.
- Dordrecht scoort relatief hoog onder bewoners in 's Gravendeel en Sliedrecht (geen eigen koopzondag). Bewoners uit Hendrik-Ido-Ambacht gaan ook nog naar Zwijndrecht, naast Dordrecht en Rotterdam.
- Wanneer uitsluitend gekeken wordt naar respondenten die koopzondagen bezoeken buiten de eigen woonplaats/gemeente, blijkt dat 53% hiervan Dordrecht noemt.

Tabel 4: Waarom kiest u er voor om hier te winkelen op zondag? (meerdere antwoorden mogelijk)

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
winkels zijn daar open op zondag	48%	41%	29%	43%	20%	32%
completer aanbod van winkels	12%	8%	27%	1%	25%	17%
gezelliger	5%	1%	6%	0%	5%	4%
winkels zijn daar langer open op zondag	5%	2%	0%	0%	8%	3%
winkels zijn daar eerder open op zondag	5%	0%	0%	0%	7%	3%
dicht(er)bij	5%	2%	1%	0%	4%	2%
anders	2%	1%	2%	0%	2%	1%
Bezoekt nergens winkels op zondag	48%	53%	33%	56%	29%	41%

- Dat men elders winkelt heeft te maken met enerzijds het feit dat winkels daar iedere zondag open zijn of een completer aanbod van winkels bieden (met name voor Zwijndrecht en Papendrecht). Voor Zwijndrecht geldt dat de langere openingstijden elders of dat winkels eerder open zijn een reden zijn.

2.2 Frequentie zondagbezoek Dordrecht

Tabel 5: Indien Dordrecht bezocht: Hoe vaak heeft u het afgelopen jaar op zondag een winkel bezocht in Dordrecht? (één antwoord mogelijk)

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
wekelijks	14%	2%	5%	2%	2%	3%
2-3 keer per maand	5%	1%	1%	4%	10%	5%
Één keer per maand	9%	10%	7%	10%	11%	10%
1-5 keer per half jaar	13%	10%	14%	15%	5%	11%
Één keer per jaar	3%	3%	1%	3%	3%	3%
Totaal bezoek Dordrecht	43%	24%	29%	35%	32%	31%
bezoek wel koopzondag maar niet in D'drecht	10%	25%	38%	9%	39%	28%
Bezoekt nergens winkels op zondag	46%	51%	34%	56%	30%	41%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
wekelijks	31%	7%	17%	4%	7%	11%
2-3 keer per maand	11%	3%	4%	12%	30%	15%
Één keer per maand	22%	40%	24%	30%	35%	31%
1-5 keer per half jaar	31%	40%	51%	43%	16%	34%
Één keer per jaar	6%	10%	4%	10%	12%	9%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

- 31% van alle inwoners in de randgemeenten bezoekt wel eens de Dordte koopzondag. 69% doet dit nooit, waarvan een groot deel dat nergens winkels bezoekt op zondag.
- De bezoekers die op de Dordtse koopzondag afkomen uit de omringende plaatsen hebben dat doorgaans 1- 6 keer per half jaar gedaan. Alleen uit 's Gravendeel kwam een relatief grote groep die frequenter kwam (42% van de koopzondagbezoekers minimaal 2 keer per maand).
- Naar leeftijd zijn er wel verschillen. Wanneer men Dordrecht op zondag bezoekt komt 44% van de groep jonger dan 35 jaar minimaal 2 keer per maand, tegen 20% van de groep 35-54 jarigen en 15% van de groep 55 jaar en ouder.

Tabel 6: Wat is de belangrijkste reden dat u nooit winkelt op zondag in Dordrecht? (één antwoord mogelijk)

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
geen winkelbehoefte	18%	18%	30%	20%	18%	21%
persoonlijke redenen	14%	30%	5%	35%	14%	18%
belang rust op zondag	9%	12%	19%	2%	8%	10%
geen tijd op zondag	5%	4%	7%	5%	12%	7%
te ver	0%	7%	4%	1%	5%	4%
geen leuke winkelstad	1%	0%	3%	2%	4%	2%
andere steden zijn leuker	3%	0%	1%	0%	4%	2%
gun winkeliers vrije dag	3%	1%	1%	0%	1%	1%
te druk	0%	1%	1%	0%	1%	1%
andere redenen	3%	0%	0%	0%	0%	0%
Bezoekt Dordrecht wel op koopzondag	44%	26%	28%	34%	31%	32%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

- Belangrijkste reden om nooit op zondag in Dordrecht te winkelen zijn vooral van persoonlijke aard. Allereerst een groep die geen behoefte heeft om op zondag te winkelen (21%). Bij de groep 55-plussers lag dit op 32%, bij de andere leeftijdsgroepen op circa 12%. Vervolgens een groep die om persoonlijke redenen (geloofs-overtuiging of principieel) niet op zondag winkelt en in het verlengde daarvan een deel dat hecht aan het belang van zondag als rustdag. Ook het niet hebben van tijd op zondag door andere bezigheden is nog als reden aangevoerd (vooral door jongeren).
- De kwaliteit van Dordrecht als winkelstad wordt slechts door 2% aangevoerd als reden om Dordrecht niet te bezoeken.

2.3 Locatie zondagbezoek Dordrecht

Tabel 7: Waar (in welk winkelgebied) in de gemeente Dordrecht bezoekt u winkels op zondag? (meerdere antwoorden mogelijk)

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
Binnenstad	34%	23%	23%	32%	26%	26%
Sterrenburg	16%	0%	2%	1%	3%	3%
elders	1%	1%	4%	1%	2%	2%
Woonboulevard Dordt	5%	1%	0%	1%	2%	1%
Maasplaza	2%	0%	0%	0%	4%	1%
Oud/NW -Krispijn (Krispijnseweg/Brouwersdijk e.o.)	1%	2%	0%	0%	1%	1%
Admiraalsplein/Wielwijk	6%	0%	0%	0%	1%	1%
Crabbehof	3%	0%	0%	0%	2%	1%
Overige	6%	0%	0%	0%	2%	1%
bezoek wel koopzondag maar niet in D'drecht	10%	25%	38%	9%	39%	28%
Bezoekt nergens winkels op zondag	46%	51%	34%	56%	30%	41%

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
Binnenstad	76%	90%	83%	92%	80%	84%
Sterrenburg	36%	0%	8%	3%	10%	9%
elders	2%	3%	13%	3%	7%	6%
Woonboulevard Dordt	10%	3%	0%	3%	8%	5%
Maasplaza	5%	0%	0%	0%	11%	4%
Oud/NW -Krispijn (Krispijnseweg/Brouwersdijk e.o.)	2%	7%	0%	0%	3%	2%
Admiraalsplein/Wielwijk	13%	0%	0%	0%	3%	2%
Crabbehof	6%	0%	0%	0%	5%	2%
Overige	14%	0%	0%	0%	5%	3%

- Indien men in Dordrecht de koopzondag bezoekt is dat voornamelijk de binnenstad (84% van de koopzondagbezoekers). Voor bewoners uit 's Gravendeel is Sterrenburg ook een relatief belangrijke locatie (36% van de koopzondagbezoekers). Sterrenburg trekt op zondag ook enige bezoekers uit Papendrecht en Zwijndrecht.

2.4 Vervoermiddel zondagbezoek Dordrecht

Tabel 8: Met welk vervoermiddel komt u op zondag naar Dordrecht? (meerdere antwoorden mogelijk)

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
fiets / scooter	10%	4%	11%	7%	11%	9%
auto / motor	40%	16%	15%	20%	23%	20%
openbaar vervoer (trein / bus)	11%	2%	2%	10%	4%	5%
waterbus	0%	6%	12%	7%	4%	6%
bezoek wel koopzondag maar niet in D'drecht	10%	25%	38%	9%	39%	28%
Bezoekt nergens winkels op zondag	46%	51%	34%	56%	30%	41%

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
fiets / scooter	23%	16%	38%	20%	35%	28%
auto / motor	91%	64%	52%	56%	71%	65%
openbaar vervoer (trein / bus)	24%	10%	6%	29%	12%	15%
waterbus	0%	23%	45%	20%	11%	21%

- Het merendeel van de koopzondagbezoekers komt (ook) met de auto (65%). Maar ook de fiets wordt veel gebruikt en het openbaar vervoer (trein/bus/waterbus). Veel bezoekers maken zowel gebruik van de auto als een ander vervoermiddel, afhankelijk van het seizoen naar alle waarschijnlijkheid.
- Ouderen maken relatief veel gebruik van de waterbus (30%), de groep 35-54 jaar komt relatief vaak met de auto naar de koopzondag (76%) en jongeren komen relatief veel (25%) met het OV (trein/bus).

2.5 Extra zondagbezoek of substitutie

Tabel 9: Wanneer u op zondag winkels in Dordrecht bezoekt, gaat u dan een keer extra winkelen of doet u dit dan in plaats van winkelbezoek op een andere dag? (één antwoord mogelijk)

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
keer extra winkelen	22%	18%	13%	18%	15%	16%
in plaats van doordeweekse dag	11%	0%	12%	0%	10%	7%
in plaats van zaterdag	3%	7%	3%	17%	3%	6%
in plaats van koopavond	0%	0%	0%	0%	1%	0%
weet niet	9%	0%	1%	0%	3%	2%
bezoek wel koopzondag maar niet in D'drecht	10%	25%	38%	9%	39%	28%
Bezoekt nergens winkels op zondag	46%	51%	34%	56%	30%	41%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
keer extra winkelen	49%	73%	46%	52%	49%	53%
in plaats van doordeweekse dag	24%	0%	41%	0%	32%	21%
in plaats van zaterdag	7%	27%	9%	48%	10%	20%
in plaats van koopavond	0%	0%	0%	0%	2%	1%
weet niet	19%	0%	4%	0%	8%	6%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

- Zondagopening leidt tot meer winkelbezoek. 16% van alle regiobewoners (of 53% van de gebruikers van de koopzondagen in Dordrecht) gebruikt de zondagopening om een keer extra te winkelen.
- 13% van alle regiobewoners (of 42% van de gebruikers) geeft aan dat er sprake is van substitutie: zij bezoeken een winkel op zondag in plaats van op een ander moment.

2.6 Branche zondagbezoek Dordrecht

Tabel 10: Naar welke winkels gaat u vooral op zondag in Dordrecht? (meerdere antwoorden mogelijk)

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
supermarkt	26%	7%	11%	4%	13%	11%
verswinkel	8%	0%	0%	0%	3%	2%
drogist/parfumerie	18%	3%	7%	5%	8%	7%
modewinkel	31%	20%	22%	31%	25%	25%
warenhuis	18%	0%	5%	3%	11%	6%
boekwinkel / kantoorvakhandel	16%	2%	1%	0%	8%	4%
witgoed / elektronikawinkel	11%	0%	0%	0%	11%	4%
woonwinkel	14%	0%	2%	0%	5%	3%
bouwmarkt / tuincentrum	16%	1%	0%	1%	4%	3%
antiekwinkel / galeries	8%	3%	1%	3%	4%	3%
bezoek wel koopzondag maar niet in D'drecht	10%	25%	38%	9%	39%	28%
Bezoekt nergens winkels op zondag	46%	51%	34%	56%	30%	41%

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
supermarkt	59%	27%	40%	13%	40%	35%
verswinkel	17%	0%	0%	0%	11%	5%
drogist/parfumerie	40%	10%	26%	15%	24%	22%
modewinkel	69%	80%	80%	89%	78%	80%
warenhuis	40%	0%	16%	8%	32%	20%
boekwinkel / kantoorvakhandel	36%	10%	2%	0%	25%	14%
witgoed / elektronikawinkel	25%	0%	0%	0%	34%	14%
woonwinkel	31%	0%	6%	0%	17%	10%
bouwmarkt / tuincentrum	35%	3%	0%	3%	13%	9%
antiekwinkel / galeries	17%	13%	4%	8%	11%	10%

- Mode (kleding en schoenen) is verreweg de meest bezochte branche op de koopzondag.
- Supermarkten worden ook veel bezocht, maar dat varieert per plaats. Bewoners uit 's Gravendeel bezoeken relatief veel de supermarkt op zondag (ook in Sterrenburg), bewoners uit Sliedrecht relatief weinig.
- Ook drogist/parfumerie, warenhuis, boekhandels, bruin- en witgoedzaken worden bezocht.
- Het feit dat de woonboulevard relatief laag scoort op zondagbezoek heeft ook te maken met het feit dat dat bezoek daaraan heel erg woonfase gebonden is en dat het voor een deel van de respondenten nu niet relevant is. Als we ook de feestdagen (2^e Pinkster/Paas/Kerst) expliciet genoemd hadden, lag het waarschijnlijk nog wat hoger.

2.7 Combinatiebezoek

Tabel 11: Combineert u doorgaans het winkelen/boodschappen doen op zondag met een andere activiteit? (meerdere antwoorden mogelijk)

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
nee	17%	7%	8%	9%	6%	8%
ja, namelijk:	27%	17%	20%	26%	25%	23%
met horecabezoek	26%	17%	15%	25%	19%	19%
met iets actiefs (wandelen, fietsen)	14%	2%	6%	2%	11%	6%
met bezoek van/aan familie of vrienden	7%	0%	1%	0%	6%	3%
met een leisure activiteit	8%	0%	1%	0%	5%	2%
bezoek wel koopzondag maar niet in D'drecht	10%	25%	38%	9%	39%	28%
Bezoekt nergens winkels op zondag	46%	51%	34%	56%	30%	41%

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
nee	39%	27%	30%	25%	18%	25%
ja, namelijk:	61%	73%	70%	75%	82%	75%
met horecabezoek	57%	70%	55%	70%	60%	62%
met iets actiefs (wandelen, fietsen)	31%	7%	22%	5%	33%	21%
met bezoek van/aan familie of vrienden	16%	0%	5%	0%	18%	9%
met een leisure activiteit	17%	0%	2%	0%	16%	8%

- 23% van alle regiobewoners (en 75% van de zondagbezoekers) combineert het winkelbezoek doorgaans met een andere activiteit. 8% (of 25%) doet dit juist niet en gaat gericht winkelen/boodschappen doen.
- Ook bij de regiobewoners is er een sterke combinatie met horecabezoek op de koopzondag (62% van de koopzondagbezoekers). Ook de combinatie met iets actiefs (men komt dan vaak op de fiets naar Dordrecht) komt veel voor.

2.8 Gewenste openingstijden zondag

Tabel 12: Op welk tijdstip vindt u dat de winkels in Dordrecht op zondag open mogen gaan?

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
Wil geen zondagopening	13%	38%	39%	18%	10%	24%
8 uur of eerder	5%	0%	1%	1%	2%	1%
9 uur	5%	0%	2%	2%	9%	4%
10 uur	19%	5%	3%	6%	11%	8%
11 uur	6%	2%	0%	8%	8%	5%
12 uur	34%	36%	34%	31%	38%	35%
13 uur	1%	3%	0%	1%	3%	2%
geen mening	16%	16%	22%	32%	19%	21%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

- 18% geeft aan dat winkels voor 12 uur open mogen gaan, exclusief de categorie geen mening ligt het aandeel op 23%.
- 37% geeft aan dat winkels om 12 uur of 13 uur open mogen gaan, exclusief de categorie geen mening ligt het aandeel op 47%.
- 24% wil helemaal geen zondagsopening.
- 21% heeft geen mening. De groep weet/niet geen mening bestaat voor 91% uit mensen die of alleen de koopzondag in de eigen gemeente bezoeken of helemaal geen koopzondag bezoeken. Zij komen dus niet naar Dordrecht op de koopzondag. Ze hebben daar geen uitgesproken oordeel over omdat ze er toch geen gebruik van zullen maken. Maar ze zijn ook geen expliciete tegenstanders. Ze staan dus neutraal in deze discussie.

Tabel 13: Op welk tijdstip vindt u dat de winkels in Dordrecht op zondag dicht mogen gaan?

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
geen zondagopening	13%	37%	39%	18%	10%	24%
16 uur	0%	2%	0%	3%	1%	1%
17 uur	8%	21%	1%	27%	9%	13%
18 uur	44%	22%	37%	17%	37%	31%
19 uur	0%	0%	1%	0%	1%	1%
20 uur	13%	2%	1%	0%	13%	6%
21 uur	8%	0%	0%	0%	9%	3%
22 uur	3%	0%	0%	2%	6%	2%
geen mening	13%	16%	22%	32%	15%	20%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

- 12% geeft aan dat winkels na 18 uur open mogen blijven, exclusief de categorie geen mening ligt het aandeel op 15%.

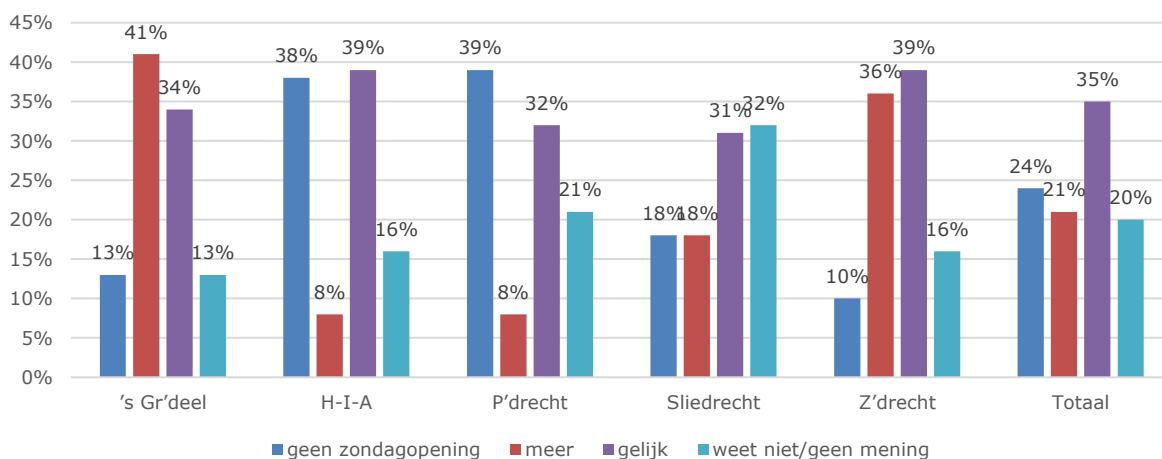
- 44% geeft aan dat winkels tot 17 uur of 18 uur open mogen zijn, exclusief de categorie geen mening ligt het aandeel op 55%.
- 24% wil helemaal geen zondagsopening.
- 20% heeft geen mening. De groep weet/niet geen mening bestaat voor 95% uit mensen die of alleen de koopzondag in de eigen gemeente bezoeken of helemaal geen koopzondag bezoeken. Zij komen dus niet naar Dordrecht op de koopzondag. Ze hebben daar geen uitgesproken oordeel over omdat ze er toch geen gebruik van zullen maken. Maar ze zijn ook geen expliciete tegenstanders. Ze staan dus neutraal in deze discussie.

Tabel 14: Op welk tijdstip vindt u dat de winkels in Dordrecht op zondag open mogen gaan? En op welk tijdstip vindt u dat de winkels op zondag dicht moeten gaan?

	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
geen zondagopening	13%	38%	39%	18%	10%	24%
12-17 uur	5%	15%	1%	13%	4%	7%
12-18 uur	28%	20%	31%	14%	30%	25%
13-17/18 uur	1%	4%	0%	4%	5%	3%
eerder open	18%	6%	6%	16%	9%	10%
later open	2%	0%	2%	1%	4%	2%
eerder en later open	21%	2%	0%	1%	23%	9%
eerder open en vroeger dicht	0%	0%	0%	0%	0%	0%
weet niet/geen mening	13%	16%	21%	32%	16%	20%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

- 21% wil een verruiming van de zondagopening toestaan voor de winkels in Dordrecht, waarbij het eerder open gaan de meeste steun ontvangt.
- 28% vindt de huidige tijden voldoen en 24% wil geen zondagopening.
- De 20% die geen mening heeft moet als een neutraal oordeel beschouwd worden. Zij zijn noch voor- noch tegenstander.

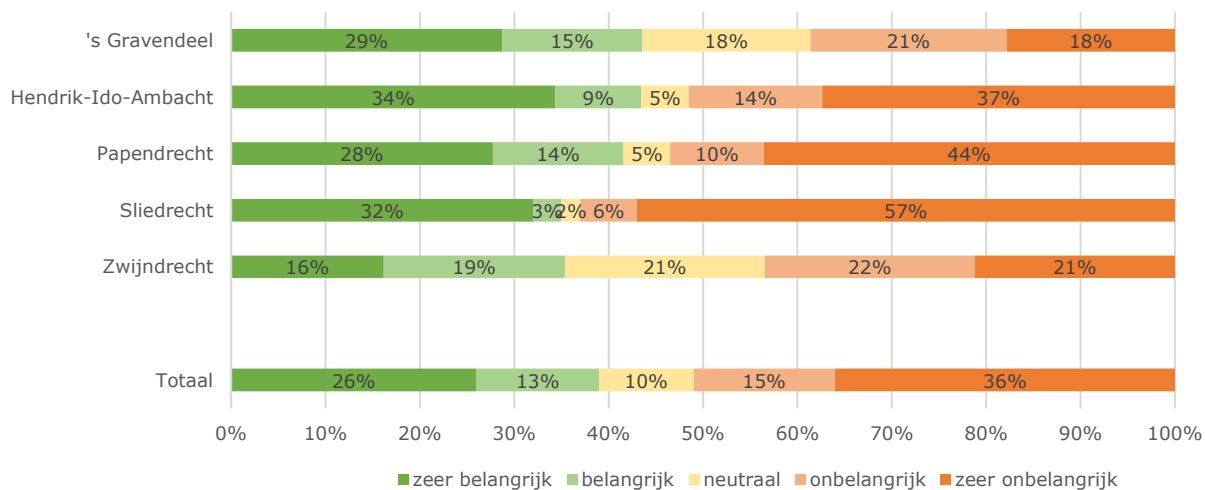
Afbeelding 2: gewenste openingstijden op zondag

2.9 Belang zondag als rustdag

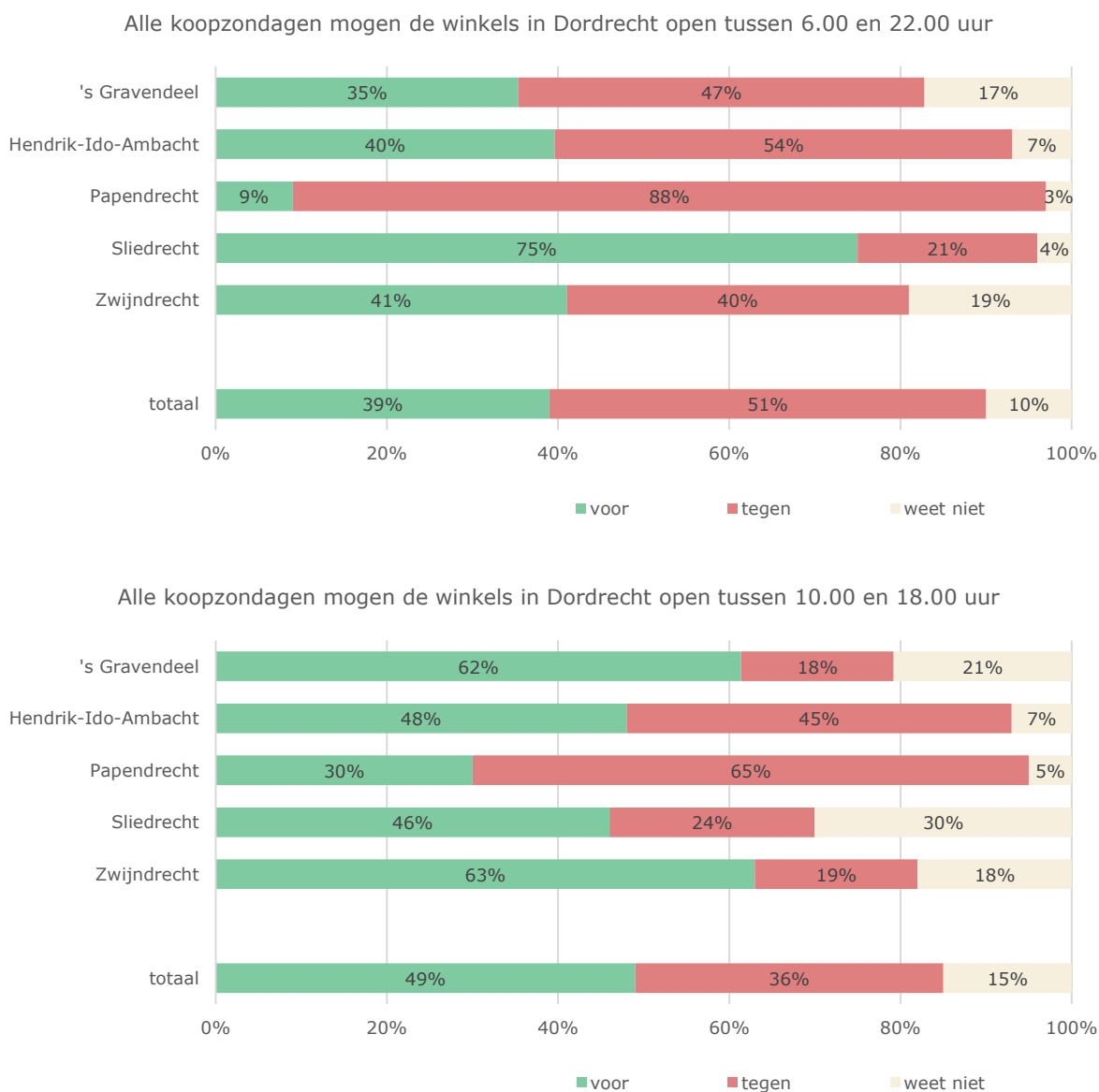
Afbeelding 3: In hoeverre vindt u het belangrijk om de zondag als rustdag te behouden? Is dit.....(één antwoord mogelijk)

- Gemiddeld vindt 39% het (zeer) belangrijk om de zondag als rustdag te behouden tegen 51% die dit (zeer) onbelangrijk vindt.
- Ouderen hechten iets vaker belang aan de zondagsrust dan jongeren, maar het verschil is beperkt (10%-punt).
- Naar plaats is er wel enig verschil, met name in het aandeel (zeer) onbelangrijk, variërend van 18% in 's Gravendeel tot 57% in Sliedrecht.

2.10 Scenario's

Afbeelding 4: Ik leg u een aantal scenario's voor. Kunt u aangeven of u daar voor of tegen bent. en of u daar gebruik van maakt.

- Voor openstelling tussen 6.00 en 22.00 uur is 39% voor en 51% tegen. Dat is een hoger aantal voorstemmers dan op grond van de openings- en sluitingstijdenvraag verwacht kon worden.
- Respectievelijk 10 en 15% heeft geen uitgesproken mening over de beide scenario's. Hiervan heeft respectievelijk 86% en 88% alleen de koopzondag in de eigen gemeente of helemaal geen koopzondag bezocht.
- In Sliedrecht was men van mening dat de ondernemers in Dordrecht zelf alle vrijheid moesten hebben om te bepalen wanneer ze open of dicht gaan, maar met de toe-

voeging dat een overgrote meerderheid daar geen gebruik van zal maken. "Ze gaan hun gang maar." Bij de aanscherping van 10-18 uur waren veel minder mensen voor omdat ze dat een beknutting van de vrijheid vonden. Het resulteerde vooral in een hoger percentage weet niet/geen mening.

- Voor openstelling tussen 10.00 en 18.00 uur is 49% voor en 36% tegen.
- In Papendrecht is men het meest tegen een verruiming van de zondagopening.

2.11 Effect langere zondagopening op winkelgedrag

Tabel 15: Wanneer de winkels Dordrecht op zondag langer open mogen zijn, gaat u daar dan gebruik van maken? Zo ja, wat is het effect dan op uw winkelgedrag?

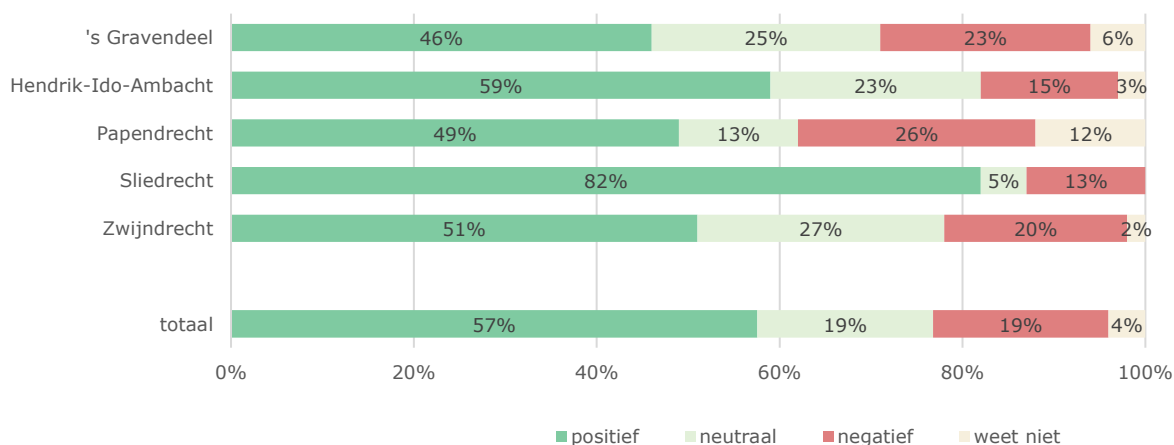
	's Gr'deel	H-I-A	P'drecht	Sliedrecht	Z'drecht	Totaal
nee , ga geen er gebruik van maken	61%	89%	80%	96%	50%	74%
ja, maar geen effect op winkelgedrag	9%	7%	13%	0%	3%	6%
ja, kom in plaats van een ander tijdstip	15%	3%	0%	4%	20%	9%
ja, ten koste van andere dagen	5%	1%	5%	0%	7%	4%
ja, ten koste van online-winkelen	3%	0%	0%	0%	6%	2%
ja, ten koste van winkelgebieden buiten D'drecht	1%	0%	0%	0%	3%	1%
ja, ten koste van andere winkelgebieden in D'drecht	2%	0%	0%	0%	2%	1%
weet niet	7%	0%	3%	0%	13%	5%

- In totaal geeft 21% aan gebruik te maken van een verlengde zondagopening, 74% gaat er geen gebruik van maken en 5% weet het nog niet.
- Van de 21% die aangeeft gebruik te maken van langere openingstijden komt een derde (7,5% van alle regiobewoners) nu niet naar Dordrecht op de koopzondag.
- Indien men gebruik maakt van de verlengde zondagopening heeft dit in meerderheid geen effect op het winkelgedrag of vindt er substitutie plaats van winkelbezoek op een ander tijdstip of andere dag(en).
- Voor Dordrecht is er wel beperkte winst doordat men minder online of in andere winkelgebieden buiten Dordrecht gaat kopen (in totaal 3%).

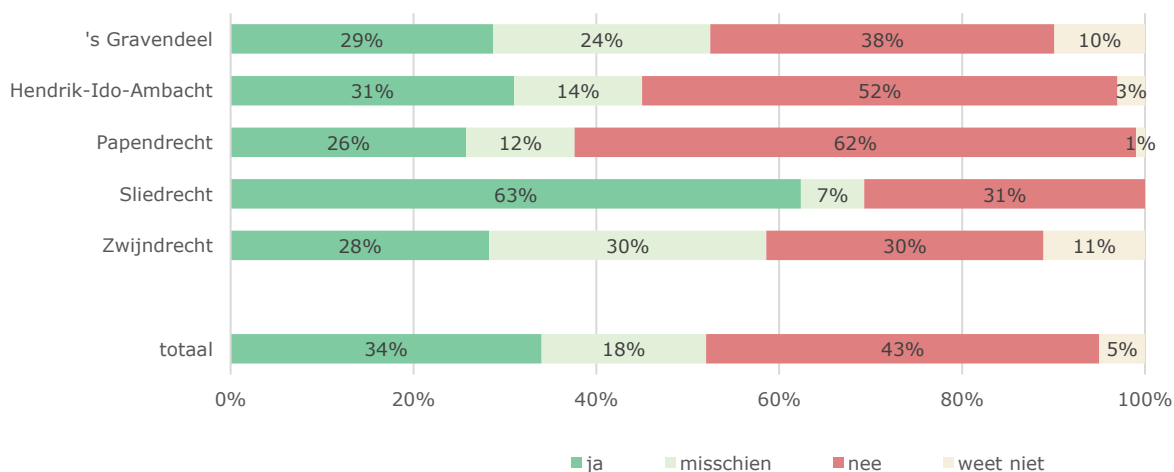
2.12 Winkelopening niet-zondagse feestdagen

Afbeelding 5: Sinds januari zijn in Dordrecht op de feestdagen die niet op een zondag vallen (2e Paas/Pinkster/Kerstdag, Hemelvaart en Goede Vrijdag) de winkels de hele dag open. Vindt u dat positief of negatief en is het een reden om op een van deze dagen Dordrecht te bezoeken om boodschappen te doen of te winkelen?

Sinds januari zijn in Dordrecht op de feestdagen die niet op een zondag vallen (2e Paas/Pinkster/Kerstdag, Hemelvaart en Goede Vrijdag) de winkels de hele dag open. Vindt u dat positief of negatief?

En is de opening op feestdagen een reden om op een van deze dagen Dordrecht te bezoeken om boodschappen te doen of te winkelen?

- Een duidelijke meerderheid vindt de zondagopening op feestdagen per saldo positief (57% positief tegen 19% negatief) en het is voor een derde (34%) van de regiobewoners ook een aanleiding om Dordrecht te bezoeken.

**Draagvlakonderzoek wijziging
winkeltijdenverordening Dordrecht
2023**

Opdrachtnummer: 3267
Dataverzameling: april 2023
Oplevering: juni 2023

Projectbegeleiding: Drs. J.P. Verwaaijen
Drs. M. Caspers

Strabo bv
Marktonderzoek en Vastgoedinformatie
Postbus 15710
1001 NE Amsterdam

Bezoekadres:
Herengracht 560
1017 CH Amsterdam
T: 020-6260817

info@strabo.nl
www.strabo.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Onderzoeksresultaten	3
2.1 Bezoekdoel Centrum Dordrecht	3
2.2 Winkelbezoek.....	4
2.3 Reden zondagbezoek Dordrecht (1).....	5
2.4 Frequentie zondagbezoek Dordrecht.....	6
2.5 Reden zondagbezoek (2)	7
2.6 Combinatiebezoek	8
2.7 Reden geen gebruik zondagopening Dordrecht.....	8
2.8 Gewenste openingstijden zondag	9
2.9 Belang zondag als rustdag	11
2.10 Scenario's	12
2.11 Effect langere zondagopening op winkelgedrag	13
2.12 Profiel respondenten	14
2.12.1 Herkomst.....	14
2.12.2 Leeftijd	15
2.12.3 Vervoerwijze	15

1. Inleiding

In opdracht van de gemeente Dordrecht heeft Strabo bv een draagvlakonderzoek inzake de wijziging van de winkeltijdenverordening uitgevoerd onder dagjesmensen en verblijfs-toeristen in het centrum van Dordrecht. Dit betreft een deelonderzoek (deel 5) en bestaat verder nog uit een onderzoek onder Dordtse ondernemers (deel 1) en Dordtse werknemers (deel 2) in alle winkelgebieden, een onderzoek onder inwoners Dordrecht (deel 3) en onder inwoners van de randgemeenten van de gemeente Dordrecht (deel 4).

Methode en response

In totaal zijn er op zondag 14 en 21 mei van 2023 309 succesvolle enquêtes afgenomen onder bezoekers van de Dordtse binnenstad die niet woonachtig waren in Dordrecht en niet naar Dordrecht kwamen voor kerkbezoek, parkeren, zakelijke reden of overige niet-toeristische redenen.

De bezoekers zijn op verschillende locaties in de binnenstad bevraagd.

De percentages in de figuren zijn de afgeronde percentages. In de achterliggende data bevatten de percentages ook decimalen. Het handmatig optellen van de afgeronde percentages in de figuren telt hierdoor niet altijd op tot 100%.

2. Onderzoeksresultaten

2.1 Bezoekdoel Centrum Dordrecht

Tabel 1: Wat is het doel van uw bezoek aan het centrum van Dordrecht? (meerdere antwoorden mogelijk)

	omringende gemeenten	overig NL	buitenland	totaal
winkelen	66%	23%	22%	33%
boodschappen doen	11%	1%	5%	4%
bezoek horeca	21%	20%	20%	20%
museum	3%	10%	18%	10%
theater/bioscoop	8%	1%	2%	3%
toeristisch bezoek/rondkijken	18%	62%	85%	56%
loopt toevallig doorheen	10%	13%	12%	12%
Kunstrondje Dordt	1%	9%	3%	6%

- Toeristisch bezoek is het belangrijkste doel (56%) vooral voor bezoekers uit overig Nederland en het buitenland.
- Voor bezoekers uit de omliggende gemeenten is winkelen het meest genoemde doel (66%).
- Toeristisch bezoek wordt door 10% van alle bezoekers gecombineerd met winkelen, door 8% met horecabezoek en door 7% met museumbezoek.

2.2 Winkelbezoek

Tabel 2: Heeft u vandaag winkels bezocht of bent u van plan deze te bezoeken; Zo ja, welk type winkel(s)?

	omringende gemeenten	overig NL	buitenland	totaal
geen winkels bezocht / van plan te bezoeken	18%	54%	50%	44%
supermarkt	30%	8%	10%	13%
drogist	14%	10%	13%	12%
verswinkel	4%	3%	7%	4%
mode	52%	26%	27%	32%
warenhuis	31%	11%	15%	16%
boekwinkel	15%	14%	8%	13%
bruin/witgoed	4%	4%		3%
woonwinkel	4%	2%	3%	3%
bouwmarkt tuincentrum			2%	0%
antiek/galerie	8%	8%	13%	9%
juwelier/optiek	1%	1%	2%	1%
sport en spel	4%	1%		1%
muziek	1%	1%		1%
huishoudelijke en cadeau		1%		1%
ANWB/reisbureau	3%	2%		2%

- De helft van de recreatieve bezoekers (binnen- en buitenland) heeft geen winkels bezocht en is dat ook niet van plan. Zij bezoeken met name winkels in de niet-dagelijkse sector (mode, warenhuis, boekhandel, antiek/galeries).
- Bezoekers uit de omliggende gemeenten bezoeken in grote meerderheid (82%) winkels. Mode (kleding en schoenen), warenhuis en supermarkt zijn het meest genoemd als te bezoeken branches.

2.3 Reden zondagbezoek Dordrecht (1)

Tabel 3: Waarom kiest u er voor om in Dordrecht op zondag winkels te bezoeken in plaats van op een andere locatie? (meerdere antwoorden mogelijk) (minimaal 2%)

	omringende gemeenten	overig NL	buitenland	totaal
geen winkels bezocht / van plan te bezoeken	18%	54%	50%	44%
gezelliger	35%	14%	13%	19%
dichterbij/nabijheid	32%	9%	15%	16%
completer aanbod van winkels	34%	7%	2%	12%
familie woont hier	0%	7%	3%	4%
weekendje weg	0%	3%	10%	4%
ben hier toch	1%	2%	10%	3%
toeval	0%	4%	0%	2%
winkels zijn hier eerder open op zondag	3%	1%	2%	2%
winkels zijn hier langer open op zondag	6%	1%	0%	2%
overige redenen	17%	9%	5%	10%

Waarom bezoekt men Dordrecht om te winkelen of boodschappen te doen op zondag?

- Voor bezoekers uit de omringende gemeenten is de sfeer (gezelliger dan een ander winkelgebied) een belangrijke reden, naast completer aanbod van winkels (dan in de eigen gemeente) en nabijheid (dan een alternatief als Rotterdam of Breda).
- Ook de openingstijden (eerder en/of langer open) spelen een bescheiden rol in de motivatie van bezoekers uit de omringende gemeenten.
- Voor buitenlandse toeristen speelt het aanbod geen rol, wel toevallige factoren (ben hier op vakantie).
- Voor binnenlandse toeristen speelt veel verschillende factoren een rol, waaronder ook de aanwezigheid van familie in Dordrecht.
- Overige redenen waren onder andere bezoek aan een sportschool, parkeren (naast een ander bezoekdoel), ligt in de jachthaven.

2.4 Frequentie zondagbezoek Dordrecht

Tabel 4: Hoe vaak heeft u het afgelopen jaar op zondag een winkel bezocht in Dordrecht? (één antwoord mogelijk)

	omringende gemeenten	overig NL	buitenland	totaal
wekelijks	13%	1%	0%	3%
2-3 keer per maand	23%	3%	2%	7%
eén keer per maand	24%	4%	3%	9%
1-5 keer per half jaar	18%	17%	3%	14%
eén keer per jaar	0%	9%	2%	5%
dit is de 1e keer	4%	33%	50%	29%
nooit	15%	33%	40%	30%
weet niet	3%	1%	0%	1%
Totaal	100%	100%	100%	100%
Per maand	1,4	0,2	0,1	0,5
Per jaar	16,9	3,0	1,6	6,1

- 78% van de bezoekers uit omringende gemeenten heeft het afgelopen jaar een winkel bezocht op zondag, voor de bezoekers uit overig Nederland ligt het op 34% en bij de buitenlandse bezoekers op 10%.
- De overige bezoekers kwamen vaak voor het eerst of hebben nooit eerder winkels op zondag bezocht. Er zijn onder deze groep dus heel veel incidentele en eenmalige bezoeken aan de winkels in Dordrecht.

2.5 Reden zondagbezoek (2)

Tabel 5: Wat is de belangrijkste reden dat u (wel eens) op zondag winkelt of boodschappen doet in Dordrecht? (één antwoord mogelijk)

	omringende gemeenten	overig NL	buitenland	totaal
gezelligheid / recreatief winkelen	37%	22%	27%	26%
geen tijd op andere dagen	15%	7%	5%	9%
winkelbehoefte: heb vaak iets nodig op zondag	13%	4%	2%	5%
familie/vriendenbezoek	0%	8%	0%	4%
vakantie/uitje	0%	2%	8%	3%
minder druk dan op andere dagen	3%	2%	0%	2%
ben hier	0%	1%	5%	2%
toeval	0%	3%	0%	2%
overige redenen	14%	17%	13%	15%
nvt/winkel nooit in Dordrecht	18%	34%	40%	32%

- Gezelligheid en mogelijkheid om recreatief te kunnen winkelen is de meeste genoemde reden om op zondag in Dordrecht te winkelen. Functionele redenen zoals geen tijd op andere dagen of heeft iets nodig op zondag speelt vooral bij de Nederlandse bezoekers.
- Ook de combinatie met familie- of toeristisch bezoek speelt een rol.
- Overige redenen waren onder andere het bezoek aan een sportschool, het ontvluchten van het kampioenschap van Feyenoord en de historische ambiance van Dordrecht.

2.6 Combinatiebezoek

Tabel 6: Combineert u doorgaans het winkelen/ boodschappen doen in Dordrecht op zondag met een andere activiteit? (meerdere antwoorden mogelijk)

	omringende gemeenten	overig NL	buitenland	totaal
nee	28%	9%	13%	15%
ja, met horecabezoek (café, restaurant)	32%	48%	38%	42%
ja, met iets actiefs (wandelen, fietsen)	20%	13%	17%	15%
ja, met een leisure activiteit (bioscoop, museum, evenement)	7%	8%	10%	8%
ja, met bezoek van/aan familie of vrienden	13%	8%	0%	8%
nvt/winkel nooit in Dordrecht	18%	34%	40%	32%

- Zoals ook uit de bezoekdoelen naar voren kwam wordt winkelen veelal gecombineerd met andere bezoekdoelen al horecabezoek en leisure.
- Van alle winkelende bezoekers combineert 62% het winkelbezoek met horecabezoek, 22% combineert winkelen niet met een andere activiteit.
- Het combinatiebezoek met horeca ligt hoger bij winkelende bezoekers uit overig Nederland (77%) en het buitenland (63%) dan bij de bezoekers uit de omringende gemeenten (39%) die relatief vaak Dordrecht met iets actiefs (wandel, fietsen) combineren.

2.7 Reden geen gebruik zondagopening Dordrecht

Tabel 7: Wat is de belangrijkste reden dat u nooit winkelt op zondag in Dordrecht? (één antwoord mogelijk)

	omringende gemeenten	overig NL	buitenland	totaal
geen winkelbehoefte: niks nodig op zondag	7%	20%	12%	15%
persoonlijke redenen:	0%	1%	2%	1%
geloofsovertuiging/principieel				
belang van zondagsrust	0%	1%	3%	1%
ik gun winkeliers een vrije dag	3%	1%	0%	1%
woon hier niet	0%	7%	18%	8%
kom anders nooit	1%	1%	5%	2%
andere bezigheden	3%	1%	0%	1%
anders, namelijk:	4%	3%	0%	2%
nvt/wel winkelbezoek	82%	66%	60%	68%

- Wat zijn de belangrijkste redenen om niet te winkelen op zondag? Van de 32% die nooit winkelt op zondag geeft 49% (of 15% van het totaal) aan niets nodig te hebben op zondag.
- 8% voert aan dan men hier niet (in de buurt) woont en er dus nooit winkelt.
- Geloofsovertuiging of het belang van de zondagsrust speelt maar een beperkte rol.

2.8 Gewenste openingstijden zondag

Tabel 8: De winkels in Dordrecht mogen op zondag tussen 12 en 18 uur open. Op welk tijdstip vindt u dat de winkels in Dordrecht op zondag open mogen gaan

	omringende gemeenten	overig NL	buitenland	totaal
8 uur of vroeger	7%	6%	12%	7%
9 uur	3%	3%	2%	2%
10 uur	25%	16%	20%	19%
11 uur	7%	6%	7%	6%
12 uur	39%	42%	23%	37%
13 uur	1%	2%	2%	2%
wil geen zondagopening	0%	6%	5%	4%
weet niet / geen mening	17%	20%	30%	21%
totaal	100%	100%	100%	100%

- 34% geeft aan dat winkels eerder dan 12 uur open mogen gaan. Hiervan noemen de meeste respondenten 10 uur als openingstijd.
- 39% vindt dat de winkels om 12.00 of 13.00 uur open mogen gaan. 4% wil in het geheel geen zondagsopening
- 21% heeft geen mening over het tijdstip van opening. Dit zijn vaak bezoekers met een lage bezoekfrequentie of geen zondagbezoek.
- Uit de omringende gemeenten geeft 42% aan dat winkels voor 12 uur open mogen gaan, net zoveel als de buitenlandse bezoekers (41%). Bij bezoekers uit overig NL (31%) ligt het aandeel lager.

Tabel 9: En op welk tijdstip vindt u dat de winkels op zondag dicht moeten gaan?

	omringende gemeenten	overig NL	buitenland	totaal
16 uur	1%	1%	7%	2%
17 uur	6%	24%	13%	17%
18 uur	44%	35%	22%	34%
19 uur	7%	3%	2%	4%
20 uur	18%	6%	13%	10%
21 uur	3%	1%	2%	1%
22 uur	7%	5%	5%	5%
wil geen zondagopening	0%	6%	5%	4%
weet niet / geen mening	14%	19%	32%	21%
totaal	100%	100%	100%	100%

- 20% geeft aan dat winkels na 18 uur open mogen zijn. Hiervan noemende de meeste respondenten 20 uur als sluitingstijd.

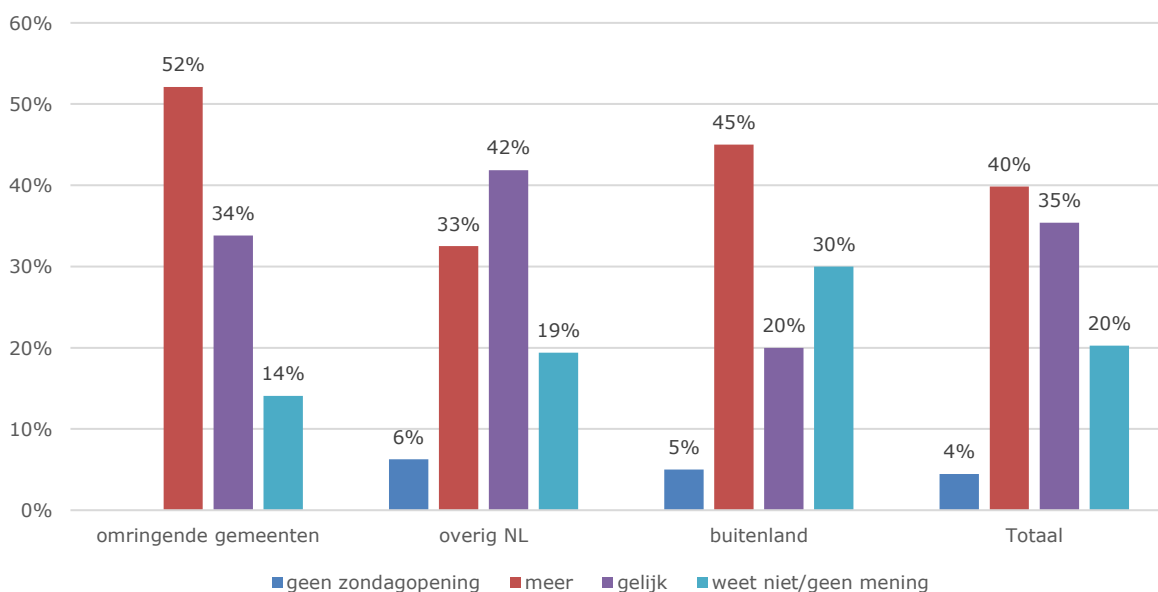
- 34% vindt dat de winkels om 18.00 dicht moeten gaan mogen gaan en 19% om 17.00 of 16.00 uur. 4% wil in het geheel geen zondagsopening.
- 21% heeft geen mening over het tijdstip van opening.
- Uit de omringende gemeenten geeft 35% aan dat winkels na 18 uur open mogen zijn, bij de buitenlandse bezoekers is dit 22%. Bij bezoekers uit overig NL (15%) ligt het aandeel lager.

Tabel 10: De winkels in Dordrecht mogen op zondag tussen 12 en 18 uur open. Op welk tijdstip vindt u dat de winkels in Dordrecht op zondag open mogen gaan? En op welk tijdstip vindt u dat de winkels op zondag dicht moeten gaan?

	omringende gemeenten	overig NL	buitenland	totaal
geen zondagsopening	0%	6%	5%	4%
12-17 uur	4%	16%	5%	11%
12-18 uur	28%	24%	13%	23%
13-17/18 uur	1%	2%	2%	2%
eerder open	15%	17%	17%	16%
later open	8%	3%	5%	4%
eerder en later open	27%	12%	17%	16%
eerder open en vroeger dicht	1%	1%	7%	2%
weet niet/geen mening	14%	19%	30%	20%
totaal	100%	100%	100%	100%

- In totaal geeft 38% aan dat winkels buiten de huidige tijden open en/of dicht mogen gaan. 36% wil bij de huidige tijden blijven en 20% heeft geen mening.

Afbeelding 1: gewenste openingstijden op zondag

2.9 Belang zondag als rustdag

tabel 11: In hoeverre vindt u het belangrijk om de zondag als rustdag te behouden? Is dit.....(één antwoord mogelijk)

	omringende gemeenten	overig NL	buitenland	totaal
zeer belangrijk	4%	6%	3%	5%
belangrijk	10%	20%	28%	19%
neutraal	32%	24%	8%	23%
onbelangrijk	31%	14%	18%	19%
zeer onbelangrijk	15%	33%	22%	26%
weet niet / geen mening	7%	3%	20%	8%
Totaal	100%	100%	100%	100%

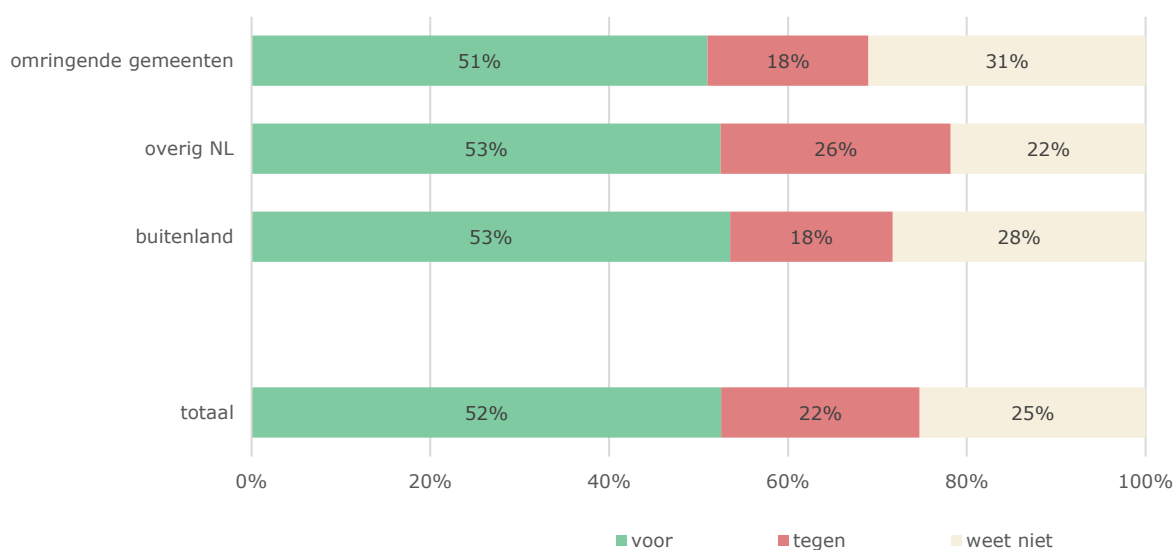
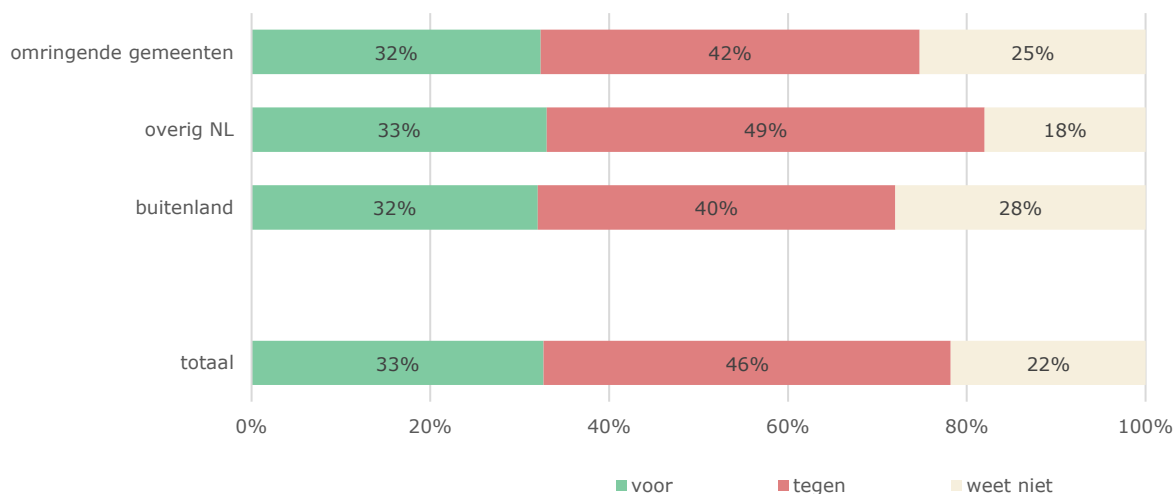
- 24% vindt het (zeer) belangrijk de zondag als rustdag te behouden tegen 45% die het (zeer) onbelangrijk vindt.
- Opvallend is dat slechts 14% van bezoekers uit omringende gemeenten het belangrijk vindt om de zondag als rustdag te behouden. Uit de bewonersenquête in de randgemeenten kwam een veel hoger aandeel (39% (zeer) belangrijk) naar voren.

2.10 Scenario's

Afbeelding 2: Ik leg u twee scenario's voor. Kunt u aangeven of u daar voor of tegen bent, en of u daar gebruik van maakt.

Alle koopzondagen mogen de winkels in Dordrecht open tussen 6.00 en 22.00 uur

- 33% is voor, 46% is tegen en 22% heeft geen uitgesproken mening over het maximale scenario waarbij alle winkels op koopzondag tussen 6.00 en 22.00 uur open mogen zijn. Exclusief de categorie weet niet/geen mening, is 41% voor en 59% tegen het maximale scenario waarbij alle winkels op koopzondag tussen 6.00 en 22.00 uur open mogen zijn.
- Exclusief de categorie die er geen mening over heeft is 69% voor en 31% tegen het minimale scenario waarbij alle winkels op koopzondag tussen 10.00 en 18.00 uur open mogen zijn. Dat strookt ook met de resultaten van de gewenste openingstijden.

2.11 Effect langere zondagopening op winkelgedrag

Tabel 12: Wanneer de winkels op zondag langer open mogen zijn, gaat u daar dan gebruik van maken?

Zo ja, wat is het effect dan op uw winkelgedrag?

	Omringende gemeenten	overig NL	buitenland	totaal
nee , ga hier geen gebruik van maken	31%	79%	83%	68%
Ja, ga hier wel gebruik van maken, nl:	61%	18%	12%	27%
ja, kom in plaats van een ander tijdstip	25%	9%	8%	13%
ja, geen effect op winkelgedrag	21%	7%	2%	9%
ja, ten koste van winkelgebieden buiten Dordrecht	6%	2%	0%	2%
ja, ten koste van andere dagen	1%	1%	0%	1%
ja, ten koste van andere winkelgebieden D'drecht	0%	1%	0%	1%
ja, ten koste van online-winkelen	4%	1%	0%	1%
ja, blijf dan langer	6%	1%	0%	2%
weet niet	8%	3%	5%	5%

Wat is het effect van een verlengde zondagopening op het winkelgedrag?

- Van de buitenlandse bezoekers zegt 12% er gebruik van te maken, waarvan 80% in plaats van een ander tijdstip denkt te komen. Gezien de lage bezoekfrequentie op de zondag zal de impact op deze groep zeer gering zijn.
- Bij de overige Nederlanders ligt het aandeel dat aangeeft gebruik van te maken op 18%. het merendeel heeft het geen effect (7%) of vindt er een substitutie plaats en komt men dan in plaats van een ander tijdstip of dag.
- Voor slechts 4% van de overige Nederlanders leidt het tot meer bezoek aan de binnenstad ten koste van andere winkelgebieden in Dordrecht of daarbuiten of online.
- Bij de bezoekers uit omringende gemeenten ligt het aandeel dat aangeeft gebruik van te maken op 61%. het merendeel heeft het geen effect (21%) of vindt er een substitutie plaats en komt men dan in plaats van een ander tijdstip (25%).
- Voor 6% van de bezoekers uit omringende gemeenten leidt het tot meer bezoek aan de binnenstad ten koste van andere winkelgebieden buiten Dordrecht en voor 4% ten koste van online.

2.12 Profiel respondenten

2.12.1 Herkomst

Tabel 13: Herkomst bezoekers

	Herkomst
omringende gemeenten	24%
Zwijndrecht	7%
Papendrecht	4%
Sliedrecht	4%
Hendrik-Ido-Ambacht	3%
Barendrecht	2%
Alblasserdam	1%
Hardinxveld-Giessendam	1%
Hoeksche Waard	1%
overig NL	55%
Rotterdam	6%
Utrecht	3%
's-Gravenhage	3%
Breda	3%
Amsterdam	2%
Pijnacker-Nootdorp	2%
Krimpenerwaard	1%
Leiden	1%
overig NL	33%
buitenland	21%
Duitsland	8%
België	3%
Engeland	1%
Frankrijk	1%
overig buitenland	7%
totaal	100%

Wat is de herkomst van de recreatieve bezoeker op zondag?

- 55% komt uit overig Nederland waarvan relatief veel uit de G4 en Breda. Verder is het zeer sterk verspreid over het land.
- In totaal komt 60% van de Nederlandse bezoekers uit Zuid-Holland.
- Bij de buitenlanders vormen de Duitse en Belgische toeristen de grootste groepen.

2.12.2 Leeftijd

Tabel 14: Leeftijd respondenten

	omringende gemeenten	overig NL	buitenland	totaal
15-19 jaar	21%	1%	0%	6%
20-24 jaar	18%	5%	5%	8%
25-34 jaar	17%	12%	8%	12%
35-44 jaar	17%	14%	15%	15%
45-54 jaar	11%	21%	13%	17%
55-64 jaar	7%	28%	32%	24%
65-74 jaar	4%	17%	23%	15%
75 jaar en ouder	4%	2%	3%	3%
totaal	100%	100%	100%	100%

- De bezoekers variëren sterk in leeftijd. Uit de omringende gemeenten is 73% onder de 45 jaar. Bij de bezoekers uit Overig Nederland is 68% 45 jaar of ouder en bij de buitenlandse bezoekers 72%.

2.12.3 Vervoerwijze

Tabel 15: Vervoerwijze respondenten

	omringende gemeenten	overig NL	buitenland	totaal
auto / motor	42%	52%	32%	45%
openbaar vervoer	32%	33%	33%	33%
fiets / scooter	23%	9%	8%	12%
boot/schip	0%	3%	28%	8%
waterbus	4%	6%	2%	4%
overig	1%	3%	1%	1%
totaal	100%	100%	100%	100%

- Bijna de helft komt met de auto, een derde met het openbaar vervoer en de rest of met de fiets, waterbus, cruiseschip of eigen boot.

**Draagvlakonderzoek wijziging
winkeltijdenverordening Dordrecht
2023**

Opdrachtnummer: 3267
Dataverzameling: april 2023
Oplevering: juni 2023

Projectbegeleiding: Drs. J.P. Verwaaijen
Drs. M. Caspers

Strabo bv
Marktonderzoek en Vastgoedinformatie
Postbus 15710
1001 NE Amsterdam

Bezoekadres:
Herengracht 560
1017 CH Amsterdam
T: 020-6260817

info@strabo.nl
www.strabo.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Gebruikte polygonen.....	3
3. Verdeling over de week.....	6

1. Inleiding

In opdracht van de raadscommissie van de gemeente Dordrecht heeft Strabo bv een onderzoek uitgevoerd onderzoek naar het draagvlak voor het aanpassen van de winkeltijdenverordening in de gemeente Dordrecht. Dit naar aanleiding van een besluit van de gemeenteraad Dordrecht. Het 'dictum' van de motie vraagt om een draagvlakonderzoek onder in ieder geval consumenten en ondernemers.

De hoofdvraag betreft:

"In hoeverre is er onder bezoekers en inwoners van Dordrecht en Dordtse ondernemers en werknemers in retail en horeca draagvlak voor aanpassingen aan de winkelopenstelling op zondagen en in welke vorm en onder welke voorwaarden zou dit kunnen?"

Een van de onderdelen van een analyse van het druktebeeld op de zondag.

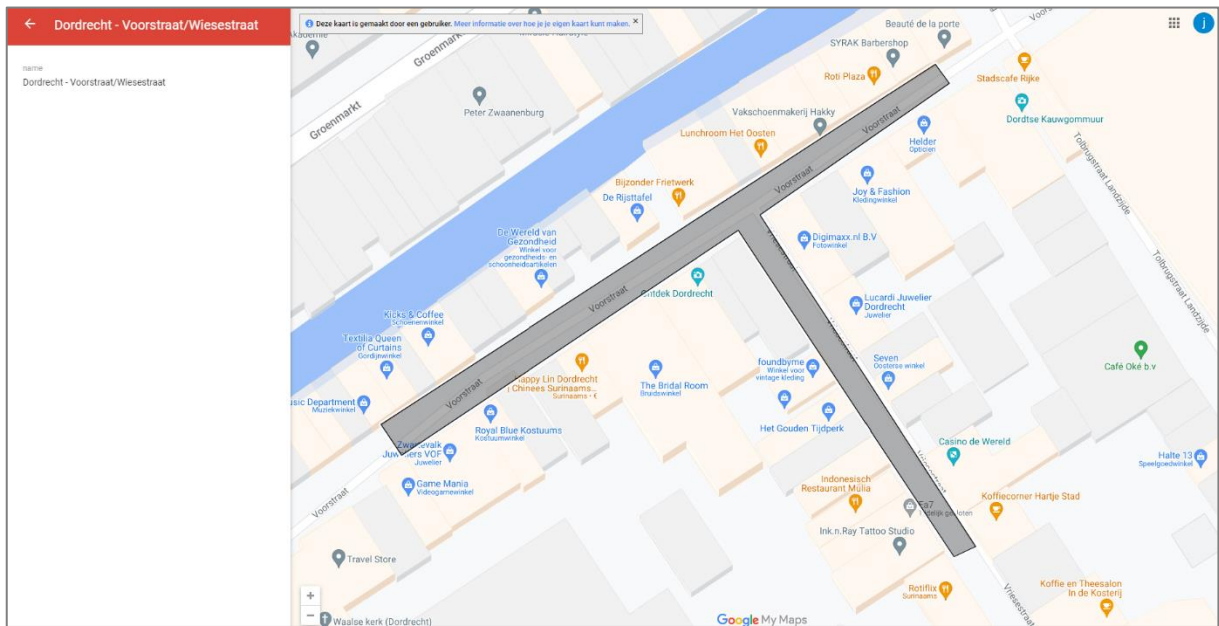
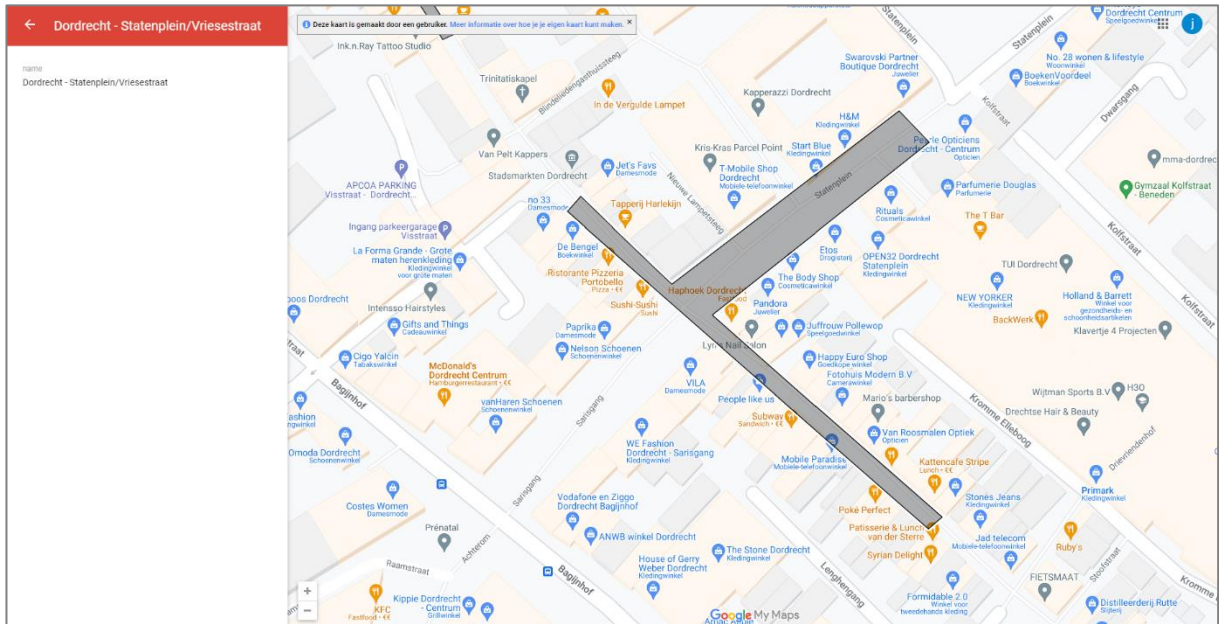
Aan de hand van mensen die locatiegegevens delen in apps op hun telefoon (AVG Proof) beschikt PerfectPlace over anonieme locatiegegevens van personen boven de 16 jaar in geheel Nederland. Aan de hand van deze gegevens kan bekeken worden waar iemand op welk moment is geweest, maar ook waar die betreffende persoon vandaan kwam en naar toe gaat. Het levert dus druktebeelden en verplaatsingspatronen op die voor dit onderzoek ingezet zijn.

- Het betreft een vergelijking van zes straten/polygonen in drie verschillende gemeenten (Breda, Rotterdam en Dordrecht);
- De vergelijking wordt gemaakt met deze twee binnensteden waar de koopzondag ruimere openingstijden kennen dan Dordrecht;
- Er is een analyse gemaakt van de data van de afgelopen twee jaar;
- Met deze inzichten kan zicht worden verkregen over de bezoekmomenten over de dagen van de week en uren op een dag;
- De analyses van bezoekmomenten kunnen gemaakt worden (in ieder geval) op maandniveau, waarbij dus een gemiddelde over de zondagen in die maand gegeven wordt. Hiermee kunnen dus trends inzichtelijk gemaakt worden.

2. Gebruikte polygoenen

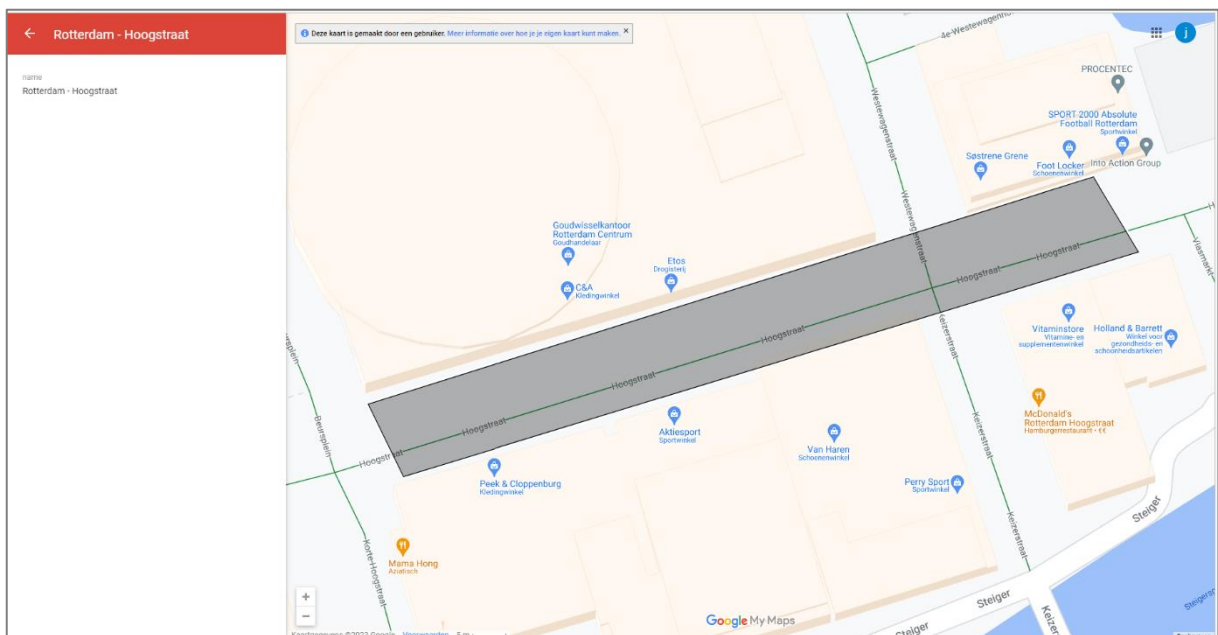
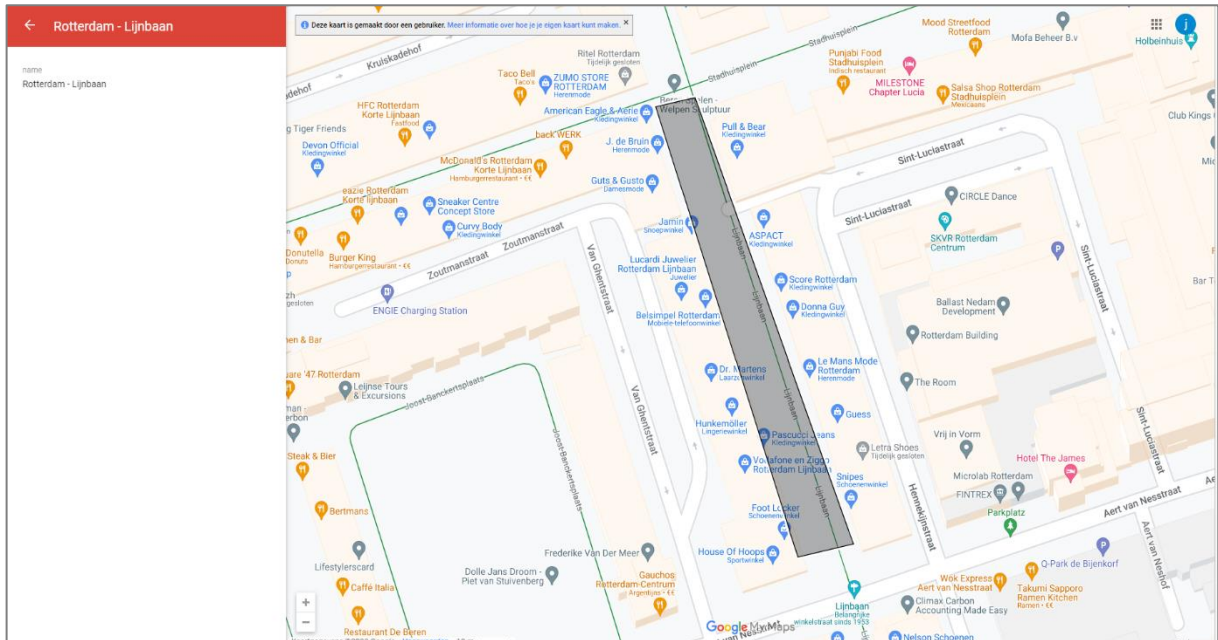
Dordrecht

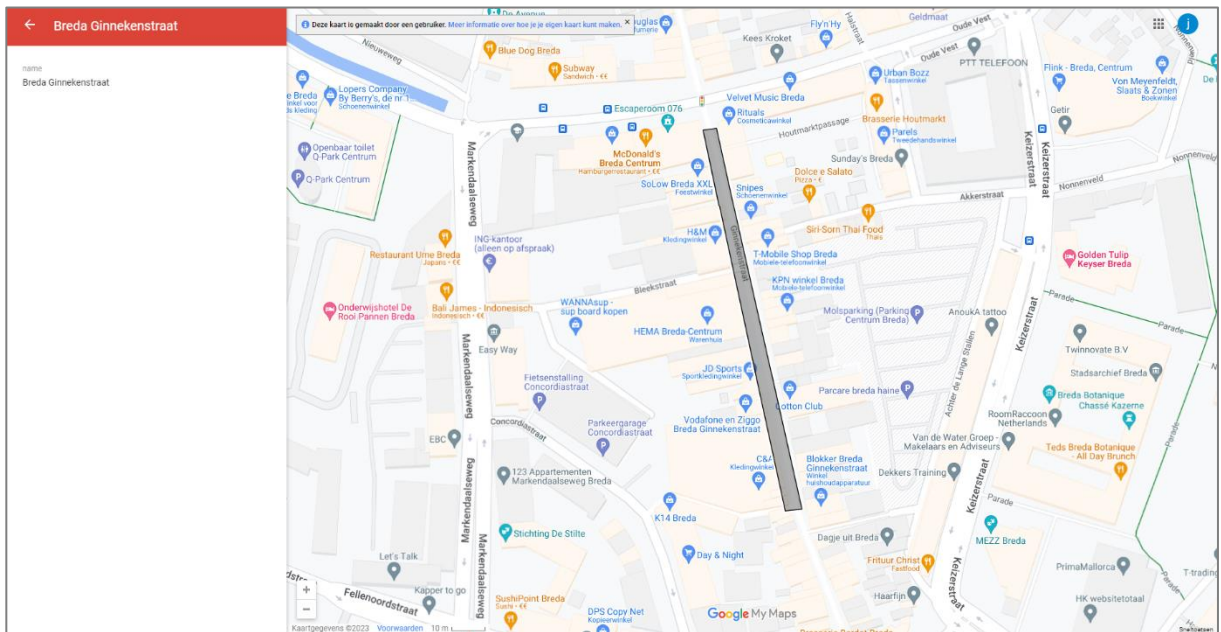
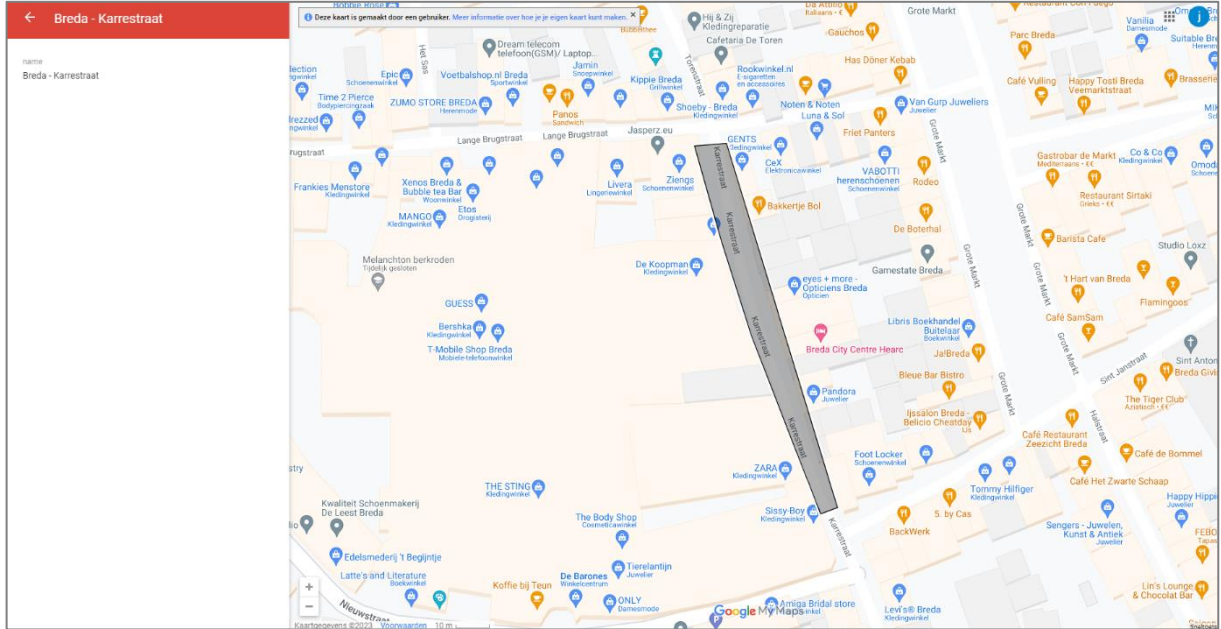

Rotterdam

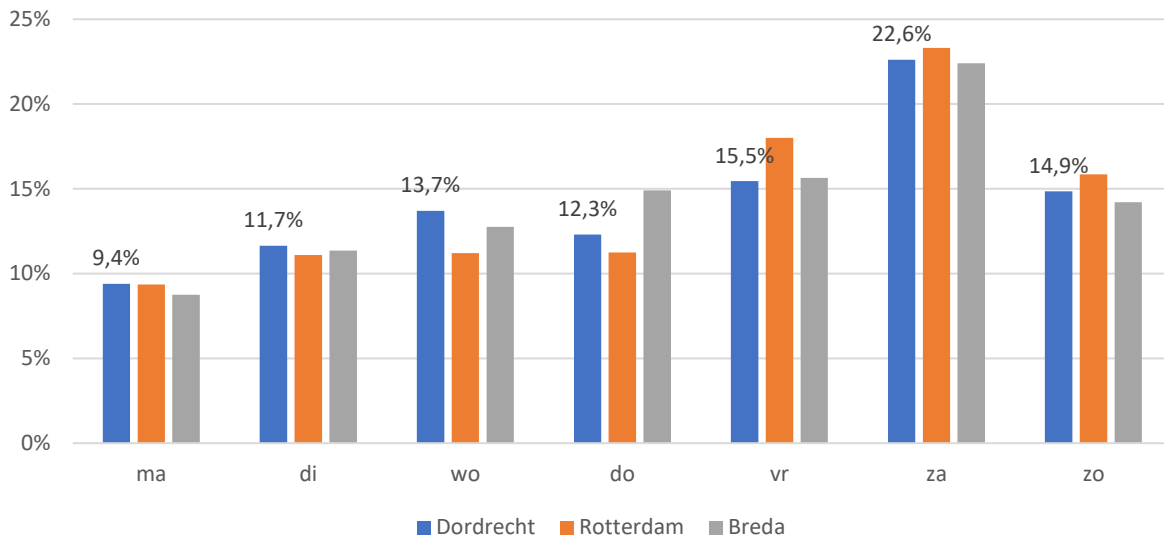

Breda

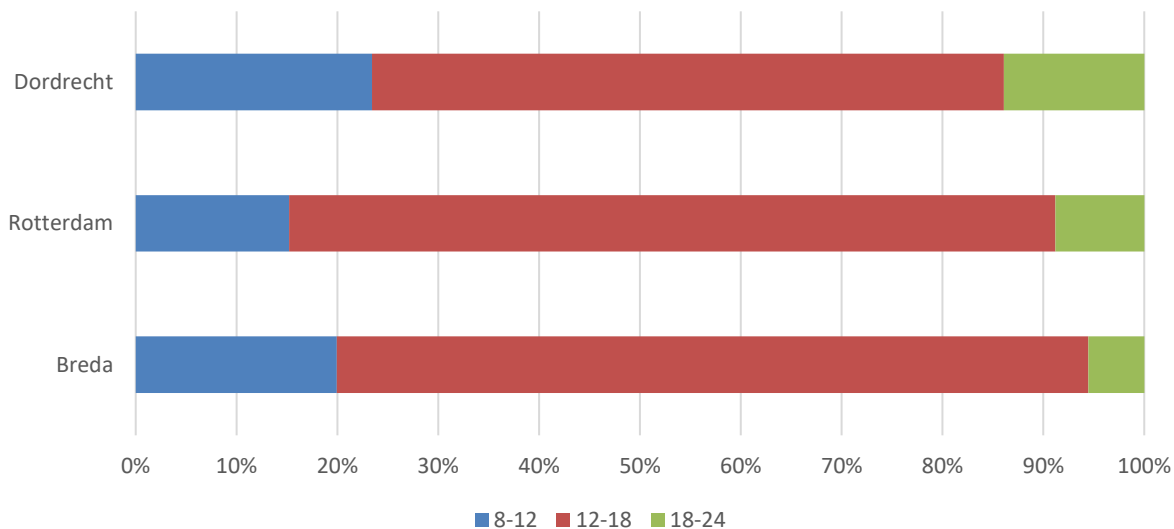
3. Verdeling over de week

Afbeelding 1: Aandeel van de zondag in het weektotaal

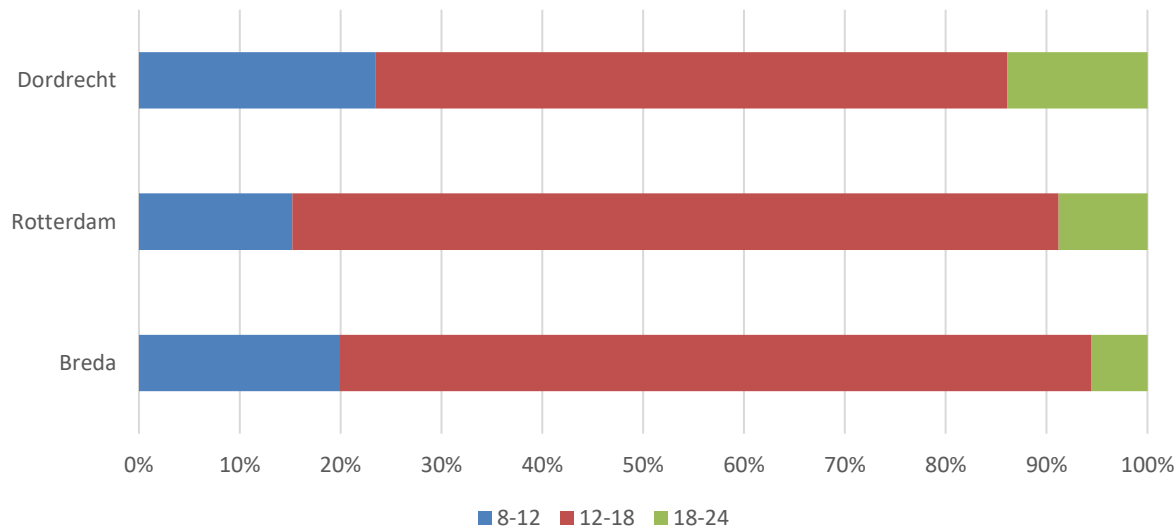

- De analyse is uitgevoerd over het tijdvak 08.00 tot 24.00 uur.
- De verdeling van het weektotaal naar dag laat zien dat het bezoek in Dordrecht op de zondag tussen Rotterdam en Breda inligt. De zondag is qua aantal bezoekers na de vrijdag en zaterdag de drukste dag van de week. De zondag is dus al een belangrijke bezoekdag voor Dordrecht.
- In vergelijking met de overige steden zijn de doordeweekse dagen naar verhouding beter bezocht dan in Breda of Rotterdam. Dit heeft ook te maken met het feit dat er in Dordrecht meer mensen in het centrum wonen.
- In vergelijking met Breda en Dordrecht vindt er relatief veel zondagbezoek plaats in Dordrecht in het tijdvak voor 12.00 uur en na 18.00 uur.
- In Dordrecht ligt het aandeel in het tijdvak voor 12.00 uur en na 18.00 uur op 37% tegen respectievelijk 24 en 26% in Rotterdam en Breda.
- Dat aandeel ligt hoger in het deelgebied Statenvoerstraat-Vriesestraat dan in de Voorstaat-Vriesestraat.
- In het tijdvak 10 tot 12 uur komt in Dordrecht 15% van het totale bezoek op zondag.
- Afgezet tegen het gemiddeld aandeel bezoekers per uur tussen 12 en 18.00 uur, ligt het tussen 10 en 12 uur op circa 71% van dat gemiddelde.
- In het tijdvak 18-21 uur komt in Dordrecht 11% van het totale zondagbezoek.
- Afgezet tegen het gemiddeld aantal bezoekers per uur tussen 12 en 18.00 uur, ligt het tussen 18 en 21 uur op circa 34% van dat gemiddelde.

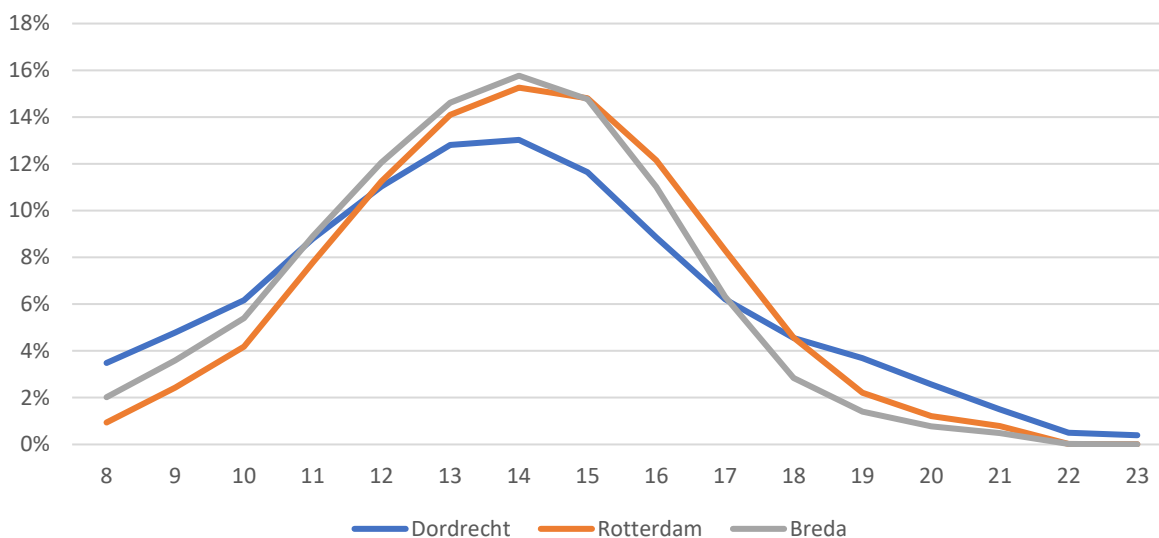
Afbeelding 2: Verdeling bezoekers naar tijdvak op zondag

Afbeelding 3: Verdeling bezoekers naar tijdvak op zondag

Afbeelding 4: aandeel naar uur op zondag

Op basis van het gemiddeld aantal bezoekers per maand en het gemiddeld aandeel van de zondag is het absolute aantal unieke bezoekers geschat per locatie.

Tabel 1: Aantal bezoekers per maand en op zondag in Dordrecht, Breda en Rotterdam¹

	per maand	% op zondag	aantal op zondag
Dordrecht - Statenplein/Vriesestraat	410.749	16,1%	15.560
Dordrecht - Voorstraat/Vriesestraat	99.703	13,6%	3.190
Rotterdam - Lijnbaan	438.437	16,1%	16.609
Rotterdam - Hoogstraat	250.426	15,6%	9.192
Breda - Karrestraat	228.793	14,4%	7.752
Breda Ginnekenstraat	603.082	14,0%	19.866

Uit de tabel valt op te maken dat het gebied Statenplein/Vriesestraat qua aantal unieke bezoekers op zondag niet onderdoet voor de Lijnbaan. De Ginnekenstraat scoort nog iets hoger.

Conclusie op basis van de Perfectplace gegevens is:

- De koopzondag in Dordrecht wordt goed bezocht afgezet tegen het druktebeeld in Breda en Rotterdam;
- Er is een potentieel aanwezig in de binnenstad die een draagvlak kunnen vormen voor vervroegde opening van (een deel) van de winkels;
- Er is meer potentieel in de ochtenduren (10-12 uur) dan na 18.00 uur.

¹ Bron: Footfall PerfectPlace april 2021-maart 2023